

Opas kiertotalouden mukaisiin julkisiin hankintoihin

Sisällysluettelo

Tietoa hankkeesta

Taustatietoa

1.Kiertotaloudesta

2.Kiertotalous ja julkiset hankinnat

3.Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

4.Strategia kiertotaloushankintoihin

5.Eurooppalaista lainsäädäntöä

6.Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

7.Tarjousten arvioinnista

8.Lisätietoa

9.Eurooppalaisia esimerkkejä

10.Lähdeluettelo

11. Kiitokset eurooppalaiselle yhteistyölle

12.Liitteet

Tietoa hankkeesta

Tämä ohjeistus on tehty osana Erasmus+ osarahoitettua CIRGREEN-projektia. Sen tavoitteena on toimia konkreettisena ja käytännöllisenä työkalupakkina kunnille kiertotalouden periaatteiden sisällyttämiseksi hankintaprosesseihinsa. Ohjeistus on koottu yhteistyössä Ekokumppanit Oy:n, Parman maakunnan (Provincia di Parma, Italia) ja Sierra de San Pedron kuntayhtymän (Mancomunidad Integral Sierra de San Pedro, Espanja) kanssa.

Ohjeissa käytetyt esimerkit on tarkoitettu hyvien käytäntöjen jakamiseen ja innovatiivisen ajattelun edistämiseen kiertotalouden periaatteiden sisällyttämiseksi julkisiin hankintoihin liittyen. Esimerkit on valittu Euroopasta keskittyen paikalliseen toteutukseen, jotta niistä olisi paremmin hyötyä ohjeistuksen käyttäjille. Tavoitteena on myös, että esimerkit tarjoavat mahdollisimman paljon erilaisia potentiaalisista käytänteistä ja ratkaisuista kiertotalouden mukaisiin hankintoihin. Työkalujen avulla pyritään tarjoamaan käytännönläheisiä ja konkreettisia keinoja kiertotalouden edistämiseen julkisissa hankinnoissa.

Eurooppalainen lainsäädännöllinen kehys ja kansalliset

toimintasuunnitelmat edistävät ja ohjaavat kiertotalouden toteutumista ylemmällä tasolla. Oppaan on tarkoitus tarjota apua siihen, miten kiertotalous voidaan konkreettisesti sisällyttää hankintaprosessin eri vaiheisiin ja tarjousten arviointi pyrkii ohjaamaan kuntia hankintaprosessissa suuntaan, jossa kiertotalous on keskiössä ja parhaat kiertotaloutta edistävät tarjoukset palkitaan. Arviointikriteerit esitetään esimerkkeinä, joita voidaan ja tulee muokata hankintayksikön erityistarpeiden mukaisesti.

Oppaan loppupuolella on listattuna muutamia Internetistä löytyviä kiertotalouden linkkejä. Ne tarjoavat niin verkostoja, oppaita kuin myös muita työkaluja ja esimerkkejä kiertotalouden mukaisiin ja ympäristöä säästäviin julkisiin hankintoihin.

Taustatietoa

Ympäristöä säästävät julkiset hankinnat

Vihreät julkiset hankinnat (Green Public Procurement, GPP), on prosessi, jossa julkiset tahot pyrkivät hankkimaan tavaroita ja palveluja, joilla on vähäisemmän haitallisia ympäristövaikutuksia kuin ilman ympäristökriteereitä valittavilla tavaroilla ja palveluilla saattaisi olla. Valittuja ympäristökriteerejä sovelletaan tuotteiden ja palveluiden koko elinkaaren aikana (raaka-aineet, välituotteet, tuotanto, kuljetus, käyttö ja elinkaaren loppu mukaan lukien uudelleenkäyttö ja kierrätys).

Hankintaprosessiin liittyy **viisi askelta**, joihin **erityisiä ympäristökriteereitä** voi sisällyttää:

- hankinnan kohteen,
- teknisten tietojen ja
- toimittajien valinnan määrittely;
- palkitsemiskriteerit;
- sopimuksen täyttämisehtojen määrittely.

Taustatietoa

Vihreät julkiset hankinnat

Nämä kriteerit pyrkivät seuraaviin **ympäristötavoitteisiin**:

1. **Ilmastonmuutoksen hidastaminen** vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä, energiatehokkuuden lisääminen ja uusiutumattomien energialähteiden käytön vähentäminen.
2. **Ilman, veden ja maaperän saastumisen ehkäisy ja vähentäminen** vähentämällä vaarallisten aineiden käyttöä ja päästöjä;
3. **Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen** parantamalla materiaalien käytön tehokkuutta, vähentämällä syntyvän jätteen määrää, pidentämällä tuotteiden käyttöikää, parantamalla tuotteiden ja palveluiden suunnittelua sekä kannustamalla kierrätysmateriaalien käyttöön;
4. **Biodiversiteetin suojeleminen.**

Edellä mainitut neljä kriteeriä ovat osa **DNSH-periaatteen (Do No Significant Harm) kuudesta kriteeristä**, jotka on esitelty **asetuksen (EU) 2020/852** artiklassa 17 'Ympäristötavoitteille aiheutuva merkittävä haitta'. Se koskee kestävän sijoittamisen edistämistä helpottavan kehyksen perustamista. Tämä on vahvistettu uudelleen asetuksella **(EU) 2021/241**, joka on perustanut EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RFF), ja Italiassa **julkisten sopimusten lain** artiklassa 41 (**lainsäädäntöasetus 36/2023**), erityisesti artiklassa 11, joka vahvistaa 'Työn kestävyyspalvelu' ja siihen liittyvän liitteen I.7.

Taustatietoa

Kestävät julkiset hankinnat

- On myös mainittava, että julkisissa hankinnoissa ympäristötavoitteet on integroitu joihinkin **sosiaalisiin tavoitteisiin** (yhdenvertaiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille, oikeudenmukaiset työolot kaikissa toimitusketjuissa, sosiaalinen suojele ja osallistaminen): näissä tapauksissa olisi parempi puhua **kestävistä julkisista hankinnoista (Sustainable Public Procurement, SPP)**.
- YK:n UNEP-ohjelma määrittelee kestävät julkiset hankinnat (**SPP**) seuraavasti: 'Prosessi, jossa julkisen sektorin organisaatiot täyttävät tavaroiden, palveluiden, töiden ja hyödykkeiden tarpeensa tavalla, joka tuottaa vastinetta rahalle koko elinkaaren ajan, tuottaen hyötyä paitsi organisaatiolle, mutta myös yhteiskunnalle ja taloudelle, samalla minimoiden ja mahdollisuuksien mukaan välttämällä ympäristölle aiheutuvaa vahinkoa' (UNEP 2011).

1. Kiertotaloudesta

Johdanto

- [The Circularity Gap Report 2023:n](#) mukaan globaalilla tasolla vain 7.2 % käytetyistä materiaaleista kiertää takaisin talouteen. Euroopan unioni tuottaa yksinään yli 2,2 miljardia tonnia jätettä joka vuosi (Euroopan parlamentti), ja nykyinen kiertotalouden materiaalien käyttöaste EU:ssa on alle 12 % Eurostatin mukaan. Neitseellisten raaka-aineiden hankinta, tuotantoprosessit ja jätteen syntyminen aiheuttavat valtavan rasituksen ympäristöllemme, kiihdyttäen ilmastonmuutosta, luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ja päästöjen lisääntymistä.
- Planeetallamme on rajallinen määrä resursseja ja raaka-aineita, mutta esimerkiksi Business Finland (2023) arvioi, että maailman energiantarve kasvaa 45 %, ruoan tarve 50 % ja veden tarve 30 % vuoteen 2030 mennessä väestönkasvun, kaupungistumisen ja keskiluokan nousun vuoksi. Tämä tarkoittaa, että planeetta ei pysty tukemaan elämäntapoja, jotka perustuvat lineaariseen (ota-valmista-hävitä) talousmalliin.
- On sekä välttämätöntä että hyödyllistä soveltaa kiertotalouden periaatteita eri tavoin elämässämme ja liiketoiminnassamme.

1. Kiertotaloudesta

Kiertotalouden määritelmä

Euroopan komission kiertotalouden määritelmä:

“Tuotteiden ja materiaalien arvo säilytetään mahdollisimman pitkään. Jätteen ja resurssien käyttö minimoidaan, ja kun tuote saavuttaa elinkaarensa lopun, sitä käytetään uudelleen luomaan lisäarvoa. Tämä voi tuoda merkittäviä taloudellisia hyötyjä, edistäen innovaatioita, kasvua ja työpaikkojen luomista.”

1. Kiertotaloudesta

Mitä on kiertotalous?

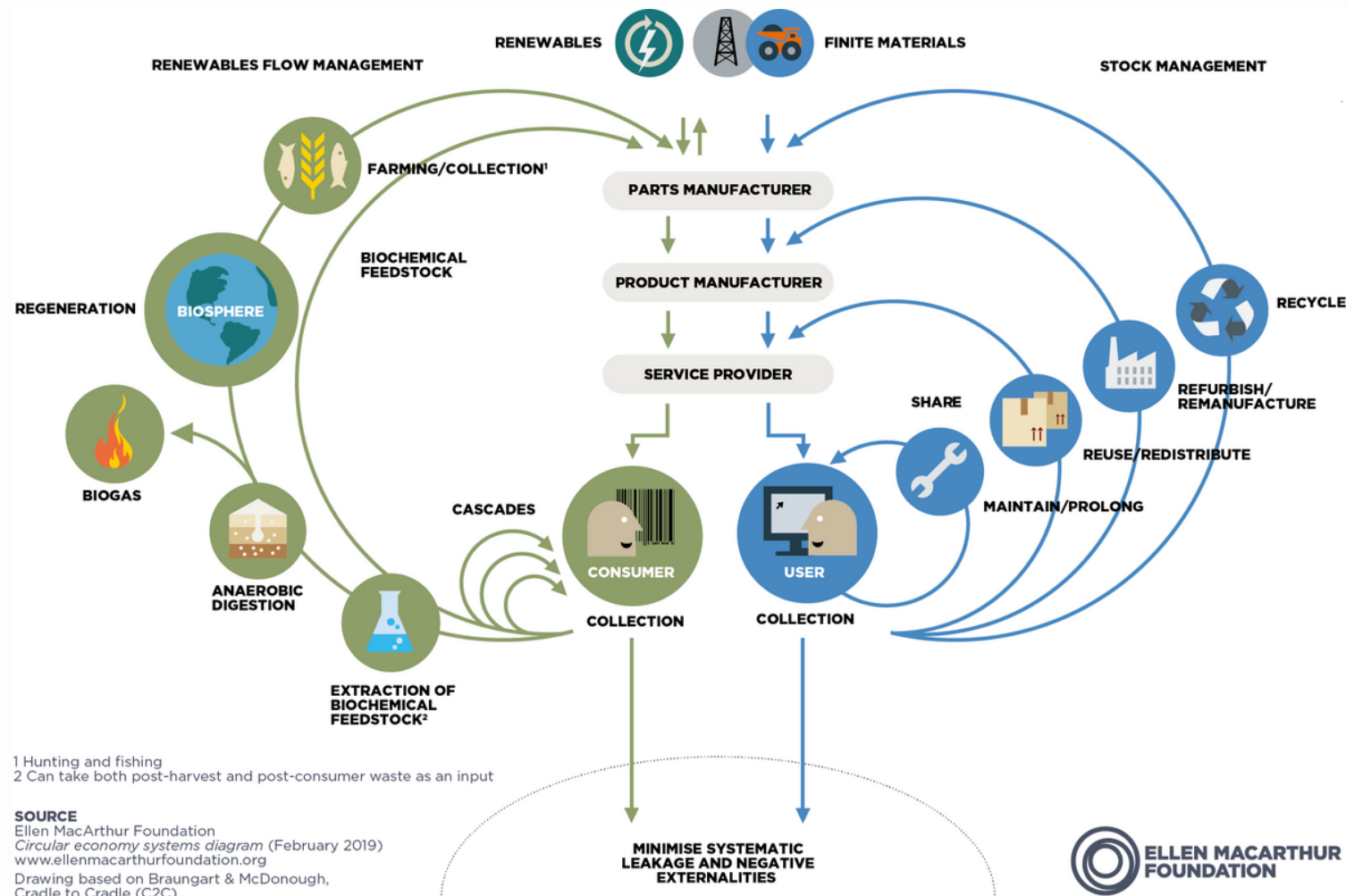
- Kiertotalous on uudenlainen ajattelutapa, jossa jätettä pidetään resurssina, ja keskitytään talousmalliin, joka käyttää palveluita, jakamista, vuokrausta, uudelleenkäyttöä, korjausta, kunnostusta ja kierrätystä sen sijaan, että tuotettaisiin enemmän tavaroita ja omistettaisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa **tuotteen elinkaaren maksimoimista** ja **jätteen minimointia**.
- Siirtyminen lineaarisesta tuotanto- ja kulutusmallista kiertotalouteen korostaa arvon säilyttämistä sulkemalla tuotteiden ja materiaalien kiertoja. Kun tuote saavuttaa elinkaarensa lopun, sen sisältämät materiaalit pidetään taloudessa mahdollisuuksien mukaan kierrätyksen avulla. Niitä voidaan käyttää tuottavasti uudelleen ja uudelleen, **luoden näin lisää arvoa**.
- Kiertotaloudessa kaikki tuotteet on suunniteltu kestävämmän kauemmin, ja ne on helpompi korjata, päivittää, uudelleen valmistaa, käyttää uudelleen tai kierrättää.
- Kiertotalous voidaan nähdä työkaluna kestävämmän elämäntavan ja toiminnan saavuttamiseksi. Circle Economy Foundation ja Deloitte (2023) arvioivat, että siirtyminen kiertotalouteen voisi vähentää materiaalien louhintaa ja käyttöä kolmanneksella, torjuen tai jopa kääntäen joitakin edellä mainituista negatiivisista ympäristövaikutuksista.

1. Kiertotaloudesta

Mitä on kiertotalous?

- Perhoskuvio havainnollistaa materiaalien jatkuvaa kiertoa kiertotalousjärjestelmässä.
- Se sisältää kaksi pääkiertoa: tekniset kierrot ja biologiset kierrot
 - Teknisissä kierroissa prosessit, kuten uudelleenkäyttö, korjaus, kunnostus ja kierrätys, pitävät tuotteet ja materiaalit kierrossa.
 - Biologisissa kierroissa ravinteet palaavat biohajoavista materiaaleista maahan, mikä mahdollistaa luonnon uudistumisen

1. Kiertotaloudesta

Kiertotalous voidaan huomioida hankintojen yhteydessä monin tavoin:

REDUCE

Vähennä tarpeetonta kulutusta ja tuotantoa.

Esimerkki: Korvaa kertakäyttöiset kupit ja aterimet kestäville ja uudelleenkäytettävillä vaihtoehdoilla.

REUSE

Käytä uudelleen olemassa olevia tuotteita ja resursseja tai muuta niiden käyttötarkoitusta.

Esimerkki: Käytä vanhan toimiston kalusteita uusissa tiloissa, älä osta uusia käyttökelpoisten tilalle.

RETHINK

Ajattele uudelleen tuotteita, prosesseja ja omistajuutta.

Esimerkki: Harkitse, onko välttämätöntä omistaa kaikki itse vai onko jakaminen vaihtoehto (yhteiskäyttöautot, kirjastot).

REPAIR

Korjaa tavaroita poisheittämisen ja uuden hankkimisen sijaan.

Esimerkki: Korjauta toimimattomat tai huonosti toimivat laitteet. Varmista hankinnan yhteydessä, että varaosia ja korjauspalveluja on saatavilla.

RECYCLE

Kierrätä raaka-aineet tuotteen elinkaaren lopussa.

Esimerkki: Kun rakennus puretaan, selvitä, mitä materiaaleja voidaan käyttää muissa yhteyksissä ja ota talteen materiaaleja, kuten tiiliä, terästä, lasia ja puuta tulevaa rakentamista varten.

1. Kiertotaloudesta

Kiertotalouden suunnitteluperiaatteet

Euroopan unioni asetti kymmenen kiertotalouden suunnitteluperiaatetta osana **tiedonantoa 98/2020** 'Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta', joiden tulisi ohjata tavaroiden, palveluiden ja töiden suunnittelua:

1. Parannetaan tuotteiden **kestävyyttä, uudelleenkäytettävyyttä, päivitettävyyttä ja korjattavuutta**,
2. Puututaan **vaarallisten kemikaalien** käyttöön tuotteissa;
3. Lisätään tuotteiden **energia- ja resurssitehokkuutta**;
4. Lisätään **kierrätysmateriaalien osuutta tuotteissa** ja varmistetaan samalla tuotteiden suorituskyky ja turvallisuus;
5. Mahdollistetaan **uudelleenvalmistus ja laadukas kierrätys**
6. Rajoitetaan **kertakäyttöisyyttä** ja torjutaan **ennenaikainen vanheneminen**; otetaan käyttöön **myymättä jääneiden kestokulutustavaroiden hävityskielto**;
7. Edistetään **tuote palveluna -mallia**;
8. Pienennetään **hiili- ja ympäristöjalanjälkiä**;
9. Hyödynnetään tuotetiedoissa **digitalisaation** tarjoamia mahdollisuuksia, mukaan lukien **digitaalisten passien, tunnisteiden ja vesileimojen** kaltaiset ratkaisut;
10. Palkitaan tuotteita niiden **erilaisten kestävyysominaisuuksien perusteella**, muun muassa yhdistämällä korkea suoritustaso kannustimiin.

1. Kiertotaloudesta

Kuinka siirtyä kiertotalouteen?

- Kiertotalouden toimintasuunnitelmassa esitetyt periaatteet ovat keskeisiä määritettäessä, milloin toimenpidettä voidaan kutsua kiertotalouden mukaisiksi, olipa kyseessä hankinta, rahoitus, investointi, osto tai päätös siitä, mitä ja miten tuotetaan.
- Euroopan komission käyttämä ensimmäinen indikaattori, kiertomateriaalien käyttö (määritetty ”kierrätysoasteeksi”, engl. ”circular rate”), joka mittaa talouteen kierrätettyjen ja uudelleen käyttöön otettujen materiaalien prosenttiosuutta, selventää hyvin, mikä julkisten hankintojen tehtävänä voisi olla: ottaa käyttöön kriteerit, joiden avulla julkinen hallinto voi tehdä hankintoja kiertotalouden mukaisesti.
- Kiertotalous ja kestävyys tulevat olennaisiksi tekijöiksi arvoketjun eri vaiheissa, sillä ne läpäisevät kaikki tuotannon ja myöhemmän ostoprosessin vaiheet eli **suunnittelun, tuotannon, ostopäätöksen ja käyttövaiheen**.

1. Kiertotaloudesta

Kiertotalouden tavoitteet

Kiertotalous yhdistää monia ympäristötavoitteita, sillä se:

- perustuu luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseen kannustamalla siirtymistä tavaroiden ostamisesta palveluiden ostamiseen;
- tavoittelee jätteen syntymisen vähentämistä ja vaatii suunnittelua, joka perustuu uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen;
- tavoittelee myös CO₂-päästöjen vähentämistä ja ilmastonmuutoksen vaikutusten vähentämistä;
- pienentää materiaalien ja tavaroiden tuotannon haitallisia ympäristövaikutuksia koko hyödykkeiden käytön elinkaaren aikana.

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Mitä tarkoitetaan kiertotalouden mukaisilla julkisilla hankinnoilla?

- Kiertotalouden mukaiset julkiset hankinnat tarkoittavat, että julkinen sektori ostaa tuotteita ja palveluita kiertotalouden kolmen perusperiaatteen mukaisesti. Sellaisia ovat sivuvirtojen ja jätteiden kierrätys, tuotteiden ja materiaalien kierto siten, että niiden arvo säilyy mahdollisimman pitkään, ja luonnonvarojen säästävä ja resurssitehokas käyttö.
- Kiertotalouden mukaiset hankinnat voidaan nähdä osana vihreitä tai kestäviä hankintoja. Kestävät hankinnat sisältävät useampia tekijöitä, kuten sosiaalisen vastuun, kun kiertotaloudellinen lähestymistapa keskittyy pääasiassa luonnonvarojen käyttöön ja jätteen määrään.
- Kiertotalouden mukaisissa julkisissa hankinnoissa otetaan huomioon ympäristövaikutusten ja tuotteen elinkaaren kaltaisia tekijöitä, jolloin hankintahinta ei ole ainoa valintakriteeri.
- Ennen kaikkea kiertotalouden mukaiset hankinnat tarkoittavat uudenlaista ajattelutapaa, esimerkiksi: Onko tarpeen hankkia jotain uutta vai voidaanko käytössämme olevia tuotteita korjata ja käyttää mahdollisimman pitkään? Jos meidän on hankittava jotain, voisimmeko hankkia palvelua tuotteen sijasta? Tai voisimmeko jakaa tavaroita tai tiloja toisen organisaation kanssa?

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Miksi kiertotaloutta edistävillä julkisilla hankinnoilla on merkitystä?

Julkisten hankintojen arvioidaan muodostavan 15-20 % maailman BKT:sta, ja siksi julkisilla hankinoilla on keskeinen rooli paikallistalouksissa. Tämä tarkoittaa, että niillä on myös suuri potentiaali kiertotalouden edistämisessä. Kun julkisen sektorin työntekijät ovat vuorovaikutuksessa mahdollisten tavarantoimittajien kanssa hankintaprosesseissa, he voivat toimia tärkeässä roolissa kannustaessaan toimittajia omaksumaan kiertotalouskäytäntöjä. Tämä nopeuttaa julkisten varojen ohjaamista kiertotalousratkaisujen käyttöönottoon laajemmin.

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Kiertotaloushankintojen periaatteet

- Julkisissa hankinnoissa useimmat ympäristötavoitteet voidaan saavuttaa ottamalla käyttöön kiertotalouden periaatteet.
 - Ne sisältyvät EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelmaan ja niitä voidaan käyttää myös julkisia hankintoja ohjaavina toimintaperiaatteina.
 - Seuraavassa kiertotalouden ekosuunnittelun periaatteet, joita voidaan huomioida yksittäisissä hankinnoissa
1. **Ekotehokkuus:** sellaisten raaka-aineiden ja tuotteiden suosiminen, jotka aiheuttavat vähemmän haitallisia ympäristövaikutuksia elinkaarensa aikana
 2. **Tuotteen sijasta palvelua:** vaihda tavaran osto palveluksi, vuokraukseksi
 3. Sellaisten tuotteiden hankinta, joilla on **virallinen ympäristösertifikaatti**;
 4. Sellaisten tuotteiden valitseminen, jotka käyttävät **uusiutuvia raaka-aineita** tai jotka on tehty uusiutuvista materiaaleista;
 5. Vältä sellaisten tuotteiden hankintaa, jotka sisältävät ns. **kriittisiä raaka-aineita** (lisätietoja: [Critical raw materials](#) - European Commission);
 6. **Uusiutuvien raaka-aineiden ja/tai tuotteiden** valinta;
 7. Käytettyjen ja/tai **uudelleenkäyttöön** tarkoitettujen tuotteiden hankinta (tarkastettu, puhdistettu, purettu osiin ja korjattu, jotta ne voidaan sitten käyttää ja markkinoida uudelleen);
 8. **Kierrätettävien raaka-aineiden ja tuotteiden** valinta;
 9. Tuotannon sivuvirroista/jätteistä muodostuvien raaka-aineiden valinta;
 10. **Kertakäyttötuotteiden** välttäminen;
 11. **Ekosuunnittelu:** sellaisten tuotteiden hankinta, jotka on suunniteltu purettaviksi / korjattaviksi / uudelleenkäytettäviksi / uudelleenvalmistettaviksi / kierrätettäviksi;
 12. **Tukku- tai pienennetyin ympäristövaikutuksin pakattuja** tuotteiden ostaminen.
 13. Sellaisten tuotteiden hankinta, jotka mahdollistavat **kulutuksen optimoinnin ja seurannan**;
 14. Sellaisten tuotteiden hankinta, joihin kuuluu **tuotteen käyttöiän pidentäminen**, esim. korjaussopimus.

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Kiertotalouden mukaisten hankintojen periaatteet

- Suoraan tavarantoimittajien vertailuun ja valintaan vaikuttavat ekosuunnittelun periaatteet voidaan muuttaa kuudeksi “toiminnalliseksi kiertotalouskriteeriksi”. Ne ovat seuraavat:
 1. Pieni **organisaation ympäristöjalanjälki**, Organisation Environmental Footprint OEF (Euroopan komission suositus (EU) 2021/2279, 15. joulukuuta 2021 sekä Euroopan komission suositukseen (EU) 2021/2279, annettu korjaus 15. joulukuuta 2021 ympäristöjalanjälkeä koskevien menetelmien käyttämisestä tuotteiden ja organisaatioiden elinkaaren ympäristötehokkuuden mittaamiseen ja siitä tiedottamiseen).
 2. **Nolla km** (liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi) ja lyhyt toimitusketju;
 3. Omaa **ympäristöjohtamisjärjestelmän** (EMAS, ISO14001) ja laatii kestävyysraportin
 4. Käyttää **uusiutuviin energianlähteisiin** pohjautuvaa sähköä;
 5. Osallistuu **teollisiin symbioosiprojekteihin**;
 6. Tarjoaa tuotteiden **palautuspalvelun**.

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Kiertotalouden mukaisten hankintojen edistäminen

- Elämäнкаariajattelun (whole life thinking) soveltaminen:
 - Sen sijaan, että keskityttäisiin vain nykyhetken tarpeisiin, hankintoja tulisi pohtia laajemmassa mittakaavassa. Huomioon otetaan miten tuotetta ja palvelua käytetään (myös nykyisen elinkaarensa ulkopuolella), missä se on valmistettu ja miten.
- Ympäristövaikutusten reflektointi:
 - Etsitään keinoja vähentää jätettä ja varmistetaan, että hankitut tuotteet pysyvät kierrossa mahdollisimman pitkään, sulkien siten tuote- ja materiaalikiertoja.
- Uudelleenkäytön innovaatiot:
 - Pidennetään tuotteiden elinikää kehittämällä niille uudenlaisia käyttötapoja.
- Yhteistyö moninaisten sidosryhmien ja yritysten kanssa:
 - Edistetään laajempaa yhteistyötä eri sidosryhmien ja yritysten kanssa.

Esimerkki:

Tarvitaan tila kaupungin vapaa-ajan palveluille iltaisin järjestettäviä virkistystoimintoja varten.

Sen sijaan, että rakennettaisiin uusi tila, harkitaan, voisiko jo olemassa olevia tiloja käyttää tähän tarkoitukseen.

- **Vuokraus yksityiseltä toimijalta.**

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

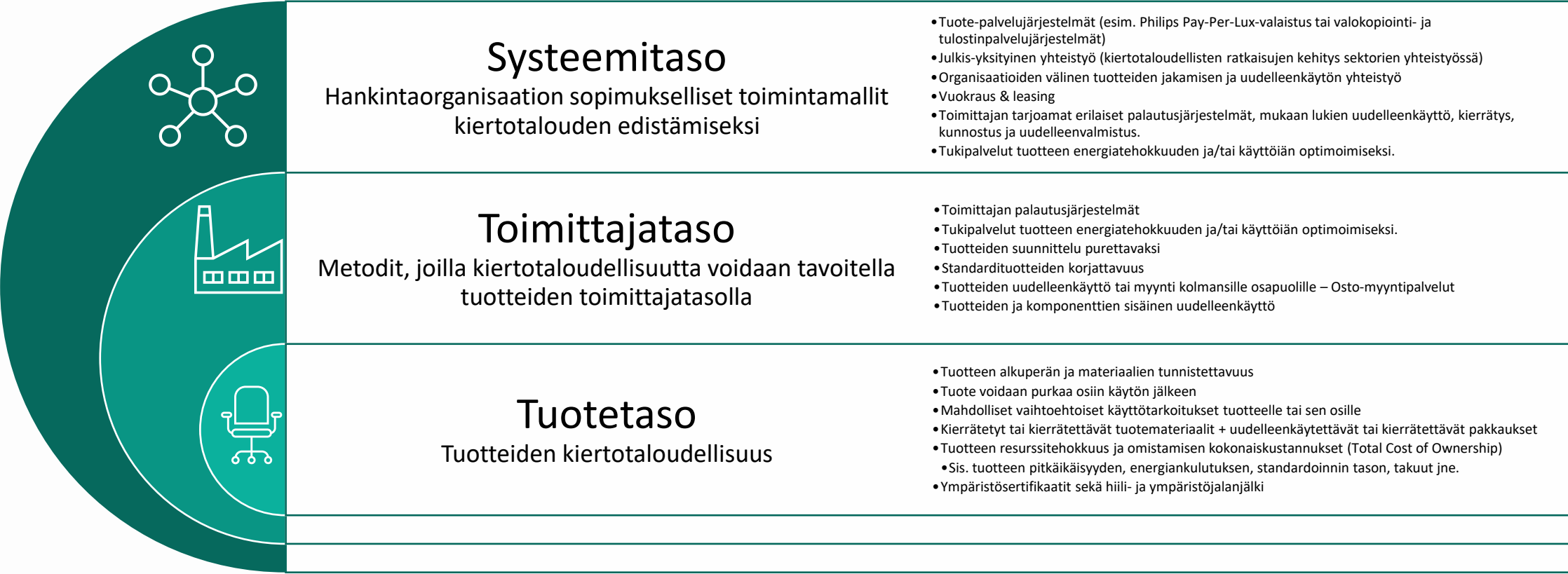
Kiertotalouden mukaisten hankintojen hyötyjä

- Kustannusten pieneneminen: saavutetaan lyhyen ja pitkän aikavälin kustannussäästöjä, keskittyen käytön tai omistamisen kokonaiskustannuksiin.
- Vähentynyt hankintojen tarve: tuotteiden käyttöiän pidentäminen, mikä johtaa harvemmin tehtäviin hankintoihin.
- Jätteensynnyn ehkäisy: vähentää jätteen syntymistä ja minimoi vaarallisten aineiden käyttöä.
- Pienemmät jätehuollon kustannukset poistin tästä kaksoispisteen jälkeisen tekstin turhana
- Resurssien säästäminen: vähentää harvinaisten ja kriittisten neitseellisten raaka-aineiden tarvetta ja huomio siten paremmin globaalien toimitusketjujen haasteet
- Toimitusketjun läpinäkyvyys: kiertotaloudellinen lähestymistapa lisää läpinäkyvyyttä toimitusketjussa.
- Tiiviimpi yhteistyö: toimitusketjun tiiviimpi yhteistyö mahdollistaa aikaisempaa vahvemman ja muutoksiin paremmin sopeutuvan verkoston

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Lähestymistapoja kiertotaloushankintoihin

Ymmärrys eri yhteyksissä saatavilla olevista mahdollisuuksista edistää kiertotaloutta on olennaista julkisissa hankinnoissa. Julkisen sektorin kiertotaloudellinen kysyntä voi luoda kiertotalouden tarjontaa. Siksi markkinavuoropuhelu ja kokeilut ovat tärkeitä kehitystyökaluja. Seuraava kuvio esittelee eri tasoja kiertotaloushankintojen toteutusmalleihin muutamien esimerkein.

2. Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Tekijät, jotka vaikuttavat kiertotaloushankintojen toteutumiseen organisaatioissa. Lähde: [Cityloops 2023](#)

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

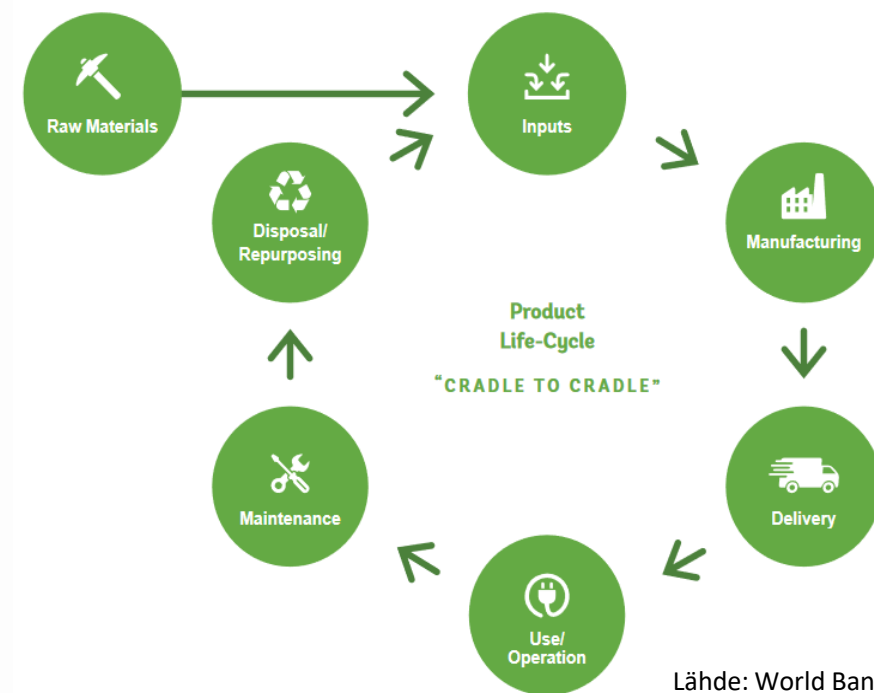
Elinkaarikustannuslaskenta

Resurssin – tuotteen, palvelun tai infrastruktuurin – elinkaari tarkoittaa sen elinaikaa suunnittelusta ja raaka-aineiden hankinnasta sen käytöstä poiston jälkeen tarvittavaan jätteen käsittelyyn tai uudelleenkäyttöön. Kiertotaloudessa tuote pyritään pitämään kierrossa mahdollisimman pitkään niin, että sen arvo säilyy. Tämä vähentää hankintojen tarvetta ja auttaa vähentämään jätettä ja neitseellisten raaka-aineiden hankkimista.

Elinkaarikustannuslaskenta (Life Cycle Costing – LCC) ottaa huomioon kaikki kustannukset, jotka aiheutuvat resurssin omistajalle resurssin elinkaaren aikana: alkuperäinen hankintahinta, käyttö- ja ylläpitokustannukset sekä jätteen käsittelykustannukset. Jotkut mallit ottavat huomioon myös sosiaaliset ja ympäristöä koskevat kustannukset. Esimerkiksi hankinnat, joilla on alhainen hankintahinta, mutta korkeat ylläpitokustannukset, kuten energiankulutus tai vedenkäyttö ja jätteen käsittelykustannukset, voivat lopulta olla kalliimpia ja ympäristölle haitallisempia kuin hankinnat, joilla on korkeampi hankintahinta, mutta alhaisemmat ylläpitokustannukset ja pidempi käyttöikä.

Elinkaarikustannusten laskenta voi tapahtua hankinnan valmisteluvaiheessa tai tarjouksia arvioitaessa ja vertailtaessa. Oleellista on tuotteen koko elinkaaren aikaisten kustannusten arvioiminen.

Elinkaarikustannusten laskentaa voidaan käyttää yhdessä elinkaariarvioinnin (Life Cycle Assessment – LCA) kanssa, vaikkei se olekaan välttämätöntä. Elinkaarikustannusten laskenta käsittelee resurssin kustannuksia sen elinaikana, kun taas elinkaariarviointi arvioi resurssin ympäristövaikutuksia.

Lähde: World Bank,
2021

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Elinkaarikustannuslaskenta

Elinkaarikustannusten laskentaan on kehitetty erilaisia laskentatyökaluja ja oppaita eri tuoteryhmille. On usein hyödyllistä käyttää elinkaarikustannusten laskentaa esim. sellaisten tuotteiden vertailussa, joissa on oleellista käytön aikainen energiankulutus. On tärkeää huomata, että käytettävä menetelmä riippuu tapauksesta ja tässä yhteydessä esitellyt työkalut ja ohjeet pyrkivät tarjoamaan esimerkin elinkaarikustannusten laskennan käytöstä.

[Laskentatyökalut](#) myyntiautomaattien, ulkovalaistuksen, sisävalaistuksen, kuvantamislaitteiden ja tietokoneiden hankintaa varten (Euroopan komissio, 2023).

[Life cycle costing state of the art report](#) (ICLEI, 2018)

EU-direktiivit vuodelta 2014 edellyttävät, että elinkaarikustannusten laskentaa käytettäessä laskentamenetelmä ja tuotteiden tarjoajien toimittama data esitetään hankinta-asiakirjoissa. Erityiset säännöt koskevat myös menetelmiä, joilla kustannuksia määritetään ympäristövaikutuksia koskien. Menetelmien on oltava oikeudenmukaisia ja läpinäkyviä. Lisätietoja löytyy [täältä](#) ja [täältä](#).

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Elinkaarikustannuslaskenta

Esimerkkejä

PROCUREMENT OF LIGHTING - MUNICIPALITY OF SYDDJURS, DENMARK

Syddjurs Municipality used the Danish EPA Total Cost of Ownership (TCO) tool to calculate the costs of their lighting tender. The calculation showed that LED bulbs are six times less expensive than halogen bulbs, when looking at the total costs over a useful life of 15 years.

A specific challenge from Syddjurs' TCO calculation was how to compare different types of light sources, since the tender was not locked to a single type of bulb or technology. In order to compare them, it was necessary to change from watt to lumen when demanding the light sources offered.

Syddjurs Municipality used TCO price as an evaluation criteria. The tool showed that it was possible to save money on energy consumption, but also that there were savings to be made on working hours when the lamp is not to be changed as often.

The Municipality's procurement department was positively surprised that suppliers also welcomed the use of the tool. The current supplier believes that it is natural to take TCO calculations in a tender because it is an important parameter to calculate the payback period of their solutions. They send a clear recommendation for others to use TCO tools in the tender: "Use it! It is an eye-opener."

Source: <http://www.ansvarligeindkob.dk/cases/tco-beregninger-giver-store-besparelser-paa-belysning-syddjurs-kommune/>

IT TCO CALCULATIONS - CONSEIL GÉNÉRAL DU LOIRET, FRANCE

With the aim of reducing the global impact of its whole IT infrastructure, the Conseil Général du Loiret contracted an audit to calculate the Total Cost of Ownership (TCO) of its:

- 200 servers
- 1700 desktop and 800 mobile workstations
- 381 printers and 122 multifunction copiers

The 6 months audit (based on interviews, energy and technical data, etc.) revealed that the procurement costs (both of hardware and software) represented 17% of total costs, whilst 20% were operating costs, and up to 63% were indirect costs (maintenance, users and administrators, consumables, electricity costs, etc.).

Following the audit, proposed improvement measures include a one year increase of the computers durability or the mainstreaming of awareness and good practices among users, which could achieve more than 1 million € of savings.

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Markkinavuoropuhelu

Markkinavuoropuhelu on prosessi, joka tapahtuu ennen hankintaa, sen aikana ja sen jälkeen. Sen tavoitteena on tunnistaa potentiaaliset tarjoajat ja/tai ratkaisut, rakentaa markkinoiden kapasiteettia vastaamaan vaatimuksia, tukea hankinnan ja sopimuksen suunnittelua, auttaa toimittajia tekemään kilpailukykyisiä tarjouksia sekä antaa palautetta ja käsitellä palautteet toimittajien kanssa jälkeenkäin. Se voi vaihdella hankinnasta tiedottamisesta täysimittaiseen vuoropuheluun ja yhteistyöhön toimittajien kanssa ratkaisun kehittämiseksi yhdessä.

Markkinavuoropuhelulle on suositeltavaa varata aikaa ainakin 3-6 kuukautta. Laajemmat sopimukset tai prosessit, jotka sisältävät tuotteiden tai palveluiden yhteissuunnittelua, voivat vaatia jopa 12 kuukautta. Prosessi voi kuitenkin säästää aikaa myöhemmissä vaiheissa, sillä asiat on markkinavuoropuhelun aikana käsitelty perusteellisesti ja sopimus on pystytty laatimaan molempien osapuolten kannalta hyvin.

Reilu kilpailu tulee taata kaikissa markkinavuoropuheluprosessin vaiheissa varmistamalla, että mikään potentiaalisten toimittajien ryhmä ei ole epäedullisessa asemassa ja että heidän immateriaalioikeuksiaan ei loukata. Riskien hallinta voi sisältää seuraavia toimenpiteitä:

- Toimi vastuullisesti ja rehellisesti – ole oikeudenmukainen, avoin, läpinäkyvä ja pysy puolueettomana.
- Suunnittele, miten ja milloin aiot aloittaa markkinavuoropuhelun.
- Tee prosessin kulku mahdollisimman selväksi kaikille toimittajille.
- Älä suosi mitään toimittajaa yli muiden.
- Jaa sama tieto kaikille toimittajille, esim. yhteisessä tiedotustilaisuudessa.
- Ole avoin uusille toimijoille, ideoille ja ratkaisuille, äläkä ”lukkiudu” ajattelussasi lähtökohtaisesti yhteen tiettyyn ratkaisuun.
- Pyydä toimittajia ilmoittamaan tarjonnastaan ne osa-alueet, joita he pitävät kaupallisesti luottamuksellisina. – Varmista sitten, ettet paljasta näitä tietoja tai käytä niitä lupaa.
- Kirjoita kokousmuistiot.
- Pyri ottamaan prosessiin ainakin yksi puolueeton tarkkailija.
- Kerro selvästi toimittajille, mitä tietoa jaetaan ja mitä tietoa ei jaeta osana markkinavuoropuhelua.
- Tee yhteistyötä muiden julkisten viranomaisten kanssa neuvojen ja tiedon jakamiseksi.

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Markkinavuoropuhelu

Oikealla oleva taulukko (ICLEI, 2018) näyttää esimerkkejä siitä, miten markkinoihin voi olla yhteydessä hankintaprosessin eri vaiheissa.

Markkinavuoropuhelun aikana kerätyn tiedon luonne vaihtelee myös vaiheittain. Ennen hankintoja se on yleensä perusmarkkinatutkimusta ja analyysiä. Virallisen tarjouskilpailun aikana se voi olla yksityiskohtaisempia selvityksiä hankinnan tarpeista ja vaatimuksista sekä toivotuista tuloksista, ja lisäksi toimittajille annetaan mahdollisuus esittää kysymyksiä, kehittää innovaatioita tai hienosäätää ratkaisujaan

Yksityiskohtaisemmat ohjeet jokaisesta kohdasta löytyvät ICLEI:n (2018) [Market engagement best practice report](#):sta.

PRE-PROCUREMENT	DURING TENDER	POST TENDER
■ Publish a forward procurement plan (e.g. Annual Procurement Plan) ■ Attend trade shows ■ Attend a ‘Meet the Buyer’ event for interested suppliers ■ Issue a Request for Information ■ Call a ‘show-and-tell’ to allow suppliers to explain their proposed solutions ■ Meet with industry bodies ■ Meet with a group of key suppliers or a range of suppliers individually ■ Sound out the market ■ Provide a pre-tender briefing to suppliers who are interested in a contract opportunity ■ Industry workshops	■ Brief suppliers who have submitted a response ■ Brief short listed suppliers ■ Hold a question and answer session – or send a list of all questions and their answers to all suppliers.	■ Let suppliers know who has been successful, including a contract award notice ■ Debrief suppliers, and ask questions about how the process worked for them. ■ Contract and supplier management ■ Strategic supplier management ■ Maintain market awareness and competitor offerings

Source: New Zealand Government, 2013

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Markkinavuoropuhelu

Esimerkkejä

MEETING WITH GROUPS OF KEY SUPPLIERS IN PORTUGAL (LIPOR)

LIPOR employed a restricted procedure by pre-qualification to contract for cleaning services. During the preparatory stage (prior to launching the procurement), several actions were carried out with potential suppliers to inform them of LIPOR's objectives and to assess their response capacity, namely via:

- Meetings to assess suppliers' ability to fulfil sustainability criteria;
- Communicating the benefits and implications of LIPOR's sustainable public procurement (SPP) policy;
- Developing a monitoring plan to assess contract execution; and
- Deciding on how LIPOR would work with suppliers who did not initially respond to requirements.

Involving and establishing a dialogue with suppliers right from the start was considered extremely important, not only to know to what extent suppliers are prepared to respond and compete for increasingly demanding and complex procedures, but also to find out about the availability of alternative solutions on the market.

ADVERTISING YOUR INTENTIONS IN THE UK

Eastern Shires Purchasing Organisation (ESPO) undertook a market engagement process for LED lighting. In order to gauge interest in an lighting project and to provide the project team with an understanding of the supply market of LED lighting technology they placed an advert on a local government association website, formal adverts on Contracts Finder website, ESPO's website and Contrax Weekly. Prior to this ESPO placed a PIN for "Energy efficient products/equipment based on innovative low carbon emission technologies and integrated solutions". This PIN put the three technologies in focus, the first of which provided details on LED's. Companies that responded were invited to tender, and took part in a supplier open day. Early market engagement provided a better knowledge for the procurement team of what is available on the market. When this was combined with using an open tender route, the contracting authority was able to acquire a solution quickly and with reduced procurement timescales.

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Yhteishankinnat

Yhteishankinta tarkoittaa kahden tai useamman hankintayksikön hankintatoimien yhdistämistä. Keskeinen määrittävä piirre on, että kaikkien osallistuvien hankintayksiköiden puolesta julkaistaan vain yksi tarjouspyyntö. (OECD)

- Yhteishankinnat voivat mahdollistaa kiertotaloustuotteiden tai -palveluiden suurempien määrien hankkimisen, mikä saattaa kannustaa toimittajia kasvattamaan tuotantoa ja alentamaan kustannuksia.
- Yhteishankinnoissa useat eri yksiköt voivat yhdistää kiertotalouden käytänteisiin liittyvän asiantuntemuksensa.
- Yhteistyön kautta julkiset toimijat voivat kannustaa toimittajia kehittämään ja tarjoamaan kiertotaloudellisesti kehittyneempiä tuotteita tai palveluita, edistäen näin kestävämpiä markkinoita.
- Yhteishankinnoissa voi kuitenkin ilmetä haasteita yksittäisten hankintayksiköiden yksilöllisten tarpeiden vuoksi, mikä on otettava huomioon hankintoja suunniteltaessa.

Kuva: Pexels.com

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Innovatiiviset julkiset hankinnat

- Innovatiiviset julkiset hankinnat ovat keskeisessä roolissa julkisten palveluiden modernisoinnissa ja ympäristövastuullisten teknologioiden käyttöönotossa. Euroopan unioni tukee **innovatiivisia julkisia hankintoja** (public procurement of innovative solutions, PPI) ja **esikaupallisia hankintoja** (pre-commercial procurement, PCP) toisiaan täydentävinä työkaluina innovaatioiden edistämiseksi kysynnän kautta.
- **Innovatiivisten julkisten hankintojen (engl. lyhenne PPI)** avulla julkinen sektori voi vastata kiertotalouteen liittyviin yhteiskunnallisiin haasteisiin hankkimalla innovaatioita, jotka eivät ole vielä laajalti saatavilla markkinoilla, mutta jotka eivät enää vaadi tutkimusta ja kehitystä. Näin julkinen sektori toimii varhaisena käyttöönottajana ja edistää innovaatioiden levittämistä laajemmin markkinoille.
- Innovatiivisten julkisten hankintojen prosessi etenee seuraavasti:
 1. Esimerkiksi yhteishankinnan keinoin luodaan riittävästi kysyntää ja siten kasvatetaan innovatiivisen ratkaisun merkitystä kaupallistamisen motivoimiseksi.
 2. Tehdään alustava ilmoitus innovaatiotarpeista, mukaan lukien tarvittavat tuoteominaisuudet, aikataulu ja hintatiedot.
 3. Toteutetaan varsinainen julkinen hankintaprosessi käyttäen jo olemassa olevia perusmenettelyjä (esim. avoin/neuvottelumenettely, kilpailullinen neuvottelumenettely)

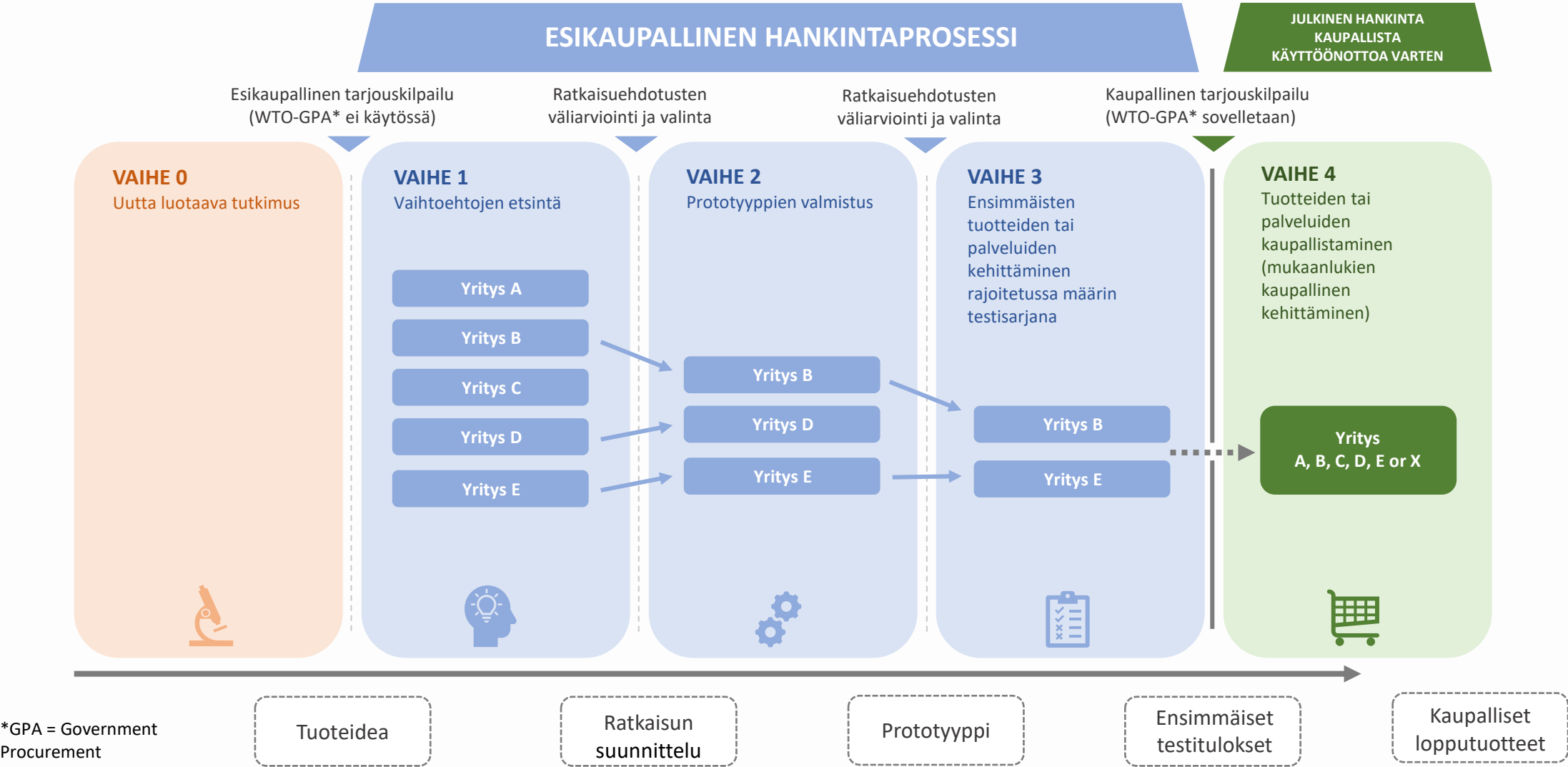
3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Esikaupallinen hankinta

- **Esikaupallinen hankinta (engl. lyhenne PCP)** on prosessi, joka keskittyy tutkimus- ja kehityspalveluiden julkiseen hankintaan. Esikaupallisen hankinnan avulla on mahdollista luoda tuotteita ja palveluita, jotka vastaavat paremmin julkisen sektorin tarpeita.
- Esikaupallisella hankinnalla on useita hyötyjä sekä julkisille organisaatioille että tavarantoimittajille, joihin kuuluvat:
 - Se mahdollistaa useiden erilaisten innovatiivisten ratkaisujen vertailun kehitysvaiheen aikana ja jakaa tuotekehitykseen liittyvät riskit ja hyödyt yksityisen ja julkisen sektorin välillä.
 - Se tarjoaa mahdollisuuden konseptin toimivuuden testaamiseen ja osoittaa uuden tuotteen tai palvelun markkinapotentiaalin.
 - Se luo houkuttelevan asiakasreferenssin edelläkävijäyrityksille ja tarjoaa mahdollisen pääsyn julkisten hankintojen markkinoille.
- Prosessi voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen (ratkaisun etsintä, prototyyppien valmistus ja testausvaihe), joiden välillä suoritetaan ratkaisuehdotusten arviointi ja kiinnostavimpien ratkaisujen valinta.
 - *Ratkaisun etsintävaiheessa* kilpailevien ratkaisujen yleistä toteutettavuutta tarkastellaan eri näkökulmista.
 - *Prototyyppien valmistusvaiheessa* pyritään varmistamaan, että eri ratkaisut täyttävät hankkijan vaatimukset.
 - *Testausvaiheessa* ratkaisujen toiminnallisuutta ja kustannushyötyjä vertaillaan todellisissa tilanteissa.

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

*GPA = Government Procurement Agreement, WTO:n julkisia hankintoja koskeva sopimus

Esikaupallinen hankintaprosessi (Lähde: [Commission of the European Communities 2007](#))

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Dynaamiset hankintajärjestelmät

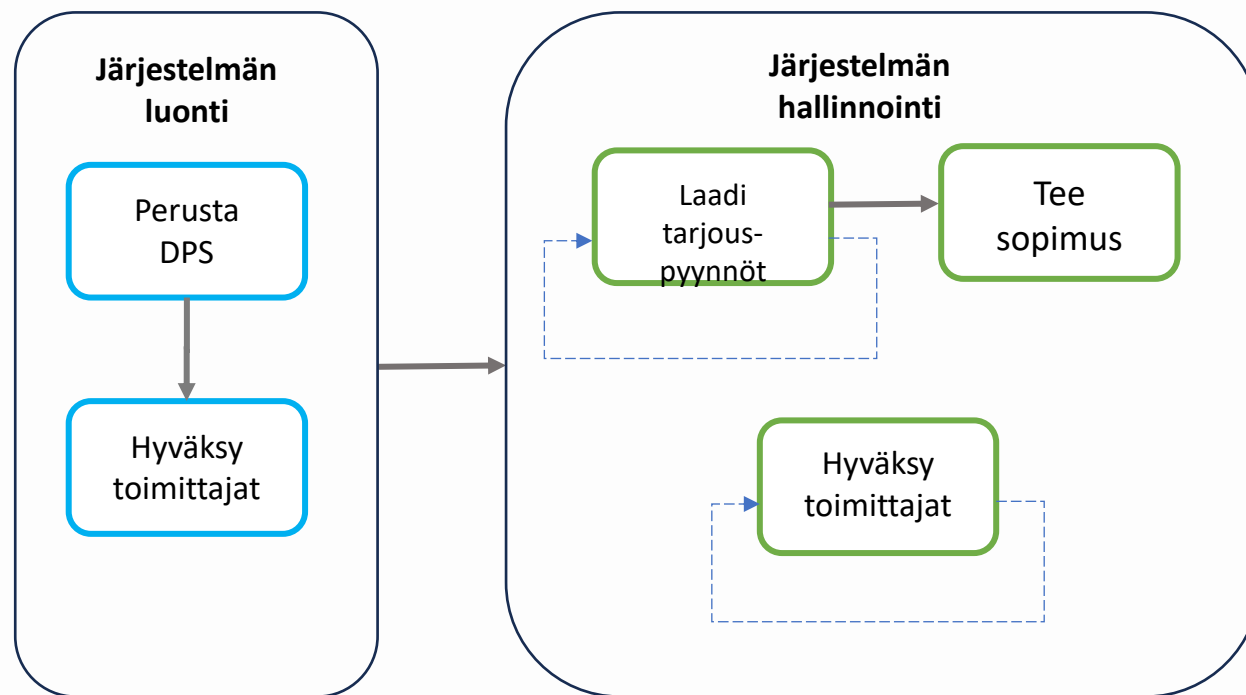
- Dynaaminen hankintajärjestelmä (dynamic purchasing system - DPS) on täysin sähköinen hankintamenettely yleisesti markkinoilla saatavilla olevien tavaroiden, töiden tai palveluiden hankkimiseksi. Dynaamisilla hankintajärjestelmillä on potentiaalia myös kestävässä ja kiertotalouden mukaisissa julkisissa hankinnoissa erityisesti sellaisten tuotteiden ja palveluiden osalta, jotka ovat suhteellisen helppoja määritellä (esim. paikallinen luomuruoka).
- Dynaamisen hankintajärjestelmän käytöllä on useita tilannekohtaisia etuja perinteisten lähestymistapojen sijaan.
 - Pienempien toimijoiden näkökulmasta tavalliset julkiset hankinnat voivat vaikuttaa haastavilta niiden edellyttämän byrokratian, suurten volyymien ja pitkäkestoisten sitovien sopimusten vuoksi. DPS voi siten mahdollistaa uusia asiakassuhteita aiemmin tuntemattomien toimijoiden ja julkisen sektorin välillä.
 - Dynaamisen hankintajärjestelmän käyttö voi olla taloudellisesti kannattavampaa, esimerkiksi tilanteissa, joissa välikädet jätetään pois prosessista. Lisäksi täysin sähköinen ja osittain automatisoitu järjestelmä voi pitkällä aikavälillä vähentää hankintaprosessin kokonaiskustannuksia ja pienentää toimitusketjun häiriöiden riskiä, kun toimittajia on useita.
 - Toimittaja voi päättää, mihin tarjouspyyntöihin osallistuu, mikä luo joustavuutta erityisesti toimijoille, joiden tuotanto saattaa vaihdella paljon. Toimittaja voi ilmoittautua tarjoamaan tuotteitaan milloin tahansa, kun dynaaminen hankintajärjestelmä on aktiivinen.
 - Tuotetietoja voidaan päivittää jokaisen erillisen hankintakierroksen yhteydessä, mikä mahdollistaa yhä innovatiivisempien tuotteiden ja palveluiden hankinnan. Tämä voi olla erityisen tärkeää nopeasti kehittyvillä alueilla, kuten tuotteissa ja materiaaleissa, joilla on vähäisemmät haitalliset ympäristövaikutukset kuin muilla vastaavilla tuotteilla.
- Mahdollisia haasteita dynaamisen hankintajärjestelmän käytössä:
 - DPS on yhä suhteellisen uusi hankintamenettely, minkä vuoksi asianmukainen viestintä, koulutus ja muu tuki ovat hyvin tärkeitä prosessin onnistumisen kannalta
 - Dynaamisen hankintajärjestelmän perustaminen ja hallinta voi olla myös aikaa vievää erityisesti tilanteissa, joissa on paljon potentiaalisia toimittajia eikä valintaa ole automatisoitu millään tavalla.
 - Vaatimukset täyttävien toimittajien ei ole toisaalta pakko jättää tarjousta, mikä voi johtaa toimitusketjun häiriöihin.
 - Tuotteiden, töiden tai palveluiden lopullisista hinnoista ei ole takeita verrattuna siihen, mitä perinteisessä puitesopimuksissa voidaan tehdä.

3. Työkaluja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin

Dynaamiset hankintajärjestelmät

- Dynaamisen hankintajärjestelmän perustaminen on kaksivaiheinen prosessi.
 - Ensimmäisessä vaiheessa DPS luodaan ja soveltuvat toimittajat hyväksytään järjestelmään
 - Toisessa toistuvassa vaiheessa tarjouspyyntö lähetetään tiettyä hankintaa varten järjestelmässä mukana oleville toimittajille. Järjestelmä on avoin kaikille organisaatioille, jotka täyttävät valintakriteerit koko dynaamisen hankintajärjestelmän voimassaolon ajan.

Dynaamisen hankintajärjestelmän perusmalli

4. Strategia kiertotaloushankintoihin

Askel 1 – Määrittele nykytilanne

- Teemmekö jo jotain, joka tukee kiertotalouden mukaisia hankintoja?
- Minkälaisia hankintaprosesseja meillä on tällä hetkellä käytössä?
- Mitkä ovat hankkimamme tärkeimmät tuotteet/palvelut/materiaalit nykyisin?

Askel 2 - Aseta mittakaava ja tavoitteet

- Mihin tuote- tai palvelukategorioihin haluamme keskittyä?
 - Esim. Rakentaminen ja infrastruktuuri, palvelut, materiaalit, ruoka, huonekalut, ICT
- Mitä ovat tekemiemme hankintojen päätavoitteet?
 - Esim. pitkäikäisyys ja kestävyys, uudelleenkäytettävyys, materiaalikiertojen sulkeminen.
 - Esim. jätteen vähentäminen 20 % vuoteen 2030 mennessä, tuotteen käyttöiän pidentäminen vähintään 3 vuodella.
- Mitä ovat keskeiset suorituskykyindikaattorit (KPI:t) tavoitteiden saavuttamiseksi?
 - Esim. vuosittainen energiansäästön tai vähennetyn jätteen määrä, käytetyn kierrätysmateriaalin määrä.

4. Strategia kiertotaloushankintoihin

Askel 3 – Laadi toimintasuunnitelma

- Se on selkeä suunnitelma, joka sisältää konkreettiset toimenpiteet, miten tavoitteet saavutetaan:
 - Keskeiset sidosryhmät, vastuunjako, käytettävissä olevat resurssit, käytännön toteutus, mittaaminen, aikataulu
- Muista, oman organisaation sisäinen viestintä ja koulutus
- Tarvitaan toimenpiteet, joilla kerätään oman organisaation uusia ideoita
- Valitse kannustimet kestäviin hankintoihin

Askel 4 – Toimeenpane toimintasuunnitelma

- Toteuta säännöllisiä tilannepäivityksiä ja -arviointeja varmistaaksesi, että asiat pysyvät raiteillaan

Askel 5 – Seuranta ja raportointi

- Arvioi toteutuksen tuloksia.
- Tunnista mahdolliset ongelmat ja kehitä niihin ratkaisut
- Muista viestitä edistymisestä sisäisille ja ulkoisille sidosryhmille

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Lainsäädäntö ja suositukset

- Tammikuussa 2018 Euroopan komissio hyväksyi ensimmäisen kiertotalouden seurantakehyksen, joka koostuu kymmenestä keskeisestä indikaattorista EU:n ja jäsenvaltioiden edistymisen seuraamiseksi; tätä välinettä on tarkistettu vuonna 2023 (Euroopan komission tiedonanto 2023/306), ja siinä painotetaan enemmän tuotantopuolta kuin jätteen ja ympäristöjalanjäljen indikaattoreita.
- Uusi kiertotalouden seurantakehys mittaa suoria ja epäsuoria hyötyjä, jotka liittyvät kiertotalouden lisäämiseen, ja se koostuu **yhdestätoista indikaattorista**, jotka on ryhmitelty **viiteen kategoriaan**:
 - 1) Tuotanto ja kulutus; 2) Jätehuolto; 3) Uusioraaka-aineet; 4) Kilpailukyky ja innovointi sekä 5) Maailmanlaajuinen kestävyys ja selviytymiskyky
- Yksitoista indikaattoria ovat:
 - **Materiaalinkulutus** (materiaalijalanjälki ja luonnonvarojen tuottavuus);
 - **Ympäristöä säästävät julkiset hankinnat**
 - **Jätteen synty** (kokonaisjättemäärä BKT:ta kohden, kokonaisjättemäärä asukasta kohden, kunnallisen jätteen kokonaismäärä, mukaan lukien ruokajäte ja pakkausjäte)
 - **Kokonaiskierrätysasteet**;
 - **Tiettyjen jätevirtojen kierrätysasteet** (pakkaukset, muovi, sähkö- ja elektroniikkalaitteet);
 - Kierrätettyjen materiaalien **osuus raaka-ainekysynnästä**;
 - **Kierrätettävien raaka-aineiden** kauppa;
 - Kiertotalouden aloihin liittyvät **yksityiset investoinnit**, työpaikat ja bruttoarvonlisäys;
 - **Vihreä innovointi** (patentit liittyen kiertotalouteen);
 - **Maailmanlaajuinen kestävyys** (kulutusjalanjälki ja kasvihuonekaasupäästöt tuotantotoiminnoista)
 - **Selviytymiskyky** (materiaalien tuontiriippuvuus ja EU:n omavaraisuus raaka-aineiden osalta)

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Lainsäädäntö ja suositukset

Jotta kiertotalouden periaatteet voidaan sisällyttää julkisiin hankintoihin, tarvitaan suunnittelua, joka kehittää erityisesti seuraavia elementtejä ilman, että laiminlyödään muiden indikaattorien kiertotalouden mukaisuutta.

- Kokonaiskierrätysasteet;
- Tiettyjen jätevirtojen kierrätysasteet (pakkaukset, muovi, sähkö- ja elektroniikkalaitteet);
- Kierrätettyjen materiaalien osuus raaka-ainekysynnästä;
- Kierrätettävien raaka-aineiden kauppa;
- Jätteen synty (jätteen synnyn vähentämisenä materiaalien uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämiseksi).

Nämä indikaattorit on tarkoitettu ennen kaikkea ohjaamaan suunnittelua sekä tarjousten arvioinnin kriteereiksi suunnittelutehtävien (sopimusten), töiden, tavaroiden ja palveluiden toteutuksiin.

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Lainsäädäntö ja suositukset

Ilman **hyvää kansallisen tason hallintoa** ei ole mahdollista määritellä **tavoitteita ja päämääriä**, joita yksittäisen julkisen hankinnan tulisi täyttää, kuten:

- prosentuaaliset vähimmäiskiintiöt kierrätetyille tuotteille, joita edellytetään tai jotka on huomioitava suunnitteluvaiheessa
- hiilidioksidipäästöjen vähentäminen sisällytettynä tavoitteena yksittäisessä sopimuksessa
- sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käyttövaiheen energiankulutuksen vähentäminen
- tuotepakkausten painon vähentäminen.

Yksittäisten sopimusten tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi on myös tarpeen **tuntea kohdemarkkinat hyvin**. Siten pystytään osallistamaan suurempi määrä yrityksiä mukaan.

Tällöin on hyödyllistä täydentää **tavanomaisia hankintamenettelyjä** toimittajan valinnassa (avoin, rajoitettu ja neuvottelumenettely, direktiivi 24/2014, artikkelit 27 ja 28) käyttämällä vaihtoehtoisia **neuvottelumenettelyjä** artiklojen 29 - 31 mukaisesti. Näiden menettelyjen avulla hankintaviranomainen voi täsmällisemmin osoittaa ne **tarpeet**, jotka on täytettävä asiaankuuluvine **tavoitteineen ja päämäärineen**, jättäen potentiaalisen toimittajan tehtäväksi tarjota paras mahdollinen operatiivinen ratkaisu tavoitteiden saavuttamiseksi.

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Lainsäädäntö ja suositukset

Innovatiiviset menettelyt mahdollistavat potentiaalisten toimittajien parhaiden mahdollisten tarjousten laatimisen ennen suunnitteluprosessin aloittamista, koska:

- ympäristönäkökulmasta parhaan ratkaisun tunnistaminen jätetään taloudellisen toimijan tehtäväksi tietyllä budjetilla ja ennalta määriteltyjen valintakriteerien perusteella;
- tuote-, prosessi- ja organisaatioinnovaatiot, jotka ovat tarpeen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi, ovat yksinomaan taloudellisten toimijoiden vastuulla
- Eri suunnittelutasot otetaan käyttöön urakoitsijan valintamenettelyn myöhemmissä vaiheissa, jolloin palvelun tuottaminen on siirretty kaupalliselle toimijalle.
- Nämä neuvontamenettelyt mahdollistavat julkishallinnon ja kaupallisen toimijan välillä sovitun hankkeen kehittämisen, kuitenkin muuttamatta tarjouspyyntöä siten, ettei se olisi enää lainmukainen.

Perinteisessä hankintamenettelyssä julkinen hallinto ja kaupallinen toimija ovat toisistaan hyvin erillisissä rooleissa ja näistä jälkimmäinen on pelkästään sellaisen palvelun suorittaja, jonka ominaisuudet on määritelty tarkasti julkisen hallinnon toimesta.

Innovatiivisessa hankintamenettelyssä kaupallinen toimija ehdottaa ratkaisua ja julkishallinnon tehtävänä on valita julkista etua parhaiten palveleva ratkaisu hankintamenettelyyn kutsuvassa asiakirjassa kuvatun mukaisesti.

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Lainsäädäntö ja suositukset

[Euroopan vihreän kehityksen ohjelma - The European Green Deal](#)

EU:n tavoitteena on olla ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä, saavuttaen tämän vähentämällä päästöjä vähintään 55 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon. Vihreän kehityksen ohjelma on joukko poliittisia aloitteita ja oikeudellisesti sitovia ilmastotavoitteita, jotka kattavat useita sektoreita ja joiden tarkoituksena on asettaa EU vihreän siirtymän tielle

- Osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa Euroopan komissio laati vuoden 2023 loppuun mennessä 'Fit for 55' -lainsäädännön. 55-valmiuspaketti sisältää oikeudellisesti sitovia ilmastotavoitteita EU:lle, kattaen kaikki talouden keskeiset sektorit. Toteutus on alkamassa jäsenvaltioissa.

[Kiertotalouden toimintasuunnitelma](#)

Vuonna 2020 päivitetty kiertotalouden toimintasuunnitelma on yksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman keskeisistä osista, jonka tavoitteena on vähentää luonnonvaroihin kohdistuvaa painetta, luoda kestävä kasvua ja työpaikkoja sekä pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen. Se sisältää yli 30 toimenpidekohtaa, jotka keskittyvät kestävien tuotteiden suunnitteluun ja tuotantoprosessien kiertotalouteen, kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen, avaintoimialojen toimintaan ja jätteen vähentämiseen. Keskeisiin tuotannon arvoketjuihin kuuluvat elektroniikka ja ICT, akut ja ajoneuvot, pakkaukset, muovit, tekstiilit, rakentaminen ja rakennukset sekä ruoka, vesi ja ravinteet.

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Lainsäädäntö ja suositukset

[Yritysten kestävyysraportointi](#)

Osana Euroopan vihreän ohjelmaa EU vaatii suuria yrityksiä ja pörssiyhtiöitä julkaisemaan vuosittain osana tilinpäätöstä raportin niitä koskettavista sosiaalisista ja ympäristöriskeistä sekä siitä, miten niiden toiminta vaikuttaa ihmisiin ja ympäristöön. Se edellyttää yrityksiä raportoimaan myös tietoja resurssien käytöstä ja kiertotaloudesta. Tätä varten on otettu käyttöön Euroopan kestävän kehityksen raportointistandardit (European Sustainability Reporting Standards - ESRS), ja raportointivaatimukset otetaan käyttöön vaiheittain eri kokoisille yrityksille

[EU-taksonomia](#)

EU-taksonomia on kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmä, joka auttaa ohjaamaan investointeja vihreän siirtymän kannalta tarpeellisimpiin taloudellisiin toimintoihin Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti. Siirtyminen kiertotalouteen on osa sitä. Se on pakollinen yrityksille, jotka kuuluvat yritysten kestävyysraportointidirektiivin (Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD) piiriin, ja vapaaehtoinen muille.

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Lainsäädäntö ja suositukset

[EU-ympäristömerkki](#)

Vapaaehtoinen, kolmannen osapuolen varmentama ympäristömerkki. Se voidaan myöntää tuotteille ja palveluille, jotka puolueettomasti osoittavat pienemmästä ympäristökuormituksesta. Se sisältää useita kriteerejä ja käsittelee tuotteiden keskeisimpiä ympäristövaikutuksia niiden koko elinkaaren ajalta.

[Ympäristöä säästävien julkisten hankintojen kriteerit ja vaatimukset](#)

Ympäristöä säästävät/vihreät julkiset hankinnat (Green Public Procurement, GPP), on vapaaehtoinen keino, jonka tavoitteena on edistää Euroopan vihreää siirtymää. Se tukeutuu selkeisiin, todennettaviin, perusteltuihin ja kunnianhimoisiin ympäristökriteereihin tuotteille ja palveluille, perustuen elinkaarilähestymistapaan ja tieteellisen näyttöön. Osana kiertotalouden toimintasuunnitelmaa Euroopan komissio ehdottaa pakollisia vähimmäis-GPP-kriteerejä ja -tavoitteita

Vuodesta 2023 lähtien useimmilla Euroopan mailla on kansallinen toimintasuunnitelma koskien ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja (GPP). Koska EU:ssa ei kuitenkaan ole sitovia tavoitteita GPP:lle, toteutus on jokaisen jäsenvaltion vastuulla, mikä voi vaihdella suuresti. GPP:n soveltamisen suurimpina haasteina pidetään poliittisen tuen puutetta, koettuja korkeampia kustannuksia, asiantuntemuksen puutetta, koordinoinnin puutetta ja selkeiden ympäristökriteerien puutetta.

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Kansalliset toimintasuunnitelmat

Suomi

- Suomi on edistänyt vapaaehtoisia Green Deal -sopimuksia valtion sekä yritysten ja julkisen sektorin välillä. Suomen ympäristöministeriöllä on kymmenen Green Dealia, jotka ovat käynnissä loppuvuodesta 2023. Monet näistä sopimuksista noudattavat kiertotalouden periaatteita, mutta selkeämmin kiertotalouteen liittyvät Green Dealit koskevat kestäviä hankintoja, muovisia elintarvikepakkauksia, rakentamisen muoveja ja kestävää purkamista.
- Suomi on laatinut myös [strategisen ohjelman](#) kiertotalouden edistämiseksi. Tavoitteena on muuttaa Suomen talous kiertotalouden periaatteisiin perustuvaksi vuoteen 2035 mennessä. Hallitus hyväksyi päätöslauselman kiertotalouden edistämisestä huhtikuussa 2021. Ohjelma asettaa tavoitteita ja indikaattoreita luonnonvarojen käytölle, määrittää toteutettavia toimenpiteitä ja allokoii resursseja kiertotalouden edistämiseksi ja systeemisen muutoksen saavuttamiseksi.
- Osana ohjelmaa Suomi kehitti kiertotalouden green dealia. Työhön osallistui yli 80 sidosryhmää eri julkisilta ja yksityisiltä sektoreilta, ja se keskittyi skenaariotyöskentelyyn, jossa kartoitettiin nykytilannetta ja kiertotalouden mahdollisuuksia. Vuoden 2023 alusta lähtien työ fokusoitui kuuteen merkittävimpään toiminta-alueeseen, jotka identifioitiin sidosryhmäyhteistyössä muutettaviksi: resurssiviisaat rakennukset, kiertävät maa- ja kiviainekset, resurssiviisas tuotanto ja materiaalien kierto, kestävä kulutuksen liiketoiminta ja jakamistalous, resurssiviisas energiantuotanto ja uudistuva ruokaketju. Valmisteluvaiheessa mukana olleet osapuolet päättävät osallistumisestaan kiertotalouden green dealiin omilla sitoumuksillaan skenaariotyöstä saadun tiedon ja tuen perusteella.
- Suomi päivittää myös kestävä julkisen hankinnan ohjeita ja kriteerejä. Verkkosivusto ja kriteerit löytyvät [täältä](#).

Kansalliset toiminta-suunnitelmat

Suomi

FINLAND			
POLICY FRAMEWORK	AUTHORITIES IN CHARGE OF GPP POLICY	Ministry of Environment Ministry of Finance Ministry of Employment and Economy Association of Local and Regional Authorities	
	NATIONAL STRATEGY or ACTION PLAN	NAP or National Strategy on GPP in force (Y/N): YES Period of validity: First National Public Procurement Strategy launched in 2020. It aims to increase the level of ecological, social and economic responsibility in public procurement and promote the achievement of ecological, social and economic goals in society. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162418/Kansallinen%20julkisten%20hankintojen%20strategia.pdf?sequence=1&isAllowed=y	
	GPP TARGETS	National level In all government procurements, the goal is a comprehensive solution, which promotes energy and environmental goals and utilises cleantech solutions in the most economically advantageous way. More detailed targets for different product areas: food and catering, vehicles and transports, construction, energy, services, energy related products.	Sub-National level:
	LINKS WITH OTHER POLICIES (Sustainability, Innovation...)	There is a national focus on public procurement of clean technology, resource efficiency, circular and bio-economy.	
MANDATORY RULES ON GPP USE		Government decision in principle, on the promotion of environmental and energy solutions in public procurement, is binding for central government bodies.	
IMPLEMENTATION	WEBSITES	www.motivanhankintapalvelu.fi/tietopankki	
	GPP CRITERIA	Are GPP criteria developed at the national level (Y/N)? YES	
		Are national GPP criteria based on EU GPP criteria? YES	
		For which product groups have national GPP criteria been developed: Guidance and criteria for 18 procurement areas www.motivanhankintapalvelu.fi/tietopankki Professional kitchen equipment, Foods, Energy saving services, Cars and vans, IT and Office equipment, public transport, Furniture, Transport service, Thermal entrepreneurship, own energy production, Construction and buildings, Food services, cleaning services and techno chemical products, Energy, Textiles, Work machines, Lighting and Refrigeration equipment.	For which product groups are GPP criteria currently under development:
		For which product groups are EU GPP criteria recommended: EU GPP criteria are used as a basis for national guidelines and criteria.	
	TCO/LCC TOOLS DEVELOPED/USED	LCC tool for lighting under development	
OTHER INITIATIVES (e.g. Labels, PPI)	Guidance on energy efficiency and market communication		
CAPACITY BUILDING	TRAINING (workshops, conferences, helpdesks, publications etc.)	Free of charge Helpdesk and training http://www.motivanhankintapalvelu.fi/in_english	
	COOPERATION at national and sub-national level (Platforms, forums, networks, etc.)	Eco-procurement network	
	INTERNATIONAL COOPERATION	Nordic cooperation	
MONITORING		How is monitoring performed? (Automatically, On-line forms, surveys...) What is monitored (Tenders, contracts, purchases, practices...)? Who is monitored (central, regional, local authorities)? Which product groups? Which criteria (EU GPP criteria/National criteria)? Results from the latest monitoring exercise	
		Monitoring by examining tender calls and by questionnaire in 2012 and 2017. Around half of the municipalities considered sustainability goals in their procurement strategy or other procurement instructions. Sustainability goals are often set at a fairly general level and only around one fourth of the municipalities had defined more detailed sustainability criteria in their procurement strategy or instructions.	

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Kansalliset toimintasuunnitelmat

Italia

Ympäristöä säästävät julkiset hankinnat (Green Public Procurement - GPP) on yksi työkaluista, joita on luonnosteltu Italian vuonna 2022 hyväksymässä kansallisessa kiertotalousstrategiassa. Sen avulla on tarkoitus saavuttaa tietyt tavoitteet siirtymisessä kiertotalouteen: jätteiden kierrätyksen ja uudelleenkäytön lisääminen 60 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä tai kaatopaikoille sijoitettavan jätteen rajoittaminen 10 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä.

Jotta voitaisiin parhaiten hyödyntää **ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja** kiertotaloustavoitteiden saavuttamiseksi, **Italian toimintasuunnitelma** pyrkii:

- osallistumaan ns. **vähimmäisympäristökriteerien (minimum environmental criteria, MEC)** määrittelyyn ja päivittämiseen kiertotalouden strategisilla aloilla (elektroniikka ja tietoliikenne, akut ja ajoneuvot, pakkaukset, muovit, tekstiilit, rakentaminen ja rakennukset, ruoka, vesi ja ravinteet);
- nopeuttamaan vähimmäisympäristökriteerien päivittämismenettelyjä ottaen huomioon alan teknologisen kehityksen, varmistamaan julkishallinnon kysyntää vastaavien tuotteiden ja palveluiden saatavuuden sekä parantamaan positiivisia ympäristövaikutuksia kaikkien materiaalien arvonalistuksen avulla;
- vahvistamaan hankintaviranomaisten teknistä kapasiteettia vähimmäisympäristökriteerien soveltamisessa, asettaen vaatimuksia, jotka teknologisen kehityksen avulla varmistavat tuotteiden ja palveluiden riittävän saatavuuden markkinoilla sekä merkittävän parannuksen ja positiivisen ympäristövaikutuksen;
- luomaan suurempaa synergiaa 'End of Waste' -säästöjen ja vähimmäisympäristökriteerien valmistelun ja päivittämisen välille

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Kansalliset toimintasuunnitelmat

Italy

- lisäämään teollisuuden kuulemista vähimmäisympäristökriteerien (MEC) laatimis- ja hyväksymisprosessissa;
- virtaviivaistamaan tarjousmenettelyjä siten, että taloudelliset toimijat sopimusten yhteydessä toimittavat omat sitoumuksensa;
- tehostamaan MECin yhteydessä ainakin palkitsemiskriteerien osalta teollisuuden vapaaehtoisia suunnitelmia, jotka on laadittu avoimuuden ja todenperäisyyden takeeksi;
- kannustamaan yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä, investoimaan tuotteidensa ja palveluidensa ympäristösuorituskyvyn parantamiseen;
- lisäämään yrityksille suunnattuja koulutushankkeita;
- ottamaan käyttöön valvontajärjestelmän, jotta MEC-kriteeristö integroidaan tehokkaasti julkisiin hankintoihin ja sovelletaan oikein;
- perustamaan seurantalaitoksen, jonka tehtävänä on tarkkailla MEC:n kautta syntyneitä kustannuksia ja saatuja ympäristöhyötyjä
- parantamaan omistamisen kokonaiskustannusten (TCO:n) arviointia hankinnoissa tukemaan aloitteita, jotka tähtäävät hankintojen kestävyyslisäämiseen.

Joidenkin em. tavoitteiden saavuttaminen voisi olla helpompaa, jos käyttöön otettaisiin laajemmin sertifioituja ympäristömerkkejä, jotka takaavat tuotteen kierrätysmateriaalien käytön.

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Kansalliset toimintasuunnitelmat

Italia

Vähimmäisympäristökriteerit (MEC) määrittellään tiettyjä ns. interventiosektoreita koskien, ja ne ovat sitovia Italiassa kriteeristön sijoittuessa erityisen sääntelyn piiriin. Vähimmäisympäristökriteerit on jaoteltu kahdelle tasolle:

1. **perustaso:** tämä taso on pakollinen ja toimii suunnitteluvaiheessa. Tason noudattaminen on siten varmistettava projektin validoinnin ja hyväksynnän yhteydessä;
2. **Korkea taso:** tämä taso on vapaaehtoinen ja se voidaan sisällyttää tarjousten valinta- ja arviointikriteereihin. Edellä kuvattu rakenne ja toiminta tekevät MEC:stä tärkeän työkalun kestävyysliittymien kehittämiseksi suunnitteluprosessin alusta aina tarjoajien valintakriteerien määrittelyyn ja tarjousten arviointiin saakka.

Vaikka kriteerit **ovat sitovia vain Italiassa, niitä voidaan käyttää myös muissa maissa** siirtämällä ne sopimukseen hankintaviranomaisen ja prosessin suunnittelijan välille. Italian lainsäädännössä MEC-raportti (mikäli käytössä) on osa suunnittelua, millä taataan sisäänrakennettu yhteys prosessin kaikkiin vaiheisiin aina hankintapäätökseen asti.

Vähimmäisympäristökriteerit (MEC) ovat jo määrittäneet ympäristövaatimuksia kiertotalouden edistämiseksi minimikierrätysprosenttien, tuotteiden purettavuuden tai ekosuunnittelun suosimisen osalta.

- Tavoite vahvistaa kiertotaloutta ottamalla käyttöön **‘kiertotalouskriteeristö’** julkisissa hankinnoissa koskettaa kaikkia tuotekategorioita, mutta erityisesti seuraavaa viittä kategorialaajaa: julkiset rakennukset, yhteisruokailu, paperi- ja painopalvelut, tapahtumat sekä jätahuoltopalvelut.
- “‘Kiertotalouskriteerit’ on määritelty erillisissä asiakirjoissa tuotekategorioille, joilla on vähimmäisympäristökriteerit (MEC):

-MEC **Indoor furniture** (sisäkalusteet)
-MEC **street furniture** (katu- ja puisto-
kalusteet)
-MEC **shoes** (kengät)
-MEC **paper** (paperi)
-MEC **toner cartridges** (värikäsetit)
-MEC **Construction** (rakennus)
-MEC **Events** (tapahtumat)
-MEC **Supply and Design Public Lighting**
(julkisen valaistuksen toimitus ja
suunnittelu)
-MEC **Cleaning and sanitization** (siivous ja
puhtaanapito)

-MEC **Waste** (jätteet)
-MEC **Collective catering**
(yhteisruokailu)
-MEC **Refreshment Services and
Beverage Distribution**
(virkistyspalvelut ja juomien jakelu)
-MEC **Printing services** (painopalvelut)
-MEC **Textiles** (tekstiilit)
-MEC **Vehicles** (ajoneuvot)
-MEC **Public green** (julkiset
viheralueet)

Kansalliset
toiminta-
suunnitel
mat

Italia

MEC
(Vähimmäisympäristökriteerit)

1. EHDOKKAAN VALINTA

Subjektivisia kelpoisuusvaatimuksia, joiden tarkoituksena on arvioida ehdokkaan teknistä kykyä toteuttaa sopimus mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittaen. Nämä kriteerit eivät ole pakollisia sopimuslain mukaan.

2. SOPIMUSEHDOT

Töiden tai toimitussopimusten myöntämistä koskevat ympäristövaikutukset huomiovat ohjeet. Ne toimeenpannaan pakollisin kriteerein sopimuslain mukaisesti.

3. TEKNISET TIEDOT

Tiedot määrittelevät töiden tai toimitusten toivotut ominaisuudet. Ne toimeenpannaan pakollisin kriteerein sopimuslain mukaisesti.

**4. KEHITTÄMISTAVOITTEISET
KRITERIT**

Niiden tuotteiden valintaa koskevat ohjeet, joiden suorituskyky on ympäristönäkökulmasta parempi kuin on teknisissä tiedoissa (edellä) vaadittu. Näille tuotteille annetaan tekninen pisteytys parhaan hinta-laatusuhteen omaavan sopimuksen myöntämiseksi. Kehittämistavoitteiset kriteerit eivät ole pakollisia.

Kansalliset toiminta-suunnitelmat

Italia

ITALY			
POLICY FRAMEWORK	AUTHORITIES IN CHARGE OF GPP POLICY	Ministry of Environment - Ministero della Transizione Ecologica	
	NATIONAL STRATEGY or ACTION PLAN	NAP or National Strategy on GPP in force (Y/N): YES Period of validity: there are no terms of validity. A national action plan on GPP has been adopted by Ministerial Decree of 11th April 2008. The first revision of the NAP has been approved by Ministerial Decree of 10th April 2013: http://www.minambiente.it/pagina/il-piano-dazione-nazionale-il-gpp-pan-gpp The second revision is under consultation	
		GPP TARGETS	National level Under art. 34 of the Legislative Decree 50/2016 on public procurement and concessions, as amended by art. 23 of the Legislative Decree 56/2017, the application of the Minimum Environmental Criteria set within the GPP NAP is mandatory for all kind of contracting authorities, for the whole value of the tender, and also for procurement below the threshold amounts fixed by the Directives on public procurement and concessions. Sub-National level: The mentioned obligation applies to all kinds of contracting authorities.
	LINKS WITH OTHER POLICIES (Sustainability, Innovation...)	Guidelines on social criteria in PP have been adopted by Ministerial Decree of 6 June 2012 and defined within the GPP NAP, referring to a monitoring system on the respect of ILO Conventions along the supply chain. In some MEC PGs under development, social criteria are included.	
MANDATORY RULES ON GPP USE		Under art. 34 of the Legislative Decree 50/2016 on public procurement and concessions, as amended by art. 23 of the Legislative Decree 56/2017, the introduction of at least the technical specifications and the contract clauses of the Minimum Environmental Criteria is obligatory in tender documents, regardless of their value, so also for procurements below the threshold amounts. Also the award criteria must be taken into account when a contracting authority awards the contract with the best quality price ratio. A specific exception is foreseen for renovation, demolitions and rebuilt, contracts.	
IMPLEMENTATION	WEBSITES	National level http://www.minambiente.it/pagina/gpp-acquisti-verdi	Sub-National level: Several local authorities' websites have a section dedicated to GPP
	GPP CRITERIA	Are GPP criteria developed at the national level (Y/N)? YES Are national GPP criteria based on EU GPP criteria? (please specify if to a great, some, small or no extent): Yes, EU GPP criteria and Ecolabel criteria are the main reference documents. For which product groups have national GPP criteria been developed: 18 categories: Interior furnishings, street furniture, Incontinence aids, Work shoes and leather accessories, Paper, Cartridges, Building, Cultural events, public lighting (supply, design and service), heating and cooling for buildings, Industrial washing and rental of textiles and mattresses, Municipal waste and street sweeping, Collective catering, Disinfection, Printers, Textiles, Vehicles, Public green areas. https://gpp.mite.gov.it/Home/Cam#CamInVigore For which product groups are GPP criteria currently under development: Design and work services for new road construction and maintenance, Supply and rental of textiles products, Food and drink sales services (indoor bars and vending machines), Street furniture, public transport services, Energy services for buildings	
		For which product groups are EU GPP criteria recommended:	
		TCO/LCC TOOLS DEVELOPED/USED	
		The LCC methodology set by directive 33/2009/EC for buying, leasing and renting of buses and certain CO2 limits for other vehicle categories, is mandatory.	
	OTHER INITIATIVES (e.g. Labels, PPI)	Law 211/2015 provides the development of an environmental label based also on MEC.	
	CAPACITY BUILDING	TRAINING (workshops, conferences, helpdesks, publications etc.)	The Ministry of the Environment and Protection of Land and Sea will launch an information and training plan with the support of National Operational Programme on Governance and Institutional Capacity funds, which was recently approved. Events, seminars and workshops on GPP are organised at national and local level. Available also at central level: a website on GPP hosted on the Ministry of
			Environment's website, a helpdesk service provided by the Ministry of Environment, since December 2015 a monthly newsletter on GPP, a handbook on Minimum Environmental Criteria (Ministry of environment). Some trainings are carried out by the Let's Create PA Project.
		COOPERATION at national and sub-national level (Platforms, forums, networks, etc.)	The Ministry of Environment signed an agreement with Regions to improve training programs and action to facilitate GPP application. Furthermore, another agreement has been signed between metropolitan cities with same scope.
		INTERNATIONAL COOPERATION	Italy is member of several projects on GPP co-financed by EU funds. GPP Advisory group
MONITORING			
How is monitoring performed? (Automatically, On-line forms, surveys...) What is monitored (Tenders, contracts, purchases, practices...)? Who is monitored (central, regional, local authorities)? Which product groups? Which criteria (EU GPP criteria/National criteria)? Results from the latest monitoring exercise		An electronic monitoring system is in place since 2010 but no useful data were collected by it. Legislative Decree 56/2017 states that the National Anticorruption Authority (ANAC) must monitor the application of Minimum Environmental Criteria. A specific cooperation with National Anticorruption Authority has been proposed by Ministry of environment on this topic.	

National action plans

Espanja

SPAIN				
POLICY FRAMEWORK	AUTHORITIES IN CHARGE OF GPP POLICY	1. General Administration At State level, policy is designed by Inter-ministerial Commission, headed by the Ministry of Agriculture, Food & Environment and the Ministry of Finance and is implemented by all the ministries.	2. Autonomous Communities At regional level, each Autonomous Community (regional government) has capacity to implement and promote GPP by its own	3. Local Entities (Municipalities, Local City and Island Councils, other Local Entities) have the competence to promote GPP)
	NATIONAL STRATEGY or ACTION PLAN	NAP or National Strategy on GPP in force (Y/N): YES Period of validity: 2018 - 2025 National level: The first Green Public Procurement Plan of the State General Administration and its Public Entities and the Managing Bodies of the Social Security was approved the 21st January 2008 and published in the B.O.E the 31st January 2008. http://www.boe.es/boe/dias/2008/01/31/pdfs/A05706-05710.pdf . The new Green Public Procurement Plan for the General State Administration, its autonomous bodies and Social Security management bodies was approved the 31st of January 2019. It promotes the incorporation of social and environmental clauses in public procurement, in accordance with current legislation at all times, and encourages the incorporation of environmental criteria. https://www.boe.es/eli/es/o/2019/01/31/pci86/con Strategic use of public procurement: a report based on this was published in 2023, where its shown the state-of-play on Strategic Public Procurement. https://www.hacienda.gob.es/RSC/OIReScon/informes-especiales-supervision/ies-contratacion-estrategica2023.pdf		
	GPP TARGETS	National level Levels of green purchase between 25% and 100% depending on the product group and implementation phase. 8 product groups have been included, according to the priority groups of the EU Commission, along with a timescale for achieving specific targets. Targets for consumption reduction and energy mix have also been set	Sub-National level: Barcelona: https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/125812/1/GM_DA_PlaContractaci%C3%B3Sostenible_2022.pdf	
	LINKS WITH OTHER POLICIES (Sustainability, Innovation...)			
	MANDATORY RULES ON GPP USE	Barcelona: - 2013 Government Measure and Decree for Responsible Public Procurement with Social and Environmental Criteria - 2015 Decree approving the procedure for implementation of environmental criteria according to the provisions of the 2-13 Decree (Mandatory use of the environmental criteria developed by the Government + sustainable programme).		
IMPLEMENTATION	WEBSITES	National level http://www.magrama.gob.es/es/ministerio/planes-estrategias/plan-de-contratacion-publica-verde/default.aspx	Sub-National level: Aragon – Link to GPP site / Asturias – Link to GPP site Catalonia – Link to GPP site / Basque Country – Link in Euskadi , in Spanish and in English Local Entities Barcelona City + sustainable: GPP – in Spanish and English	

National action plans

Espanja

GPP CRITERIA	Are GPP criteria developed at the national level (Y/N)? YES	
	Are national GPP criteria based on <u>EU GPP criteria</u> ? (please specify if to a great, some, small or no extent):	
	For which product groups have national GPP criteria been <u>developed</u> : Construction and maintenance, energy, transport, office equipment, paper and publications, furniture, cleaning products and services, events.	Sub-National level: In Catalonia, the Government Agreement on Public Procurement is based on the EU GPP criteria GPP criteria development in the Basque Country is based on market consultation of mainly the EU GPP criteria
	For which product groups are <u>EU GPP criteria</u> recommended:	
TCO/LCC TOOLS DEVELOPED/USED		
OTHER INITIATIVES (e.g. Labels, PPI)		
CAPACITY BUILDING	TRAINING (workshops, conferences, helpdesks, publications, etc.)	1. General Administration GPP Training is performed by the MoE (with the support of private institutes like Ecoinstitut) for contracting authorities of the different departments from the national government and its public entities. Awareness raising seminars on GPP have been organised by the MoE during 2010 for entities at central, regional and local level A helpdesk has been established by the MoE 2. Autonomous Communities Some Autonomous Communities have included specific training courses on GPP in the official training programme of the autonomous schools for public administrations (Basque Country, Catalonia, Canary Islands...). In the Basque Country, Ihohe runs a helpdesk which offers greening of tenders for all basque public administrations. Training of trainers has been carried out in Catalonia and the Basque Country with the support of Ecoinstitut Basque country GPP manual - in Spanish & Euskara (IHOBE Basque Agency for Environmental Management- Basque Government). The guide not only includes green criteria for tenders in line with the EC (for more than 24 products) but also recommends rationalising procurement needs, information for bidders and many Basque good practices. Other guidelines on GPP, have been published in Aragon, Andalucía and other Spanish regions Navarra – Guía contratación pública sostenible; Guía para la Incorporación de criterios sociales 3. Local Entities The whole staff of the Environmental Department of the Barcelona City Council has been trained in good environmental practices at work as part of the "+SCC Programme". The City of Madrid published internal GPP Guidelines
	COOPERATION at national and sub-national level (Platforms, forums, networks, etc.)	Networks of local authorities in Catalonia, the Basque Country, Navarra and Andalucía are carrying out awareness raising activities and training on GPP.
	INTERNATIONAL COOPERATION	
MONITORING		
How is monitoring performed (Automatically, On-line forms, surveys...)? What is monitored (Tenders, contracts, purchases, practices...)? Who is monitored (central, regional, local authorities)? Which product groups? Which criteria (EU GPP criteria/National criteria) Results from the latest monitoring exercise		The Departments shall send to the Ecological Transition information on the degree of implementation of the ecological criteria in the contracts formalised in that period, in order to monitor the activities carried out and review the results obtained. All the results are published at: https://www.miteco.gob.es/es/

5. Eurooppalaista lainsäädäntöä

Kehitysnäkymät

Viimeisen 20 vuoden aikana kierrätetyn materiaalin osuus Euroopan taloudessa on kasvanut vain hieman, ja tahti on hidastunut vuodesta 2010 lähtien. Joissakin maissa, kuten Suomessa, kierrätysmateriaalin käyttöaste on jopa laskenut. Vuonna 2020 Italia oli EU:n neljänneksi suurin jätteen tuottaja, eivätkä Suomi ja Espanjakaan olleet kaukana perässä. Suomi oli kuitenkin suurin jätteen tuottaja asukasta kohden, pääasiassa kaivostoiminnan ja louhinnan korkean mineraalijätteen määrän vuoksi. Huolimatta suurista jätemääristä, Italia on kierrätyksen osuudessa jätteen käsittelyssä korkeimmalla sijalla, Espanja ei ole kaukana perässä ja Suomi on kuudenneksi alhaisin kierrättäjä.

Vuodesta 2023 lähtien vain yhdeksän EU:n jäsenvaltiota on saavuttamassa yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätystavoitteet vuodelle 2025 ja 18 on vaarassa jäädä jälkeen yhdestä tai useammasta tavoitteesta. EU on edelleen melko kaukana tavoitteestaan kaksinkertaistaa kierrätysmateriaalin käyttö vuoteen 2030 mennessä.

Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi kokonaan uuden materiaalin ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämistä, kierrätysmateriaalin määrän lisäämistä ja resurssitehokkuuden parantamista hyvin lyhyessä ajassa, mikä voi olla haastavaa. (EEA, 2023.)

EEA:n mukaan maat, jotka menestyvät paremmin kierrätyksessä, ovat ottaneet käyttöön laajemman valikoiman toimenpiteitä verrattuna maihin, joiden kierrätysaste on alhaisempi. Huippumaat käyttävät myös taloudellisia välineitä, kuten kaatopaikka- ja jätteenpolttoveroja sekä jätteen keräysmaksuja, jotka kannustavat voimakkaasti kierrätykseen. EEA havaitsi myös, että korkea kansallinen ympäristötietoisuus edisti kierrätysastetta kansallisen jätehuoltolainsäädännön tehokkaan käyttöönoton lisäksi.

Nykytilanteessa on todennäköistä, että lisää lakeja ja säädöksiä kehitetään kiertotalouteen siirtymisen nopeuttamiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kuten aiemmin mainittiin, Euroopan komissio ehdottaa minimitason pakollisia GPP-kriteerejä ja tavoitteita alakohtaisessa lainsäädännössä sekä vaiheittaista pakollista raportointia sen käyttöönoton seuraamiseksi (Euroopan komissio, N/A). Lisäksi vapaaehtoisia kriteerejä päivitetään usein. Lisäksi ESRS-vaatimukset, jotka liittyvät yritysten kestävyysraportointiin, otetaan käyttöön vaiheittain.

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Yleiskatsaus hankintaprosessiin

Julkisen hankintasopimusprosessin vaiheet

Ympäristöä säästävät julkiset hankinnat (GPP) määriteltiin EU-tasolla jo vuonna 2008 ja kiertotalouskriteereillä hankintaprosesseissa on useita etuja, mutta niitä ei siitä huolimatta käytetä kaikissa tapauksissa. Syitä tähän on monia, mutta ehkä kolme tärkeintä ovat:

- **hankintahenkilöstön koulutuksen puute;**
- **hankaluudet tarjousasiakirjojen laatimisessa;**
- **sellaisten yritysten puute, joiden toimintaa ohjaavat on ympäristö- ja sosiaaliset vaatimukset.**

(The annual survey of the Green Procurement Observatory by the Ecosistemi Foundation and Legambiente , Italia).

Näiden ongelmien ratkaisemiseksi ensimmäiseksi on tarkasteltava itse hankintaprosessia, jotta:

- voidaan tunnistaa ja analysoida ne prosessin yksittäiset vaiheet, jotka muodostavat julkisen hankinnan
- tunnistaa edellä mainitussa prosessissa ne kohdat, jotka on varattava vihreän siirtymän ja kiertotalouden teemoille

Toisaalta tulee huomioida, että on mahdotonta käytäntöön sitoen määritellä kaikenkattavasti niitä moninaisia asiakirjoja ja sisältöjä, jotka toimijoiden on kussakin tilanteessa kehitettävä tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi.

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Yleiskatsaus hankintaprosessiin

Hankintaprosessin vaiheet on mahdollista jaotella ns. alustavaan suunnitteluun, design-vaiheeseen, sopimuksen myöntämiseen, toteutukseen ja testaukseen. Näitä vaiheita ei tule siitä huolimatta pitää rakenteellisesti ja ajallisesti erillisinä, vaan koko prosessi tulisi nähdä yhtenä kokonaisuutena. Jokainen vaihe liittyy edelliseen ja seuraavaan, linjassa '**elinkaaren**' käsitteen kanssa, joka edellyttää ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien arviointia kaikissa vaiheissa tavaroiden, palveluiden ja töiden koko elinkaaren ajan.

Yhtenäistä lähestymistapaa tulee ylläpitää, vaikka:

- Prosessia voidaankin tarkastella vaiheittaisena, jossa lisäksi eri vaiheita saattavat hallinnoida organisaation eri yksiköt.
- Laki säätelee vain sopimuksen myöntämisvaihetta, kun taas alustavan suunnittelun, designin ja sopimuksen hallinnan vaiheet kuuluvat olemassa olevan kansallisen lainsäädännön piiriin.

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Miten kiertotalous voidaan sisällyttää alustavaan suunnitteluvaiheeseen?

On tarpeen tunnistaa sopimukseen ja täytettäviin tarpeisiin liittyvät kysymykset, tavoitteet ja välineet, jotta voidaan määrittää, mikä suunnitteluvaiheen tuloksen tulisi olla:

Esimerkkejä kysymyksistä

- Mitkä tarpeet haluamme täyttää: onko välttämätöntä käynnistää julkinen hankinta vai onko mahdollista välttää se korjaamalla tai kunnostamalla vanha tuote tai käyttämällä vanhaa tuotetta uudessa tarkoituksessa?
- Minkä tyyppinen sopimus tulisi tehdä? Osto, vuokraus vai palvelusopimus?
- Mitä ympäristörajoituksia on noudatettava EU-taksonomia huomioon ottaen, ja onko hankintaa mahdollista parantaa joidenkin taksonomiakriteerien avulla?

Esimerkkejä tavoitteista

- Neitseellisten raaka-aineiden käyttöä on vähennettävä
- Kierrätettyjen materiaalien käyttöä on lisättävä
- Jätteen syntyä on vähennettävä
- Tavaroiden, palveluiden ja töiden elinkaarta on pidennettävä
- Energian kulutusta on vähennettävä, kulutusta on optimoitava ja energian on oltava uusiutuvaa
- Etusija palveluiden ja töiden ostamiselle tavaroiden sijasta
- Valinnat on tehtävä hiilineutraaliuden ja vedenkulutuksen vähentämisen periaatteiden mukaisesti

Esimerkkejä käytettävistä kriteereistä

- Ei merkittävää haittaa -periaate (Do No Significant Harm principles - DNSH)
- Vähimmäisympäristökriteerit (MECs)
- Niiden menettelytapojen edistäminen, jotka koskevat taloudellisten toimijoiden osallistamista hankittavien tavaroiden, palveluiden tai töiden suunnitteluun.
- Elinkaarikriteeristön kehittäminen osaksi tarjousprosessia ja valintakriteeristöä

Esimerkkejä tuotoksista

- Tarpeiden ja viimeisimmän kehityksen/nykytilan analyysi
- Sopimuksen piiriin kuuluvan palvelun tavoitteet ja indikaattorit
- Mahdolliset eri suunnitteluvaihtoehdot
- Ei merkittävää haittaa -periaatteenäkökulman (DNSH) ja vähimmäisympäristökriteerien (MEC) analyysi
- Siirtymän kannalta relevanttien aihealueiden analyysi
- Laajempi taloudellinen kehys (elinkaarikustannukset)

Jo suunnitteluvaiheessa em. osatekijöiden huomioiminen ja edellä mainittuihin kysymyksiin riittävä vastaaminen ovat pakollisia kiertotalouden edistämisessä.

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Kriittiset valinnat tehdään alussa

Jo suunnitteluvaiheessa on tärkeää huomioida em. osa-alueet prosessin halutunlaisen myöhemmän kehityksen varmistamiseksi ja kiertotaloudellisuuden vahvistamiseksi.

Jos käytetään **perinteisiä hankintamenettelyjä** (avoin ja rajoitettu menettely), tämän vaiheen on päätyttävä asiakirjaan, joka sisältää kaikki tarvittavat tiedot design-vaiheen toteuttamiseksi sisäisesti.

Jos sen sijaan käytetään **innovatiivisia menettelyjä**, tämän vaiheen on kehitettävä tarjouspyyntöasiakirja direktiivissä 24/2014 artiklojen 29, 30 ja 31 mukaisesti.

Molemmissa tilanteissa on olennaista, että seuraavat asiat otetaan huomioon heti, kun ensimmäinen taloudellinen kehys on määritelty:

Operationaaliset valinnat	Toimenpiteen suunnittelun ohjeiden ja tavoitteiden määrittely	Ensimmäisen taloudellisen suunnitelman hyväksyminen
1. Mitä tarpeita haluamme tyydyttää: onko meidän välttämätöntä tehdä julkisia hankintoja vai voimmeko olla tehokkaampia / kunnostaa / käyttää uudelleen? 2. Minkä tyyppistä sopimusta meidän kannattaisi hyödyntää? Esim. ostaa vai vuokrata? 3. Mitä ympäristörajoituksia on noudatettava EU-taksonomia huomioon ottaen?	1. Elinkaarikriteeristön kehittäminen tarjousten valinnan suunnitteluun. 2. Neitseellisten raaka-aineiden käyttöä on vähennettävä 3. Kierrätettyjen materiaalien käyttöä on lisättävä 4. Jätteen syntymistä on vähennettävä 5. Tavaroiden/palveluiden/töiden elinkaarta pidennetään 6. Energian kulutusta on vähennettävä, optimoitava ja energian on oltava uusiutuvaa 7. Etusija on annettava palveluiden ostamiselle tavaroiden sijasta 8. Valinnat on tehtävä hiilineutraaliuden ja vedenkulutuksen vähentämisen periaatteiden mukaisesti	Jo tässä vaiheessa hankinta on suunniteltava taloudellisesti siten, että ympäristötavoitteet voidaan saavuttaa

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Mitkä asiakirjat ja sisällöt on laadittava suunnitteluvaiheessa?

Käytettävät asiakirjat riippuvat tilannekohtaisista säädöksistä, mutta yleiskuva sisällöistä voidaan luoda esim. tarkastelemalla hankintaa toimittajan valintamenettelyjen ja toimittajien eroavaisuuksien avulla.

Osa seuraavista näkökohdista liittyy yksinomaan kiertotalouteen, mutta ne on huomioitava jo alustavassa vaiheessa. Se vaihtelee toimittajan valintamenettelyn mukaisesti.

ALUSTAVA VAIHE			
PERINTEISET MENETTELYT : AVOIN JA RAJOITETTU MENETTELY			
Tilanneanalyysi ja toimenpiteen tarkoitus	Suunnitteluvaihtoehtojen valinta	Suunnittelun ohjeistus	Ensimmäisen taloudellisen suunnitelman hyväksyminen
Suunniteltavien ja toteutettavien tavaroiden/palveluiden/töiden ympäristötavoitteet	Parhaan taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kustannus-hyötysuhteen omaavan ratkaisun valinta	Tavaroiden/palveluiden/työn elinkaaren tarkastelu - Huomioi esim. MEC:stä ja DNSH:sta johdettavat tekniset ominaisuudet, jotka on sisällytettävä suunnitteluun - Määrittää suoritukseen liittyvät ympäristö-, energia- ja sosiaaliset tavoitteet - Määrittää materiaalien ominaisuudet kierrätykseen / uudelleenkäyttöön keskittyen sekä valmistusvaiheessa että elinkaaren lopussa.	Ensimmäinen taloudellinen suunnitelma on kehitettävä huomioiden - Suunnittelun kirjanpidon luonne. - Mahdolliset elinkaarikustannukset suunnittelu- ja sopimusvaiheessa.
Ulkoistetun suunnittelun tapauksessa em. asiakirjojen on oltava tarjolla kaikille tarjoajille, ja erityisten suunnittelun tarjousohjeistusten on sisällettävä sitä koskevat ympäristöindikaattorit ja -standardit. Suunnittelusopimuksen tulisi keskittyä myös palkitsemiskriteerien osalta GPP:n ja kiertotalouden puitteissa omaksuttuihin ratkaisuihin.			
Vaikka nämä ovat alustavia asiakirjoja, ne ovat keskeisessä roolissa koko prosessin kehityksessä. Jo tässä vaiheessa tulisikin tunnistaa mahdollisimman kattavasti erilaiset ratkaisut, jotka edistävät 'kiertotaloudellista' lähestymistapaa.			

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Mitkä dokumentit ja sisällöt on laadittava suunnitteluvaiheessa?

ALUSTAVA VAIHE			
INNOVATIIVISET MENETTELYT : KILPAILULLINEN NEUVOTTELUMENETTELY, NEUVOTTELUMENETTELY			
Tilanneanalyysi ja toimenpiteen tarkoitus	Erityiset tekniset tavoitteet ympäristö-näkökulmasta ja niihin liittyvät indikaattorit	Palkitsemisohjeistus	Resurssien tunnistaminen
- Suunniteltavien ja toteutettavien tavaroiden/palveluiden/töiden ympäristötavoitteet	- Määrittää suoritukseen liittyvät ympäristö-, energia- ja sosiaaliset tavoitteet - Määrittää materiaalien ominaisuudet kierrätykseen / uudelleenkäyttöön keskittyen sekä valmistus- että elinkaaren loppuvaiheissa	- Vahvistaa esim. MEC:stä ja DNSH:sta johdettavat tekniset ominaisuudet, jotka on kehitettävä tarjousvaiheessa. - Toimijoiden valinta-/kelpoisuusvaatimusten määrittäminen (art. 58 direktiivi 24/2014) - Tarjousten valintakriteerien määrittäminen	- Määrittää tavaroiden/palveluiden/töiden elinkaaren - Tarpeiden täyttämiseen käytettävissä olevat resurssit tunnistetaan
Mahdollisten projektivaihtoehtojen tunnistamisvaihe ei ole tarpeellinen, kun ne on määritetään prosessiin osallistuvien toimijoiden tekemien ehdotusten perusteella			
Sekä kelpoisuusvaatimukset että valintakriteerit voidaan kehittää kiertotalouden mukaisen ekologisen siirtymän palkitsemisen näkökulmasta.			
Nämä ovat alustavia asiakirjoja, mutta ne ovat keskeisessä roolissa koko prosessin kehityksessä. Tämä vaihe on päätettävä määrittelemällä tarjouskilpailun käynnistämiseen liittyvän asiakirjan (ilmoitus/asiakirja) sisältö, johon viitataan direktiivin 24/2014 artikloissa 29, 30 tai 31.			

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Suunnittelun arvioinnin ja vaatimusten tarkistamisen vaiheet

Avoimen ja rajoitetun menettelyn tapauksessa suunnittelu voidaan:

1. Antaa ulkopuolisen ammattilaisen tehtäväksi kilpailullisen tai suoran menettelyn kautta.
2. Toteuttaa sisäisesti.

Ensin mainitussa tapauksessa ulkopuolisen ammattilaisen valintamenettelyn on:

1. Sisällettävä valintakriteeristö, joka edellyttää kilpailijoita laatimaan myös kestävyiden ja kiertotalouden teemat huomioon ottavia projektiehdotuksia, mahdollistaen siten jo tässä vaiheessa kiertotaloutta koskettavien indikaattorien ja tavoitteiden määrittelyn;
2. Määriteltävä (sopimuksellisesti), että palveluita säännellään myös riittävässä määrin kestävyiden näkökulmasta;

Jälkimmäisessä tapauksessa samat asiat on organisoitava sisäisten hallinnollisten säädösten mukaisesti.

Kun edistetään kiertotalouden periaatteita, suunnitteluvaiheen lopussa voi olla hyödyllistä tiivistää yhteen kaikki kestävyiden liittyvä tieto.

Tärkeää on myös painottaa, että kiertotalous ei ole vain yksittäinen erillinen tavoite, vaan kiinteässä yhteydessä kestävyiden kysymyksiin niin välineellisesti kuin periaatteellisestakin näkökulmasta.

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Suunnittelun, arvioinnin ja vaatimusten tarkistamisen vaiheet

Erilaisista kansallisista käytänteistä riippumatta suunnitteluvaiheen on johdettava tuotteiden, palveluiden tai töiden hankinnan kohteen kokonaislaadun, teknisten, toiminnallisten, ekologisten, sosiaalisten ja esteettisten ominaisuuksien erittelyyn, ylittämättä hankintaan käytettävissä olevia taloudellisia resursseja.

Alustavassa suunnittelussa ja hankinnan varhaisessa design-vaiheissa yksilöidään, esitellään ja käsitellään aihetta koskettavat ensisijaiset yleiset kysymykset, kun yksityiskohtaisemman suunnittelun tehtävänä on:

- Määritellä toiminnan yleiset puitteet (design) sekä perustavoitteet ja päämäärät kiertotalouden noudattamiseksi.
- Määrittää julkisten hankintojen prosessi siten, että edellä mainitut tavoitteet saavutetaan.

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Kestävyysraportointi

Asetus kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta listaa (artikla 13 asetuksessa (EU) 2020/852) seuraavat 12 tapaa, joilla tietty taloudellinen toiminta voi parantaa kiertotaloutta.

1. käyttää luonnonvaroja, mukaan lukien kestävästi hankitut biopohjaiset ja muut raaka-aineet, tehokkaammin tuotannossa muun muassa i) vähentämällä primaariraaka-aineiden käyttöä tai lisäämällä sivutuotteiden ja sekundaaristen raaka-aineiden käyttöä; tai ii) resurssi- ja energiatehokkuustoimenpiteiden avulla;
2. lisää tuotteiden kestävyttä, korjattavuutta, päivitettävyyttä tai uudelleenkäytettävyyttä erityisesti suunnittelu- ja valmistustoiminnoissa;
3. lisää tuotteiden kierrätettävyyttä, mukaan lukien kyseisten tuotteiden sisältämien yksittäisten materiaalien kierrätettävyys, muun muassa korvaamalla tai käyttämällä vähemmän tuotteita ja materiaaleja, jotka eivät ole kierrätettävissä, erityisesti suunnittelu- ja valmistustoiminnoissa;
4. merkittävästi vähentää vaarallisten aineiden pitoisuutta ja korvaa erityistä huolta aiheuttavia aineita (SVHC) materiaaleissa ja tuotteissa niiden koko elinkaaren ajan unionin oikeudessa vahvistettujen tavoitteiden mukaisesti, myös korvaamalla tällaisia aineita turvallisemmilla vaihtoehdoilla ja varmistamalla jäljitettävyys;
5. pidentää tuotteiden käyttöä, myös uudelleenkäyttöä, tuotteen elinikää pidentävän suunnittelun, käyttötarkoituksen muuttamisen, purkamisen, uudelleenvalmistuksen, päivitysten ja korjaamisen sekä tuotteiden jakamisen avulla;
6. lisää sekundaaristen raaka-aineiden käyttöä ja niiden laatua, myös jätteen laadukkaan kierrätyksen avulla;
7. ehkäisee tai vähentää jätteen syntymistä, mukaan lukien mineraalien louhinnassa syntyvä jäte sekä rakennusten rakentamisesta ja purkamisesta syntyvä jäte;
8. lisää jätteen uudelleenkäytön ja kierrätyksen valmistelua;
9. lisää jätteen syntymisen ehkäisemisen, uudelleenkäytön valmistelun ja kierrätyksen edellyttämän jätehuoltoinfrastruktuurin kehittämistä varmistuen samalla, että talteen otetut materiaalit kierrätetään korkealaatuisina uusioraaka-aineina tuotannossa välttämällä näin kierrätystä vähäarvoisempiin tuotteisiin;
10. minimoi jätteen polttamista ja välttää jätteen hävittämistä, mukaan lukien kaatopaikalle sijoittaminen, jätehierarkian periaatteiden mukaisesti;
11. välttää ja vähentää roskaantumista; tai
12. mahdollistaa minkä tahansa tämän kohdan 1–11 alakohdassa luetellun toiminnan 16 artiklan mukaisesti.

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Kestävyysraportointi

Tavaroiden, palveluiden ja töiden hankintaprosessia voidaan kehittää sisällyttämällä siihen **kestävyys selvitys**. Se auttaa varmistamaan, että kaikki näkökohdat, kokonaislaatu, ympäristö, sosiaaliset ja hallinnolliset, ennakoidaan, vaaditaan, toteutetaan ja valvotaan prosessin kaikissa vaiheissa. Kestävyys selvityksen on sisällettävä:

- Työn ensisijaisten tavoitteiden kuvaus yhteisöille ja alueille saavutettavien tulosten osalta, määrittelemällä ne pitkän aikavälin hyödyt, jotka voivat todellisuudessa toteutua, samalla kun minimoidaan negatiiviset vaikutukset;
- Keskeisten sidosryhmien tunnistaminen ja metodit heidän osallistumiseensa työn suunnittelu-, hyväksymis- ja toteutusvaiheeseen, julkisen keskustelun tulosten mukaisesti.
- Merkittävien positiivisten vaikutusten osoittaminen vähintään yhteen tai useampaan seuraavista ympäristötavoitteista (kuten määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston 18.6.2020 annetussa asetuksessa (EU) 2020/852 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston 12.2.2021 annetussa asetuksessa 2021/241), elinkaari huomioon ottaen:
 - ilmastonmuutoksen hillitseminen
 - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
 - siirtyminen kiertotalouteen
 - ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
 - biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen
- **hiilijalanjäljen arviointi** ja positiivinen vaikutus ilmastotavoitteisiin
- **elinkaariarviointi** kansainvälisten menetelmien ja standardien mukaisesti (**Life Cycle Assessment – LCA**)
- **kokonaisenergiankulutuksen** analyysi ekologisesti kestävän suunnittelun kriteerien mukaisesti
- toimenpiteet **ulkoisten hankintojen määrän vähentämiseksi** ja **kestävämpien kuljetusvaihtoehtojen** valitsemiseksi materiaalien kuljetuksessa tuotantopaikalle ja tuotantopaikalta rakennuspaikalle.
- hankkeen **sosioekonomisten vaikutusten** arviointi, viitaten **sosiaalisen osallisuuden** edistämiseen, **eriarvoisuuden** ja **alueellisten erojen** vähentämiseen sekä **kansalaisten elämänlaadun** parantamiseen
- toimenpiteiden määrittely **työnsuojelun** varmistamiseksi koko alihankintaketjussa
- **innovatiivisten teknologisten ratkaisujen** hyödyntäminen

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Kestävyysraportointi

Kestävyys selvityksen tulisi kattaa kaikki kiertotalouden osa-alueet:

Kaikki rakennusmateriaalien ja -palveluiden kehdestä portille (cradle-to-gate)-prosessit (niiden vaikutusten ja näkökohtien määrittämistä koskevat säännöt on määriteltä standardissa EN 15804:2021 Kestävä rakentaminen. Rakennustuotteiden ympäristöselosteet. Laadinnan yleissäännöt.)

Rakennusmateriaalien tuotanto:

- Työhön tarvittavien materiaalien hankinta
- Kuljetus
- Väli tuotteiden tai komponenttien valmistus

Kuljetus työmaalle ja työmaalta:

- Materiaalien kuljetus tehtaan portilta rakennustyömaalle, mukaan lukien välivarastointi ja jakelu
- Omistetun tai vuokratun rakennuskaluston (nosturit, telineet jne.) kuljetus työmaalle ja työmaalta, ei ihmisten kuljetusta.

Rakennus:

- Kaivuu, varastointi
- Materiaalien kuljetus työmaan sisällä, tuotteet, jätteet ja laitteet työmaan sisällä
- Väliaikaiset työt
- Tuotteen paikan päällä tapahtuva tuotanto ja käsittely; energia- ja vesihuolto

- Lisämateriaalit
- Rakennuskoneiden tai työmaalla tapahtuvaan puhdistukseen käytettävät öljyt ja polttoaineet
- Jätehuolto

Käyttövaihe:

- Rakennuksen toimintaan tai hallintaan liittyvät tuotteet ja palvelut (lämmitys, jäähditys, valaistus, vesihuolto ja sisäinen kuljetus (hissit ja liukuportaat))
- Huoltoon liittyvät tuotteet ja palvelut, mukaan lukien osien siivous, korjaus ja vaihto sekä peruskorjaus.

Elinkaaren loppuvaihe:

- Kaikki purku- ja jätteenkuljetusprosessit sekä alueen kunnostus, kunnes työmaa on valmis tulevaa käyttöä varten
- Purkaminen ja osittainen purku
- Materiaalien kuljetus kierrätyslaitoksiin (uudelleen käyttöön valmistelu, kierrätys, energian talteenotto) tai kaatopaikalle

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Alla on esimerkkejä, jotka liittyvät ympäristötaksonomiassa tunnistettuihin näkökohtiin. Ne kuvaavat yleisten -ja operatiivisten tavoitteiden, laskentamenetelmien sekä määrällisten indikaattorien välistä suhdetta.

Ilmastonmuutoksen hillintään liittyen:

Euroopan ympäristö-tavoitteet	Asetus 852/2020	Palvelun keskeinen vaikutus (sairaalan kunnostus)	Laskentamenetelmät	Keskeisen vaikutuksen määrällistäminen (ympäristöindikaattorit)	
				Ennen	Jälkeen
Ilmastonmuutoksen hillintä	Uusiutuvan energian tuotanto, siirto, varastointi, jakelu tai käyttö	Ennuste tuotetusta energiasta aurinkosähkö-, maalämpölaitoksissa yms. omaan käyttöön, varastointiin ja myös jakeluun.	Hiilijalanjälki (tiedonanto 373/2021)	20 % uusiutuvaa energiaa 800 kWh/m²/vuosi GWP: 1500 CO2-ekv/vuosi	100% uusiutuvaa energiaa 43 kWh/m²/vuosi GWP: 2 kg CO2-ekv/vuosi
	Rakennuksen energiatehokkuuden parantaminen	Rakennusten energiaremontit lähes nollaenergiatasolle			
	Puhtaan tai ilmastoneutraalin liikkuvuuden lisääminen	Logistiikan organisointi sähköautoilla (mukaan lukien ambulanssit)	Hiilijalanjälki (tiedonanto 373/2021)	GWP ...	GWP ...
		Sähköautojen ja pyörien pysäköinti, sähköautojen yhteiskäyttö			
	Siirtyminen kestävän alkuperän omaaviin uusiutuvien materiaalien käyttöön	Uusiutuvien materiaalien käyttö kunnostuksessa	Tuotteen ympäristöseloste (EPD)	GWP ...	GWP ...
	Maaperän hiilinielujen tehostaminen (metsien kunnostaminen, viljelymaan ennallistaminen jne.) metsitys ja uudistava maatalous.	Metsitysennuste, 3 ha	Hiilijalanjälki (tiedonanto 373/2021)	vältetty CO2/vuosi ...	vältetty CO2/vuosi ...

GWP ennen: 3.000 CO2 ekv/vuosi → GWP jälkeen 20 t CO2 ekv/year
Merkittävä vaikutus tiedonannon 373/2021 mukaan: 20.000 t/CO2 ekv vuodessa

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyen:

Euroopan ympäristö-tavoitteet	Asetus 852/2020	Palvelun keskeinen vaikutus (sairaalan kunnostus)	Laskentamenestelmät	Keskeisen vaikutuksen määrittäminen (ympäristöindikaattorit)	
				Ennen	Jälkeen
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Sisältää sopeutusratkaisuja, jotka vähentävät merkittävästi nykyisten ja tulevien haitallisten ilmastovaikutusten riskiä taloudelliselle toiminnalle, ihmiselle ja luonnolle	Ilmatoriskianalyysin perusteella tunnistetaan ilmastonmuutokseen sopeutusratkaisuja, jotka tekevät rakennuksesta ja sen keskeisistä osista (energiainfrastruktuuri, vesi, kulkutiet jne.) ilmastokestäviä.	Ilmatoriskianalyysi (seulonta ja mahdollinen yksityiskohtainen analyysi) Tiedonanto 373/2021	Työn nykytilan kuvaus: ei ilmastonmuutokseen sopeutumistoimenpiteitä ----- Haavoittuvuus: korkea.	Ilmastonmuutokseen sopeutumistoimenpiteiden (aineellisten ja aineettomien) ennustaminen ja haavoittuvuuden tarkistaminen, kunnes haavoittuvuus on alhainen tai olematon ----- Haavoittuvuus: alhainen tai olematon
	Tarjoaa sopeutusratkaisuja, jotka edistävät merkittävästi riskin ehkäisyä tai vähentämistä.	Ei saatavilla	Ei saatavilla	Ei saatavilla	Ei saatavilla

Ennen - haavoittuvuus korkea → Jälkeen – haavoittuvuus alhainen tai nolla

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Vesivarojen ja merten tarjoamien luonnonvarojen kestäväään käyttöön ja suojeluun liittyen:

Euroopan ympäristötavoitteet	Asetus 852/2020	Palvelun keskeinen vaikutus (sairaalan kunnostus)	Laskentamenetelmät	Keskeisen vaikutuksen määrittäminen (ympäristöindikaattorit)	
				Ennen	Jälkeen
Vesivarojen ja merten tarjoamien luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu	Ympäristön suojelu kaupunkien ja teollisuuden jätevesipäästöjen haitallisilta vaikutuksilta, esimerkiksi varmistamalla kaupunkien ja teollisuuden jätevesien asianmukainen keräys, käsittely ja purku	Keräys- ja käsittelylaitosten peruskorjauksen suunnittelu		Tilanteen kuvaus ja kriittisten ongelmien analyysi	Parannustoimenpiteiden tunnistaminen ja jälkikäteisen tehtävä määritys osoittamaan vaikutukset
	Vedenhallinnan ja sen tehokkuuden parantaminen, mukaan lukien vesiekosysteemien tilan suojeleminen ja parantaminen, veden kestävä käytön edistäminen vesivarojen pitkäaikaisen suojelun avulla, mukaan lukien toimenpiteet, kuten veden uudelleenkäyttö, pohja- ja pintavesiä saastuttavien päästöjen asteittainen vähentäminen jne.	Tehokkaan vedenjakelujärjestelmän suunnittelu veden säästölaitteilla (esim. rakennus MEC/Italia)	Vesijalanjälki (ISO 14046)	Vesijalanjälki 10 000 m ³ vettä/vuosi	Vesijalanjälki 2000 m ³ vettä/vuosi

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista koskien

Euroopan ympäristötavoitteet	Asetus 852/2020	Palvelun keskeinen vaikutus (sairaalan kunnostus)	Laskentamenetelmät	Keskeisen vaikutuksen määrittäminen (ympäristöindikaattorit)	
				Ennen	Jälkeen
Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen	Luonnon ja biologisen monimuotoisuuden suojelu, mukaan lukien luonnon ja osin luonnon elinympäristöjen ja lajien tyydyttävän suojelun tilan saavuttaminen tai niiden heikkenemisen estäminen.	Vihreän ja sinisen infrastruktuurin suunnittelu ekosysteemipalveluille	Ekosysteemipalveluiden tunnistaminen	Ekosysteemipalveluiden neliömetrit 250 m2	Ekosysteemipalveluiden neliömetrit 3.000 m2
	Ekosysteemipalvelujen tarjontakapasiteetin säilyttäminen.				
	Kestävä maankäyttö ja -hallinta, mukaan lukien maaperän biologisen monimuotoisuuden asianmukainen suojelu, maaperän laadun heikkenemisen pysäyttäminen ja saastuneiden alueiden kunnostus.	Maaperän heikkenemisen ehkäisytöimenpiteet (rinteillä, ravinteikkaan maaperän häviämisessä, läpäisevyydessä jne.)	Maaperän analyysi (dir. 1513/2015)	Maaperän biologisen monimuotoisuuden, läpäisevyyden jne. laadun indikaattori	Maaperän biologisen monimuotoisuuden, läpäisevyyden jne. laadun indikaattori
	Kestävät maatalouskäytännöt, mukaan lukien biologista monimuotoisuutta parantavat	Ei saatavilla	Ei saatavilla	Ei saatavilla	Ei saatavilla
	Kestävä metsänhoito. Käytännöt, jotka parantavat biologista monimuotoisuutta tai estävät ekosysteemien heikkenemistä, metsäkatoa ja elinympäristöjen häviämistä	Ei saatavilla	Ei saatavilla	Ei saatavilla	Ei saatavilla

Ekosysteemipalvelut ennen: 250 m2 → Ekosysteemipalvelut jälkeen: 3.000 m2

6. Kiertotalouden sisällyttäminen hankintaprosessin eri vaiheisiin

Vaatimusten täyttymisen todentaminen

Vaatimusten täyttymisen todentaminen tapahtuu tarjouskilpailun eri vaiheissa eri toimijoiden toimesta:

- Hankintaviranomaisten toimesta, suunnittelijoiden valintakriteerien osalta;
- Hankintaviranomaisen toimesta, projektin vaatimustenmukaisuuden osalta rakennusryhmien, rakennusten, rakennusosien ja rakennustyömaan teknisten määritteiden suhteen;
- Työnjohdon toimesta, rakennusurakan toteutuksen aikana, rakennusmateriaalien teknisten määritteiden vaatimustenmukaisuuden osalta ennen materiaalien hyväksymistä rakennustyömaalle;
- Työnjohdon toimesta, rakennusurakan toteutuksen aikana tehtävän tarkastuksen avulla, sopimuslausekkeiden noudattamisen osalta.

Rakennusjohtamisen ja rakennustuotteiden ympäristökriteerien sekä testausmenetelmien osalta on otettava huomioon, että

- tekniset määritteet ja asiaankuuluvat todennuskeinot määritellään suunnittelijan toimesta toimeenpanoprojektin erityisehdoissa
- vaatimustenmukaisuuden todennuskeinot esitetään urakoitsijan toimesta rakennuspäällikölle tarvittavia tarkastuksia varten ennen materiaalien hyväksymistä työmaalle

7. Tarjousten arvioinnista

Tarjouksia arvioitaessa noudata näitä ohjeita:

- Hankinnan suunnitteluvaiheessa on erittäin tärkeää miettiä ja kirjata ylös, miten kiertotaloutta tässä yhteydessä arvioidaan.
 - Harkitse, mitä arviointimenetelmää kannattaa käyttää saadaksesi kunnianhimoisimman tarjouksen
 - Jätä riittävästi lisää aikaa hankintasuunnittelulle, jotta kiertotalouden analyysi voidaan tehdä huolellisesti ja tarvittavat kriteerit kirjata ylös.
- Kiertotaloudellisuuden arvioinnin laajuus riippuu paljon hankintamallista. Eri hankintamalleja on lukuisia.
 - Esimerkiksi yhteismenettelyssä, arviointi nivoutuu koko menetelmään.
- On suositeltavaa hyödyntää **laadullista pisteytystä** arvioinnin yhteydessä.
 - Esimerkki: hinnalle voidaan antaa 60-70 pistettä ja laadulle 30-40 pistettä.
 - Laatuun liittyvien pisteiden pitäisi jäädä alle 30:n, mutta se riippuu paljon käytettävästä hankintamallista.
- On tärkeää sisällyttää **seuranta** ja kontrollointi kiertotalouden arviointiin. Prosessin keinoin voidaan valvoa tarjousvaiheesta toteutusvaiheeseen, miten kiertotaloudellisuutta toteutetaan.
 - Sanktio- ja bonusjärjestelmää voidaan käyttää apuna
 - taloudelliset sanktiot, jos yritys ei tee sitä, mitä sen on sovittu tekevän.
 - taloudelliset bonukset, jos yritys suoriutuu paremmin kuin on lähtökohtaisesti odotettu.
- Hankintakriteerit ja arviointi kirjataan ylös, huomioiden myös niiden mahdollinen myöhempi käyttö. Kunnat voivat kerätä hankintakriteerit ja arvioinnit yhteisiin digitaalisiin tietokantoihin, jotta niitä voidaan käyttää tulevaisuudessa.
- **Hankintakriteerit vaihtelevat** hankinnan tyyppin ja organisaation tarpeiden mukaan, esimerkiksi:
 - Vaatimukset takuun osalta, varaosien saatavuus, osien uudelleenkäytön mahdollisuus, tuotteen vaihtoehtoisen käyttötarkoituksen mahdollisuudet
 - Vaatimukset kierrätysmateriaalin määrän osalta, kierrätyksen dokumentointi, sivutuotteiden ja -virtojen hyödyntäminen.
- **Virallisten sertifikaattien laatuvaatimuksia** voidaan käyttää määrittämään ja todentamaan hankinnan kohteen palkitsemiskriteerien mukaisuus.
 - [EU-ympäristömerkki](#), [Cradle to Cradle](#), kansalliset sertifikaatit, etc.

7. Tarjousten arvioinnista

Esimerkkejä arviointikriteereistä julkisissa hankinnoissa

RAKENNETTU YMPÄRISTÖ, KATU JA RAKENTAMINEN

Case Kiertotalous tien rakentamisessa, Tampere, Suomi

- Kiertotaloushankinnat tietyssä Tampereella arvioitiin erillisillä Excel-ohjelmaan kootuilla tarjoajille kohdistetuilla laatukriteereillä.
- Pisteitä annettiin seuraavista seikoista:
 - 1. Jätteen vähentäminen:
 - a. Maaperän tai kiviaineksen hyödyntäminen paikan päällä, pisteitä annetaan kierrätysmateriaalien prosenttiosuuden perusteella:
 - 6 pistettä : $\geq 70\%$
 - 4 pistettä : $\geq 50\%$
 - 2 pistettä : $\geq 30\%$
 - b. Sopimus ulkopuolisten ylijäämämaiden uudelleenkäytöstä, pisteitä annetaan kierrätysmateriaalien prosenttiosuuden perusteella:
 - 3 pistettä : $\geq 70\%$
 - 2 pistettä : $\geq 50\%$
 - 1 piste: $\geq 30\%$
 - 2. Luonnonvarojen säilyttäminen:
 - a. Kierrätysmateriaalien integrointi ulkopuolisista lähteistä, pisteitä annetaan käytetyn prosenttiosuuden perusteella:
 - 3 pistettä : $\geq 70\%$
 - 2 pistettä : $\geq 50\%$
 - 1 piste : $\geq 30\%$
 - b. Kierrätysasfaltin sisällyttäminen asfalttiseoksiin, pisteitä annetaan käytetyn prosenttiosuuden perusteella:
 - 3 pistettä : $\geq 70\%$
 - 2 pistettä : $\geq 50\%$
 - 1 piste: $\geq 30\%$
 - 3. Haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen:
 - a. Päästöstandardien noudattaminen ajoneuvojen ja työkoneiden osalta:
 - 3 pistettä : Ajoneuvot (Euro 6) ja työkoneet (Stage 4)
 - 2 pistettä : Ajoneuvot (Euro 5) ja työkoneet (Stage 3B)
 - 1 piste: Ajoneuvot (Euro 5) ja työkoneet (Stage 3A)
- Pisteiden antamiseksi hankintaviranomainen laati Excel-muotisen materiaalien talteenottoraportin, jota kutsutaan myös massatalous-Exceliksi. Tämä työkalu seurasi kaikkia sopimukseen liittyviä massoja, arvioiden niitä sekä ennen sopimuskautta että sen aikana.
- Valinnassa käytettiin painotettuja kriteerejä, joissa tarjoukset arvioitiin taloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella: 30 % laatukriteerit ja 70 % hintakriteeri.

7. Tarjousten arvioinnista

Esimerkkejä arviointikriteereistä julkisissa hankinnoissa

PALVELUHANKINNAT

Case [Valaistus palveluna](#), Belgia

Arviointikriteerit painotettiin seuraavasti:

- Rakennuskohtainen palvelumaksu / 10: *Rakennuskohtainen valaistuspalvelun kustannus-hyötyanalyysi, joka lasketaan vertaamalla sähkölaskuja (sisältäen indeksin ja inflaation) ja ylläpitokustannuksia sopimuskauden aikana tarjoajan ehdottamiin palvelumaksuihin. Hinta, jonka kaupunki maksaa palveluntarjoajalle vuodessa 15 vuoden aikana. Toimittaja, jolla on alhaisin hinta, sai 100 pistettä, ja muut tarjoukset saivat vähemmän prosenttipisteitä.*
- Valaistussuunnitelman ehdotuksen tekninen konsepti / 10
- Ehdotus tarjotuista valaisimista: materiaalin laatu ja ulkonäkö / 10
- Ehdotus huoltosuunnitelmaksi: asennettujen valaisimien huolto ja valotason takuu / 30
- Toteutuksen määräaika: valaisimien toimitus ja asennus (suunnittelu rakennuskohtaisesti) / 10
- Kiertotalous: toimintasuunnitelma sopimuksen alussa ja sen toteutuksen aikana / 10
- Kiertotalous: toimintasuunnitelma sopimuksen lopussa - palvelun jatkuvuus / 20
- Käyttäjien ja teknisen huoltohenkilöstön koulutus / 10

7. Tarjousten arvioinnista

Esimerkkejä arviointikriteereistä julkisissa hankinnoissa

PALVELUHANKINNAT

Case [Työvaatteiden uudelleenkäyttö](#), Tanska

Täytti vaatimukset ja katsottiin olevan 'taloudellisesti edullisin' seuraavien arviointikriteerien ja painotusten perusteella:

1. Hinta: 50 % kokonaispisteistä
2. Ilmastovaikutusten arviointi: 20 % kokonaispisteistä
3. Suojaliivin toiminta, muotoilu ja laatu: 15 % kokonaispisteistä.
4. Uusiutuvan materiaalin osuus: 10 % kokonaispisteistä (pisteitä annetaan uusiutuvan materiaalin osuuden perusteella)
Uusiutuvan materiaalin suurempi kuin 70:n % osuus palkitaan seuraavasti: (71-75 % = 1 piste, 76-80 % = 2 pistettä, 81-85 % = 3 pistettä, 86-90 % = 4 pistettä, 91-95 % = 5 pistettä, 96-100 % = 6 pistettä)
5. Aikataulu testisarjoille ja koko toimitukselle: 5 % kokonaispisteistä

7. Tarjousten arvioinnista

Esimerkkejä arviointikriteereistä julkisissa hankinnoissa

IT-HANKINNAT

Case [IT-laitteiden elinkaaren loppuvaiheen hallinta](#), Norja

Arviointikriteerit:

Hinta: 30%

Laatu: 70%

Laatukriteerit (80% laatupisteistä):

1. Yhtenevyys kiertotalouden periaatteiden ja jätehierarkian kanssa.

2. Kuvaus siitä, miten taataan laitteiden jälleenmyynnistä saatavat tuotot.

3. Ehdotus vuorovaikutuksesta hankintaviranomaisen kanssa.

Automaattinen arviointikriteeri (20 %): Pisteitä annetaan yrityksen sitoutumiseen jälleenmyynnin kautta muodostuvaan prosenttiosuuteen tuloista.

Erityiset suoritukseen liittyvät ehdot:

1. Jälleenmyyntivaatimukset:

- Laitteiden jälleenmyyntipaikan dokumentointi.
- Alueelliset rajat ylittävään jätteiden kuljetukseen liittyvien säädösten noudattaminen.

2. Hallinnoiva taho:

- Kierrätys järjestetään hyväksytyn yrityksen tai luvan saaneen laillisen vastaanottajan toimesta.

3. Työllistäminen:

- 20 % työntekijöistä on oltava syrjäytymisriskissä olevia tai toimintakyvyn rajoitteita omaavia henkilöitä.

Sopimuksen seuranta:

- Vuosittainen raportointi ympäristö-, talous- ja turvallisuusnäkökohdista.
- Yksityiskohtaiset raportit, jotka mahdollistavat jokaisen ICT-laitteen käsittelyn tunnistamisen.
- Neljännesvuosittaiset seurantakokoukset hankintaviranomaisen kanssa.

8. Lisätietoa

[ICLEI – Local governments for sustainability network](#)

Yli 2500 paikallisen ja aluetason hallinnon maailmanlaajuinen verkosto, joka on sitoutunut kestäväan kaupunkikehitykseen ja toimii yli 125 maassa. ICLEI Europe tukee paikallishallintoja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, EU:n kattavan ilmastoneutraaliusstrategian, toteuttamisessa rakentaakseen kestävämpiä ja oikeudenmukaisempia yhteisöjä.

[Procura+ - European sustainable procurement network](#)

ICLEI:n aloittama ja koordinoima Procura+ on eurooppalaisten julkisten viranomaisten ja alueiden verkosto, joka yhdistää, jakaa ja toimii kestävien ja innovatiivisten hankintojen puitteissa. He ovat myös julkaisseet [oppaan](#) kestävästä julkisista hankinnoista.

[Sustainable procurement platform](#)

Myös ICLEI:n hallinnoima sivusto, joka tarjoaa ajankohtaisia uutisia, case-tutkimuksia, tapahtumia, ohjeita ja paljon muuta kestävästä hankinnoista ympäri maailmaa.

[Circular procurement transformation guidance](#)

Opaskirja kiertotaloushankinnoista, joka sisältää kattavan kuvauksen niiden merkityksestä sekä esimerkkejä ja työkaluja. Opaskirja on ProCirc-projektin tuote Pohjanmeren alueella ja heidän [verkkosivustollaan](#) on lisää resursseja aiheesta.

[Green Public Procurement](#)

Euroopan komission verkkosivusto, joka sisältää kriteereitä, hyviä käytänteitä, työkaluja, uutisia ja tapahtumia ympäristöä säästävistä ja kiertotalouden mukaisista julkisista hankinnoista.

8. Lisätietoa

[Green Public Procurement: An Overview of Green Reforms in Country Procurement Systems](#)

Maailmanpankin opaskirja ympäristöä säästävistä julkisista hankinnoista. Sisältää caseja, työkaluja ja lähestymistapoja vihreisiin ja kiertotalouden mukaisiin hankintoihin käytännön esimerkkien avulla.

[KEINO-osaamiskeskus](#)

KEINO tukee ja auttaa suomalaisia julkisten hankintojen asiantuntijoita ja viranomaisia kestävien ja innovatiivisten hankintojen kehittämisessä. Verkkosivusto ja materiaalipankki, mukaan lukien käytännön esimerkit, ovat saatavilla myös englanniksi.

[Circular public procurement: a framework for cities - Ellen MacArthur Foundation](#)

Opas, joka auttaa kaupunkien hallintoammattilaisia omaksumaan kiertotalouteen perustuvan lähestymistavan julkisissa hankinnoissa.

[Product safety and requirements - European Commission \(europa.eu\)](#)

EU:n säännöt tuoteturvallisuudesta, elintarvikkeiden turvallisuusvaatimuksista, eläinten ja kasvien terveydestä, kemikaaliturvallisuudesta ja pakkausmerkinnöistä.

[European Assistance For Innovation Procurement - Eafip](#)

EAFIP:n kautta Euroopan komissio tukee julkisia hankkijoita ICT-pohjaisten ratkaisujen innovatiivisten hankintojen kehittämisessä ja toteuttamisessa koko EU:ssa.

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tieto- ja viestintäteknologia

Kestävyys ja kiertotalous lähtökohtana ICT-hankinnoille

Mitä: Alankomaiden Ministry of Economic Affairs and Climate Policy toteutti innovatiivisen ja kokonaisvaltaisen mallin tieto- ja viestintäteknologiahankintoihin, keskittyen kestävyys- ja kiertotalouteen.

Kuinka: Aloite, joka toteutettiin 'Hankintoja vaikuttavuudella' -strategian alla, sisälsi viisi toisiinsa liittyvää tarjouskilpailua ICT-laitteista ja -palveluista, asettaen uusia standardeja alalle. Hankintatavoitteisiin kuuluivat kaikkien tuotteiden CO₂-jalanjäljet ja elinkaarianalyysit, sosiaalinen osallisuus sekä kansainvälisten työ- ja ihmisoikeusstandardien noudattaminen.

Mitä opittiin: Hanke johti 12 puitesopimukseen, saavuttaen merkittäviä ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia, kuten CO₂-päästöjen ja sähkö- ja elektroniikkaromun vähentäminen sekä sosiaalisten hyötyjen lisääntyminen. Menestys johtui varhaisesta markkinoiden sitouttamisesta, läpinäkyvästä tarjouskilpailusta vihreillä ja sosiaalisilla kriteereillä sekä jatkuvasta markkinoiden osallistumisesta, mikä johti näkyvyyteen ja tunnettuuteen, mukaan lukien Procura+ -innovaatiopalkinnon voittaminen vuonna 2022.

Milloin: 2021

Missä: The Ministry of Economic Affairs and Climate Policy, Alankomaat

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tieto- ja viestintäteknologia

ICT-laitteiden elinkaaren loppuvaiheen hallinnointi

Mitä: Norjan Directorate of Administration and Financial Management (DFØ) on laatinut hankintasopimuksen, joka keskittyy ICT-laitteiden uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen.

Kuinka: Hankintaprosessi sisältää useita vaiheita, alkaen käytettyjen laitteiden keräämisestä eri valtion virastoista ja päättyen joko laitteiden kuljetukseen valtuutettuihin kierrätyskeskuksiin tai niiden valmisteluun jälleenmyyntiä varten.

Mitä opittiin: Laitteiden kierrätysmenetelmän tavoitteena on vähentää sähkö- ja elektroniikkalaiteromua. Lisäksi lähestymistavan odotetaan tuottavan tuloja hallinnolle.

Milloin: 2022

Missä: Norja

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Kalusteet

Toimistokalusteiden uusiojalostus (upcycling)

Mitä: Irlannin National Waste Collection Permit Office (NWCPO) muutti vanhasta toimistostaan uuteen ja kaikki uuden toimiston kalusteet uusiojalostettiin (upcycling).

Kuinka: Pienimuotoinen projekti osoitti joustavuutta sallimalla toimittajien konsortiot ja saavutti ainutlaatuisen työympäristön 20 000 - 25 000 euron budjetilla. Konsortion vastaus, jota johti Community Resources Network Ireland, sisälsi hankinnan useilta erilaisilta toimittajilta, mukaan lukien kalusteiden puhdistamisen, korjaamisen ja kokoamisen.

Mitä opittiin: Projekti tuotti ympäristöhyötyjä, esimerkiksi noin 2,6 tonnin CO₂-päästöjen vähennyksen, ja tuki sosiaalisia yrityksiä, edistäen kiertotaloutta ja sosiaalisia tavoitteita.

Aloite osoittaa kiertotalouden ja sosiaalisten ulottuvuuksien potentiaalin julkisissa hankinnoissa, raivaten tietä tuleville uudelleenkäytön projekteille.

Milloin: 2019

Missä: Tullamore, Irlanti

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Kalusteet

Toimistotarvikkeet ympäristökriteerein

Mitä: Baskimaan Basque Water Agency, perustamisen myötä syntyi tarve toimistokalusteiden hankinnalle.

Kuinka: Joukko seuraavanlaisia ympäristökriteerejä sisällytettiin hankintasopimukseen:

Materiaalien tasolla: puun alkuperä kestävästi hoidetuista metsistä; kierrätysmateriaalin osuus metalleissa ja muoveissa; ympäristön parantamistoimenpiteet verhoiluissa ja vaahtomuoveissa; formaldehydipäästöt lastu- ja kuitulevyissä; haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöt maaleissa ja lakoissa; syöpää aiheuttaviksi, lisääntymiselle haitallisiksi, myrkyllisiksi tai allergisoiviksi luokiteltujen kemikaalien käytön välttäminen.

Tuotetasolla: kalusteiden maksimikestävyys; helppo ja oikea huolto; purettavuus käyttöään lopussa; pakkausmateriaali ja sen oikea poistaminen sekä loppukäsittely.

Mitä opittiin: Esimerkki havainnollistaa toimistokalusteiden aiheuttamien haitallisten ympäristövaikutusten vähentämisen suuren potentiaalin ympäristöä säästävien ja kiertotalouden mukaisten hankintojen avulla, kun se tehdään integroimalla hankintaan kunnianhimoiset ja kattavat kriteerit, jotka heijastavat tuotteiden elinkaarivaikutuksia.

Milloin: 2007

Missä: Vitoria, Espanja

Kuva: S O C I A L . C U T in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Kalusteet ja liikennemerkit

Käytetyt kalusteet Circular PP-projektin kautta

Mitä: Malmön kaupunki loi kiertotaloushankintamallin, keskittyen aluksi ”ei-uusiin kalusteisiin” (non-new furniture) kaupungintalossaan, laajentaen sen myöhemmin liikenneopasteisiin ProCirc-pilotin kautta. Painopiste on opasteiden uudelleenkäytössä, kun kierrätys on viimeinen vaihtoehto. 56 kiloa CO₂:ta säästyy jokaista uudelleenkäytettyä alumiininelio metriä kohden.

Kuinka: Malmö kehitti kolme kiertotalouskriteeriä tarjouspyyntöön, painottaen toimittajien kokemusta tuotteiden varastoinnissa, uudelleenkäytössä ja optimaalisten kierrätysprosessien hallinnassa eri materiaaleille.

Mitä opittiin: Malmön kaupunki kannusti valittua toimittajaa tämän tarjouspyynnön kautta omaksumaan uusia kiertotaloudellisia liiketoimintakäytänteitä, laajentamaan kiertotalousjärjestelmiään ja suunnittelemaan innovatiivisia tuotteita paremmilla materiaaleilla. Valitun toimittajan tuottamat opasteet on suunniteltu useille käyttösykleille.

Milloin: 2022

Missä: Malmö, Ruotsi

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Rakentaminen ja infrastruktuuri

Kiertotaloushankinnat tienrakennuksessa

Mitä: Projektissa sovellettiin suunnittele ja rakenna (SR) -toimintamallia, jossa valittu urakoitsija nimetään sekä suunnittelemaan että rakentamaan sopimuksessa kuvatut työt. Tällä tavoin voidaan hyödyntää urakoitsijan asiantuntemusta sen sijaan, että hankinta riippuisi kaupungin sisäisistä osaamisen ja erityisasiantuntemuksen resursseista.

Kuinka: Projektin alussa Tampereen kaupunki teki yhteistyötä asiantuntijapaneelin kanssa, johon kuului tutkijoita sekä hankinta-asiantuntijoita ja yrityksiä, luodakseen perustason kiertotaloushankintakriteerit, jotka varmistivat tehokkaat mutta realistiset standardit ja välttivät liian tiukkojen toimenpiteiden soveltamisen alusta alkaen. Määriteltynä lähtökohtaiset kriteerit hankintaviranomaiset osallistuivat markkinavuoropuheluihin selittääkseen hankinnan kiertotalous- ja kestävyystavoitteet ja aloittaakseen syvällisemmän keskustelun yritysten kanssa. Yrityksille varattiin neljän viikon jakso kommentoida uusia kiertotalouskriteerejä ja esittää kysymyksiä ennen hakemuksensa jättämistä.

Mitä opittiin: Hankintasopimuksessa suositettiin tuotteita ja tarvikkeita, joilla on alhaisemmat hiilidioksidipäästöt. Tarjouskilpailun arviointikriteerit antoivat pisteitä eri tekijöille teemoissa: jätteen määrän vähentäminen, luonnonvarojen säästäminen ja muiden haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen. Tarjoukset arvioitiin sitten taloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella: 30 % painotuksesta annettiin laatukriteerille ja 70 % kustannuskriteerille. Siten kierrätetyn materiaalin ja vähäpäästöisten laitteiden käyttö Yliopistonkadulla tuotti positiivisia ympäristövaikutuksia. Markkinavuoropuhelu mahdollisti myös potentiaalisten urakoitsijoiden vaikuttamisen hankintaprosessiin kiertotalouteen liittyvien ideoiden ja innovaatioiden kautta ensimmäistä kertaa. Kattavilla haastatteluilla alkuperäisten kriteerien muotoilemiseksi prosessi oli pidempi kuin perinteinen hankintaprosessi.

Milloin: 2021

Missä: Tampere, Suomi

Kuva: Karoliina Tuukkanen

Kuva: Karoliina Tuukkanen

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Rakentaminen ja infrastruktuuri

Uudelleenkäytettävän kaupungintalon suunnittelu

Mitä: Kaupungintalon rakennus suunniteltiin tulevaa uudelleenkäyttöä ja modulaarista kokoamista ajatellen.

Kuinka: Toimittajien osallistaminen suunnittelun alkuvaiheessa johti merkittävään kiertotaloudellisuuden kasvuun rakennuksessa. Designissa päädyttiin Lego-tyyppiseen rakenteeseen, jossa 90 % materiaaleista voitiin purkaa ja käyttää uudelleen 20 vuoden kuluttua. Rakentamisessa suositettiin korkealaatuisia esivalmistettuja puuelementtejä vaikeasti kierrätettävän betonin sijaan. Koko rakennuksen rakenteellinen kokoonpano kirjattiin materiaaliin, mikä muutti sen raaka-ainevarastoksi tulevia rakennuksia varten.

Mitä opittiin: Tämä ratkaisu voi vähentää hiilidioksidipäästöjä materiaalien uudelleenkäytön ansiosta. Lisäksi urakoitsija toteaa Brummen kaupungintalon suunnittelun takaavan, että rakennusmateriaaleilla on 20 % jäännösarvo rakennuksen elinkaaren lopussa. Modulaarinen rakennusmenetelmä lyhensi myös merkittävästi rakennusaikaa, mikä johti kustannussäästöihin.

Milloin: Rakennus avattiin 2013

Missä: Alankomaat, Brummen

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Rakentaminen ja infrastruktuuri

Uudelleenkäytetyt ja kierrätetyt materiaalit kaupunkirivitalojen kehityksessä

Mitä: 20 kaupunkirivitaloa kehitettiin käyttämällä uudelleenkäytettyjä ja kierrätettyjä materiaaleja.

Kuinka: Lattioiden, seinien ja julkisivujen puu saatiin hukkapaloista, jotka muuten olisivat päätyneet kaatopaikalle tai poltettaviksi. 75 % kaksinkertaisista ikkunoista saatiin käytöstä poistetuista rakennuksista ja 1 400 tonnia betonia kierrätettiin Kööpenhaminan metron rakentamisesta syntyneistä jätteistä.

Mitä opittiin: Rivitalot suunniteltiin myös sisätiloiltaan muunneltaviksi, mikä mahdollistaa rakennusten pidemmän käytön, vaikka vaatimukset muuttuisivat. Käyttämällä paikallisia, olemassa olevia materiaaleja tämä rakennushanke vähensi neitseellisten materiaalien louhinnan ja jalostuksen tarvetta ja torjui ilmastonmuutosta sekä biodiversiteetin katoa.

Milloin: 2018

Missä: Kööpenhamina, Tanska

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Rakentaminen ja infrastruktuuri

Kiertotalous rautatieaseman kunnostusprojektissa

Mitä: Quimperin rautatieaseman kunnostusprojektissa toteutettiin kiertotaloutta pyrkimällä käyttämään uudelleen paikan päällä olevia materiaaleja ja sisällyttämään muualta peräisin olevia kierrätettyjä materiaaleja. Tämä oli alueen ensimmäinen kiertotalousprojekti.

Kuinka: Yhteistyössä suunnittelutoimisto ROTORin kanssa kunta tunnisti ja integroi kierrätettyjä ja uudelleenkäytettyjä materiaaleja Railway-Park -projektin ulkotiloihin ja teihin. Se sisälsi alueen tutkimisen uudelleenkäytettävien materiaalien, kuten luonnonkivien, mukulakivien ja puuelementtien, tunnistamiseksi. Lisäksi 16 puuta siirrettiin toiseen yhteisöprojektiin. Projekti määritteli, mitkä alueen osat käytettäisiin uudelleen, mutta salli joustavuuden materiaalien ei-olennaisten ominaisuuksien suhteen. Tämä mahdollisti kierrätettyjen materiaalien hankkimisen saatavuuden perusteella.

Mitä opittiin: Pilottiprojektin opit auttavat vastaavissa projekteissa omaksumaan kiertotaloudellisemman lähestymistavan ja resurssitehokkuuden periaatteita.

Missä: Quimper, Ranska

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Rakentaminen ja infrastruktuuri

Kierrätetyt materiaalit tienrakennuksessa

Mitä: TarPaper Recycling Finland-casessa Lahden kaupunki toteutti esikaupallisen hankinnan, jossa tarjottiin pilottihankealueita kierrätetystä kattohuopajätteestä valmistetun asfaltin käytön testaamiseen tie- ja katuverkon rakentamisessa.

Kuinka: Tarpaper Recycling Finland kehitti patentoitua menetelmää kattohuopajätteen kierrättämiseksi, joka sisälsi jätteen lajittelun ja käsittelyn heidän tehtaallaan asfaltin tuotantoa varten. Lisäksi tehtiin investointeja teknologiaan ja perustettiin kattohuopajätteen keräysjärjestelmä koko Suomeen.

Mitä opittiin: Case korostaa kuinka kuntien ja yritysten välinen yhteistyö voi johtaa ympäristöhyötyihin ja uusien markkinoiden kehittämiseen kierrätetyille materiaaleille.

Milloin: 2015

Missä: Lahti, Suomi

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Rakentaminen ja infrastruktuuri

Porriñon (Pontevedra) terveyskeskuksen laajennuksen ja uudistuksen toteutuksen ja rakentamisen hankinta

Mitä: Galician hallinto päätyi puun käyttöön alueellisten ja paikallisten julkisen sektorin toimijoiden rakennushankkeissa, kun se halusi rakentaa edistään vähähiilistä taloutta mittarina ekologinen jalanjälki ja samalla tukea Galician metsäteollisuutta ja sen käsityöläissektoria.

Kuinka: Porriñon terveyskeskuksen laajennus- ja remontointisopimuksen tapauksessa tähän liittyvät näkökohdat sisällytettiin hankintakriteereihin sekä teknisiin tai ammatillisiin pätevyysvaatimuksiin. Arviointikriteerit pisteyttivät myös sekä rakenteen että pintojen osalta pääasiassa puuta hyödyntävät arkkitehtoniset ehdotukset. Lisäksi edellytettiin, että työtä ohjattiin ja siten saavutettiin kriteerien mukainen lopputulos.

Mitä opittiin: Esimerkki korostaa kestävyys huomioimisen sekä paikallisten teollisuudenalojen merkitystä julkisissa hankintaprosesseissa. Asettamalla etusijalle puun käytön rakennusprojekteissa, alue tuki paikallista metsätaloutta ja käsityöläissektoria.

Milloin: 2019

Missä: Galicia, Espanja

Kuva: Yves Cedric Schulze in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Ruoka

Innovatiivinen yhteisruokailupalvelu

Mitä: Julkinen yritys "Qualità e Servizi" toteuttaa innovatiivista yhteisruokailupalvelua, ja se on vuodesta 2017 siirtynyt puoliteollisesta kouluruokailusta ruokapalveluun, joka perustuu kiertotalousmalliin ja "hyvän, puhtaan ja reilun" ruoan perusperiaatteisiin.

Kuinka: Qualità e Servizi on vapaaehtoisesti päättänyt hankkia ISO 9001, ISO 22000, ISO 45001 ja ISO 14001 -sertifikaatit sekä ottaa käyttöön ympäristöjärjestelmän EMAS-järjestelmän mukaisesti. Lisäksi Qualità e Servizi on suorittanut elinkaariarvioinnin (LCA) tuotantoketjustaan, arvioiden hiilidioksidipäästöiksi 0,89 kg ateriaa kohden, mikä on kirjallisuuden mukaan 69 % vähemmän kuin mitkä ovat keskimääräisen aterian päästöt. Hankintojen suunnittelu tapahtuu alueella tehtävän kartoituksen avulla, jotta tarjouskilpailu voidaan julkistaa mahdollisimman läpinäkyvästi ja paikallisia tuottajia tiedottaa yrityksen hankintatarpeista. Yritys toteuttaa tarjouskilpailut kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen periaatteen mukaisesti, ottaen huomioon tarjouksen taloudellisen kestävyys, mutta myös tarjotun tuotteen laadun.

Mitä opittiin: Tavoiteltuna tuloksena oli mahdollisuus valita tuotteita yrityksen asettamien laatuvaatimusten mukaisesti (km0, lyhyt toimitusketju, aistinvarainen laatu, ravitsemuksellinen laatu, luomu) taloudellisesti kestäväan hintaan. Tavoitteena oli myös pystyä laatimaan pitkäaikaisia sopimuksia, jotka mahdollistavat toimittajien asianmukaisen arvioinnin, tukevat yrityksiä omassa tuotantokehityksessään ja tekevät liiketoimintasuhteesta vakaan ja luotettavan.

Milloin: 2017

Missä: Calenzano, Italia

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Ruoka

Ympäristöä vähemmän kuormittavat myyntiautomaatit

Mitä: Vuonna 2019 laadittiin tarjouspyyntö myyntiautomaattipalvelujen kehittämiseksi, jotta voitaisiin tarjota terveellisempiä tuotteita, parantaa energiatehokkuutta, optimoida automaattien huolto ja puhdistus sekä taata asianmukainen jätehuolto syntyvälle jätteelle.

Kuinka: Tätä ajatellen ja markkinavuoropuhelun jälkeen pakollisiin teknisiin vaatimuksiin sisällytettiin automaattien energiatehokkuus, tarve selkeille tiedoille tuotteiden ympäristökuormituksesta tai sosiaalisesta vastuullisuudesta sekä mahdollisuus ostaa juomia oman kupin kanssa tai ilman. Erityiset toteutusehdot asettivat vaatimuksia jätehuollolle, kuljetukselle, varastoinnille ja/tai kierrätykselle. Lopulta arviointikriteereihin sisällytettiin automaattien energiatehokkuus, tarjottujen tuotteiden laatu/valikoima/kierto ja niiden sertifiointi sekä ympäristötoimenpide-ehdotus pakkausten ja/tai muovijätteen keräämiseksi uudelleenkäyttöä, kierrätystä tai energiana hyödyntämistä varten.

Mitä opittiin: Casessa osoitetaan, kuinka näennäisesti yksinkertaisen sopimuksen (esim. myyntiautomaattipalvelu) kautta kunnianhimoisten kestävän kehityksen kriteerien käyttöönotto mahdollistaa useiden ympäristö- ja sosiaalisten tavoitteiden (haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen, tietoisuuden lisääminen, terveelliset elämäntavat jne.) samanaikaisen edistämisen.

Milloin: 2019

Missä: Baskimaa, Espanja

Kuva: Petr Magera in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Ruoka, siivous

Sopimus Playa de Santiagon baari-kahvilan ja käymälöiden hallinnointipalvelusta avoimella menettelyllä

Mitä: Vuonna 2020 Zumaian kaupunginvaltuusto teki sopimuksen julkisen yrityksen Ihoben kanssa Playa de Santiagon baari-kahvilan ja käymälöiden hallinnointipalvelusta soveltaen ympäristöä säästävien julkisten hankintojen kriteerejä. Nämä kriteerit sisältyvät arviointikriteerien pisteytysnäkökohtiin sekä käytännön toteutuksen ehtoihin ja velvoitteisiin.

Kuinka: Sopimuksen myöntämisen arviointikriteereihin kuuluvat muun muassa seuraavat näkökohdat: ympäristöystävällisten puhdistusaineiden käyttö (ympäristömerkin todentamana), klooriton wc-paperi, luomuviljelystä peräisin oleva kahvi, uudelleenkäytettävät astiat, lasit ja ruokailuvälineet, toimenpiteet ruokahävikin minimoimiseksi sekä henkilökunnan koulutus ympäristövastuullisen työn tekemiseen.

Toimiluvan saaneen yrityksen velvollisuuksiin kuuluvat muun muassa seuraavat näkökohdat: syntyvän jätteen lajittelu, tiedottaminen hyvistä ympäristökäytännöistä rannan käyttäjille (mukaan lukien henkilöstö) sekä luettelon esittäminen puhdistuksessa käytettävistä tuotteista annettujen ohjeiden mukaisesti.

Mitä opittiin: Ympäristöä säästävien julkisten hankintojen (GPP) kriteerejä soveltamalla kaupunginvaltuusto integroi ympäristönäkökohdat hankintoihin, suosien tuotteita ja palveluja, joilla on vähäisemmät haitalliset ympäristövaikutukset. Erityiset vaatimukset, kuten ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttö ja jätteen vähentämistoimenpiteet, edistävät kestäviä käytäntöjä. Koulutus, mukaan lukien henkilöstökoulutus, on keskeisessä roolissa ympäristövastuullisen kulttuurin edistämisessä. Kaiken kaikkiaan tämä aloite osoittaa, kuinka kiertotalouden periaatteiden sisällyttäminen hankintaprosesseihin voi edistää kestäviä käytäntöjä koko toimitusketjussa.

Milloin: 2020

Missä: Zumaia, Espanja

Kuva: Luca Dugaro in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Ruoka, siivous

Alamillon metropolipuiston kokonaisvaltainen hallinnointi

Mitä: Vuonna 2020 the Department of Development, Infrastructure and Territorial Planning of the Regional Government of Andalusia sisällytti erityiset ympäristöön liittyvät toteutusehdot Alamillon metropolipuiston kokonaisvaltaiseen hallinnointisopimukseen: biologisesti hajoavien tai kierrätettyjen materiaalien käyttö tai minkä tahansa muun ympäristöhyötyjä tarjoavien materiaalien käyttö.

Kuinka: Sopimuksen toteuttamisesta vastaavalla yrityksellä on velvollisuus käyttää biologisesti hajoavista tai kierrätetyistä materiaaleista valmistettuja roskapusseja tai muita ympäristöhyötyjä tarjoavia materiaaleja. Tämän erityisen suoritusvelvoitteen noudattaminen on todistettava kuukausittaisessa toimintaraportissa esittämällä lasku tai muu todiste materiaalin hankinnasta.

Aktiviteettien järjestelyissä on käytettävä kuppeja ja lautasia, jotka on valmistettu biologisesti hajoavista tai kierrätetyistä materiaaleista tai muista ympäristöhyötyä tarjoavista materiaaleista, ja asianmukainen jätteenkäsittely ja lajittelu on hoidettava toiminnan yhteydessä. Myös tämän toteutusehdon noudattaminen on todistettava kuukausittaisessa toimintaraportissa esittämällä lasku tai muu todiste materiaalien hankinnasta.

Mitä opittiin: Aloite osoittaa, kuinka tärkeää on sisällyttää ympäristönäkökohtia julkisten hankkeiden sopimusvelvoitteisiin. Määrittämällä biologisesti hajoavien tai kierrätettyjen materiaalien käytön ja vaatimalla kuukausittaista raportointia, hallitus edistää kestäviä käytäntöjä.

Milloin: 2020

Missä: Andalusia, Espanja

Kuva: Ignacio Brosa in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Siivous

Ympäristökriteerit siivouspalveluissa

Mitä: Vuonna 2007 EITB Communication Group muutti toimistonsa, ja siksi ryhmän yritysten piti tehdä uusia sopimuksia, kuten siivouspalvelusopimus.

Kuinka: Sopimustavoitteissa oli jo alun perin mukana halukkuus sisällyttää toimintaan ympäristökriteerejä: ”Tämän asiakirjan tarkoituksena on määritellä siivouspalvelun ehdot ympäristövastuullisemmilla menetelmillä ja tuotteilla sekä rakennuksissa ja tiloissa syntyvän jätteen lajittelulla.”

Pakollisina kriteereinä kiellettiin seuraavien tuotteiden käyttö: ilmanraikastimet ja hajustetut aineet pisuaareissa; desinfiointiaineet pintojen ja lattioiden puhdistamiseen, paitsi wc-tiloissa ja erikseen määritellyillä pinnoilla; suihkepullotuotteet. Lisäksi eduksi arvioitiin, että yrityksellä oli ympäristöjohtamisjärjestelmä; että käytettiin tuotteita, joilla on eurooppalainen ympäristömerkki tai vastaava; että muovituotteet (roskapussit ja pakkaukset) olivat PP- tai PE-muovia halogeenimuovien, kuten PVC:n, sijaan; ja että käytettiin kierrätettyjä muovituotteita.

Sopimuksen toteutusehtoina menestyneen tarjoajan oli koulutettava työntekijänsä työterveyteen ja ympäristönsuojeluun liittyen, asetettava toimintatavat saataville rakennuksessa sekä hoidettava kerätyn ja syntyvän jätteen asianmukainen käsittely.

Mitä opittiin: Tämä on hyvä esimerkki siitä, kuinka hankintaprosessiin voidaan sisällyttää ympäristötavoitteet ja -kriteerit sopimuksen eri osiin. Se ilmentää myös monenlaisia ympäristötoimenpiteitä, joita voidaan sisällyttää siivouspalveluihin.

Milloin: 2007

Missä: Bilbao, Espanja

Kuva: Towfiqu Barbhuiya in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Italialaiset kaupungit ja alueet

Torinon metropolikaupunki

Mitä: Sopimusprotokolla (Protocollo d'Intesa) Torinon metropolikaupungin ja ARPA Piemonten (Piemonten alueellinen ympäristönsuojeluvirasto) välillä.

Projektin nimi: A.P.E. Acquisti Pubblici Ecologici

Projektin tyyppi: Verkosto, joka perustuu tiedon, asiantuntemuksen ja hyödyllisten materiaalien jakamiseen. Se järjestää tiedotus- ja koulutustoimintaa, kohdennettua teknistä tukea, eurooppalaisiin hankkeisiin osallistumista ja vertailuja kansallisilla foorumeilla; se osallistuu erilaisten jäsenille tarkoitettujen työkalujen (laskurit, tarkistuslistat, auditoinnit jne.) kehittämiseen.

Verkoston jäsenet: Nykyään A.P.E.-verkostoon kuuluu 52 organisaatiota: kuntia, Torinon kauppakamari, Torinon teknillinen yliopisto, Fondazione Torino SMART CITY, yliopistoja, SCR Piemonte jne.

Tavoite: Levittää ympäristöä säästävien julkisten hankintojen (GPP) soveltamista. Projekti on vuosien varrella keskittynyt voimakkaasti kiertotalouden edistämiseen. Alueen toimijoiden määrä on kasvanut tasaisesti. Toimijat ovat työskennelleet verkostoissa allekirjoittaen 'Ekologisten julkisten hankintojen edistämistä koskevan yhteisen ohjeistuksen', jota päivitettiin vuonna 2021. Siinä on toimia ja työkaluja GPP:n tehokkaampaan toteuttamiseen erilaisissa organisaatioissa laajemmin alueella ja alueen kaupallisissa järjestöissä, yrityksissä ja ammattikunnissa, jotka muodostavat julkisten hankintojen tarjoajat. Lisäksi ohjeistuksen on allekirjoittanut jäseniä, joiden tehtävänä on lisätä tietoisuutta ja kouluttaa lisää julkisia organisaatioita.

Milloin: Alkaen vuodesta 2003

Missä: Torino (Piemonte), Italia

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Italialaiset kaupungit ja alueet

Veneton alue

Mitä: Veneton alueen ympäristöä säästävien hankintojen toimintasuunnitelma

Asiakirjan nimi: PARGPP 2024-2026. Tämä on suunnitelman kolmas versio (vuosien 2016-2018 ja 2019-2023 jälkeen) ja siinä tunnistetaan alueiden keskeinen rooli ns. vihreiden julkisten hankintojen levittämisessä alueellisella tasolla tukemalla hankintayksiköitä ja yrityksiä.

Asiakirjan tavoitteet: Asiakirjassa korostetaan tarvetta jatkaa toimien suunnittelua kolmen ensisijaisen kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamiseksi:

1. Ilmastonmuutoksen hillitseminen,
- 2 Kiertotalouden edistäminen,
3. Ilman, veden ja maaperän saastumisen ehkäisy ja vähentäminen.

Tämän lisäksi hankintojen, koulutuksen, kokeilujen, verkostoitumisen ja viestinnän alueiden erityistavoitteita seurataan vuosittain.

Milloin: Vuodesta 2016

Missä: Veneton alue, Italia

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Italialaiset kaupungit ja alueet

Rooman metropolialue

Mitä: Rakennustuotteiden luettelo, joka on rakennusten vähimmäisympäristökriteerien (Italian MEC:n) mukainen.

Asiakirja: Rooman maakunnan vihreiden hankintojen toimintasuunnitelma julkaistiin jo vuonna 2009. Siksi kaupunki on huomionnut tarkasti GPP:n ja nykyisin se hyödyntää ”Rakennusten vähimmäisympäristökriteerien (MEC) mukaista rakennustuotteiden luetteloa”.

Asiakirjan tavoitteet: Se tarjoaa Rooman metropolialueen prosesseista vastaaville, suunnittelijoille, tarkastajille, rakentamisen johdolle ja julkisten töiden urakoitsijoille hyödyllisen työkalun, jolla voidaan löytää kiertotalouden ja kestävyyskriteerit täyttäviä rakennusalan tuotteita. Luettelon tuotesivut:

- tukevat prosessista vastaavia esim. hankkeen suunnitteluohjeiden määrittelyssä tarjoamalla laajan luettelon rakennustuotteista, joilla on alhainen ympäristövaikutus ja jotka ovat Italian MEC:n mukaisia;
- yksinkertaistavat ja nopeuttavat suunnittelijan laskelmien ja hinnastojen laatimista, kun käytössä on 50 hinta-analyysiä markkinatutkimuksesta johdetuista Italian MEC:n mukaisista rakennustuotteista;
- auttavat tarkastajia arvioimaan projektin vaatimustenmukaisuutta Italian rakennus-MEC:n kanssa;
- yksinkertaistavat rakennuspäällikön suorittamaa testausta;
- auttavat urakoitsijoita etsimään alueellisilta ja kansallisilta markkinoilta MEC:n mukaisia materiaaleja, joilla on tarvittavat tuotesertifikaatit.

Milloin: Vuodesta 2009

Missä: Rooman metropolialue

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Italialaiset kaupungit ja alueet

Intercent-er

Viraston tavoitteet: The procurement region agency of Emilia-Romagna on perustamisestaan lähtien sitoutunut lisäämään ympäristöä säästävien hankintojen (GPP) merkitystä tarjouskilpailumenettelyissä. Vuodesta 2018 lähtien sillä on ollut ympäristöä säästävien hankintojen politiikka, ja vuodesta 2020 lähtien se on alkanut raportoida ja viestiä sidosryhmilleen suoraan ja läpinäkyvästi alueelle luodusta arvosta liittyen Agenda 2030:ssa määriteltyihin kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG).

Intercent-ER kehitti hankkeen, jonka tavoitteena oli: ymmärtää sidosryhmien tarpeita, arvioida alueelle luotua lisäarvoa, hahmotella toiminnan tulevaisuudennäkymiä sekä edistää kestävyyttä ja Agenda 2030:n teemoja. Tästä laadittiin raportti, jossa viraston kehittämät toiminnot ja hankkeet yhdistettiin Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG), mitaten kullekin niissä saavutetut tulokset (esimerkiksi ympäristöä säästävien hankintojen kautta vähennetty CO₂) ja hahmotellen jokaiselle teemalle mahdolliset kehityslinjat.

Milloin: Vuodesta 2018

Missä: Emilia-Romagnan alue

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Italialaiset kaupungit ja alueet

Padovan kaupunki

Mitä: Padovan kaupungin ympäristöä säästävät hankinnat

Projektin tavoitteet: Padovan kaupunki käynnisti tässä kuvatun toimintatavan vuonna 2005 osana Agenda 21-foorumin paikallisen toimintasuunnitelman toimenpidettä nro 95 ("Kannustaa ympäristöä säästäviä hankintoja kaikissa kunnallisissa ja julkisissa tiloissa") laajan, kaupungin sisäisten osastojen osallistamiskulkujen ja erityiskoulutuksen avulla. Vuonna 2015 hyväksyttiin Padovan kaupungin kolmivuotinen toimintasuunnitelma vuosille 2015-2017, jota päivitettiin seuraavina kolmivuotiskausina: 2019-2022 ja 2023-2026. Kunta laatii vuosittain ympäristöä säästävien hankintojen (GPP) seurantaraportin, jonka tarkoituksena on arvioida vähimmäisympäristökriteerien (MEC) toteutumisen tilaa hankintamenettelyissä tavaroiden ja palveluiden osalta.

Milloin: Vuodesta 2005 alkaen

Missä: Padova (Veneton alue), Italia

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Italialaiset kaupungit ja alueet

Fano Jazz By The Sea kansainvälinen festivaali

Mitä: Ympäristöystävällinen Jazzfestivaali

Tapahtuman tavoitteet: Green Jazz Village on Fano Jazz By The Sea -festivaalin keskus, ja vuodesta 2017 lähtien se on toteuttanut ns. Green Jazz -hanketta, jonka myötä festivaali on omaksunut kestävyuden ja ekologisuuden toimintamallit ja siitä on tullut taiteellisen, kulttuurisen, ympäristöllisen, maisemallisen sekä paikallisen ruoka- ja viiniperinnön edistämisen, tukemisen ja levittämisen välikappale Italian vähimmäisympäristökriteerien (MEC) käyttöönoton myötä.

Milloin: Vuodesta 2017

Missä: Fano (Marche-alue), Italia

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Ajoneuvot ja kalusto

Biokaasuautot kaupungin toimintaan

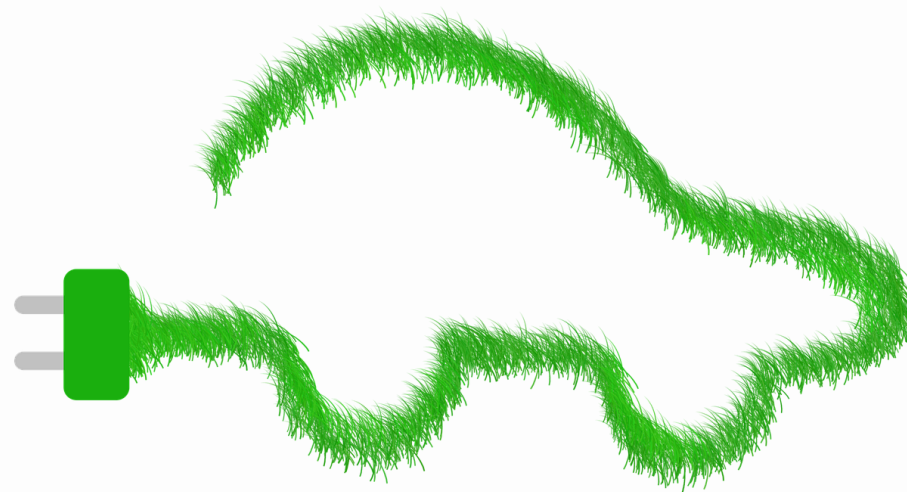
Mitä: Nokian kaupunki korvasi osan vanhoista ajoneuvoistaan 26 henkilöautolla ja yhdellä kuorma-autolla, jotka toimivat joko biokaasulla tai maakaasulla. Samaan aikaan kaupunki yhdessä alueellisen kunnallisen, yhdyskuntajätteen keräyksestä ja käsittelystä vastaavan jätehuoltoyhtiön kanssa rakensi biokaasulaitoksen teollisuusalueelle, joka edistää bio- ja kiertotalouteen.

Kuinka: Tässä laitoksessa biokaasu tuotetaan alueellisesti kerätystä biojätteestä. Prosessissa syntyvä orgaaninen aines käytetään ympäristöystävällisenä lannoitteena.

Mitä opittiin: Siten suuri osa kaupungin biojätteestä kierrätetään ja käytetään uudelleen, mikä vähentää sekä jätettä että liikenteen päästöjä.

Milloin: 2018

Missä: Nokia, Suomi

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Ajoneuvot ja kalusto

Biokaasulinja-autot

Mitä: Vaasan kaupunki hankki 12 biokaasulla kulkevaa julkisen liikenteen linja-autoa, kun Ab Stormossen (osittain Vaasan kaupungin omistama jätteenkäsittely-yritys) investoi biokaasulaitokseen ja tankkausasemaan.

Kuinka: Hankintaprosessi sisälsi kattavan dialogin potentiaalisten toimittajien kanssa, huomioiden sellaiset tekijät, kuten polttoaine- ja ylläpitokustannukset linja-autojen arvioidun elinkaaren aikana. Myös sosiaaliset näkökohdat otettiin huomioon kaupungin vammaisneuvoston palautteen kera käyttäjäystävällisten julkisen liikenteen ratkaisujen takaamiseksi.

Mitä opittiin: Tämä aloite korostaa julkisen sektorin tuen merkitystä puhtaan teknologian ja kestävästä infrastruktuurin edistämisessä sekä tämän ja vastaavien aloitteiden merkittävää vaikutusta hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen ja alueelliseen kehittämiseen.

Milloin: 2014

Missä: Vaasa, Suomi

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Ajoneuvot ja kalusto

Sopiminen kestävien julkisten hankintatoimenpiteiden mukaisesti Barcelonan eläinsuojan pakettiauton vuokraamiseksi

Mitä: Koska the Barcelona Pet Shelter ei ollut autoa käytössään, Barcelonan kaupungin valtuusto hankki ajoneuvon noudattaen teknistä ohjeistusta ajoneuvoja koskevista kestävyyskriteereistä, joka sisältyy pormestarin asetukseen kestävästä julkisista hankinnoista sosiaalisin ja ympäristökriteerein.

Kuinka: Tämä ohjeistus asettaa etusijajärjestyksen hankittavien ajoneuvojen käyttövoimateknologialle (sähköajoneuvot, ladattavat hybridit, ei-ladattavat hybridit ja kaasukäyttöiset ajoneuvot, joilla on ympäristömerkki sekä muut kaasu- ja bensiinikäyttöiset ajoneuvot, joilla on C-ympäristömerkki). Muita kestävyteen liittyviä näkökohtia olivat: ajoneuvokannan ylittämisen välttämiseksi ja kustannusten vähentämiseksi tarpeiden mukainen enimmäistehon rajoittaminen, ajoneuvojen alhaisempi kulutus ja päästöt, polttoainekulutusta vähentävät renkaat sekä tehokkaan ajotavan koulutuksen sisällyttäminen kuljettajille. Ohjeistus koskee ajoneuvojen ostoa, vuokrausta, leasingia tai käyttöä koskevia sopimuksia. Siten teknisissä vaatimuksissa määriteltiin, että ajoneuvon on oltava sähköauto; renkaiden on oltava Euroopan energiatehokkuussertifioinnin mukaisia; akun vähimmäiskestotakuu on 7 vuotta tai 1 000 latausta ja latauskapasiteetin ylläpito 75 %:ssa 150 000 km:n tai 7 vuoden jälkeen; enimmäistehon rajoitus on 136 hv/100 kW ja WLTP-hyväksytty toimitusväli vähintään 275 km kaupunkiajossa.

Barcelonan kaupunginvaltuusto vastaa näin ajoneuvon hankintatarpeeseen yhdistämällä tehokkuusnäkökohdat, taloudelliset säästöt ja ympäristötavoitteet.

Mitä opittiin: Hankinta osoittaa keinoja sitoutua kestävyteen myös ajoneuvohankinnoissa asettamalla etusijalle sähköajoneuvot ja huomioimalla erilaiset ympäristötekijät.

Milloin: 2022

Missä: Barcelona, Espanja

Kuva: Possessed Photography in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Viestintä

Ympäristökriteeriohjeistus viestintäpalveluille

Mitä & kuinka: Vuonna 2016 Barcelonan kaupunginvaltuuston kestävä kehityksen ohjelmavastaava esitteli ohjeistuksen kaupungin viestintäedustajat kokoavassa viestintäpalveluiden johtokunnan kuukausikokouksessa. Kokouksen tuloksena laadittiin asiakirjakooste, joka sisälsi luettelon ohjeistuksessa ehdotetuista ympäristökriteereistä, jotta edustajat voisivat arvioida niitä helposti viestintätoimissa ja -sopimuksissa. Samanaikaisesti tehtiin työtä mainosten ja muiden viestintävälineiden tuotannosta, asennuksista, seurannasta ja poistamisesta sekä yleisesti muuttamisesta ympäristövastuullisimmiksi. Teknisissä yksityiskohdissa määritettiin, että bannereissa tulee käyttää monomateriaalipolypropeenä, ulkomainonnassa (julisteet, katumainokset jne.) 100 % kierrätyspaperia ja paneeleissa, suurissa bannereissa ja muissa vastaavissa mainoselementeissä vain yhdestä materiaalista valmistettuja tuotteita kierrätyksen helpottamiseksi. Tarjousasiakirja sisälsi myös viestintävälineiden hallinnoinnin niiden poistamisen jälkeen ja asetti etusijalle uudelleenkäytön uusien tuotteiden valmistuksessa. Viestintäosasto koordinoi bannereiden uudelleenkäyttöprosessia.

Mitä opittiin: Keskitetty strategia ja ohjeistus (sisältäen esimerkkejä ympäristökriteereistä) tukemaan viestintätoimintoihin liittyviä ympäristöä säästäviä hankintoja, joita tekevät eri toimijat Barcelonan kaupunginvaltuustossa, on hyvä toteutusmalli vaikuttavuuden maksimointiin ja nopeuttamaan siirtymää ympäristövastuullisiin hankintoihin.

Milloin: 2016

Missä: Barcelona, Espanja

Kuva: Pawel Czerwinski in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tuote palveluna

Työvaatteiden uudelleenkäyttö

Mitä: Herningin kunta pilotoi työvaatteiden uudelleenkäyttöä, koska kunnan teknisen osaston henkilöstön työvaatteet heitettiin pois, kun henkilöstö vaihtui, sillä työntekijän nimi oli painettu työvaatteisiin.

Kuinka: Löytääkseen ratkaisun työvaatteiden uudelleenkäyttöön kunta otti tarjousvalmisteluvaiheessa mukaan muotoiluopiskelijoita, talousasiantuntijoita ja osaston henkilöstön sekä kävi markkinavuoropuhelua asiaankuuluvien yritysten kanssa saadakseen käsityksen mahdollisista tarpeista, ratkaisuista ja haasteista. Uudessa sopimuksessa toimittajan tuli varmistaa, että työvaatteet säilyttivät tietyn laatutason sopimuskauden aikana. Kunnalle annettiin mahdollisuus ostaa vaatteet sopimuksen päättyessä, jotta he voisivat jatkaa niiden käyttöä seuraavissa työvaatehuoltosopimuksissa.

Mitä opittiin: 27 000 euron sopimuksessa saavutettiin 6 700 euron säästö, ja tutkimus työvaatteiden uudelleenkäytön mahdollisista taloudellisista ja ympäristövaikutuksista ennusti 1,011 tonnin CO₂-vähenemän neljän vuoden aikana 100 työntekijää kohti laskettuna. Herningin kunta harkitsee yhteishankintojen toteuttamista yhdessä muiden alueen kuntien kanssa. Tämä todennäköisesti kasvattaisi edelleen säästöjä ja vähentäisi jätteiden ja päästöjen syntyä.

Missä: Herning, Tanska

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tuote palveluna

Valaistus palveluna

Mitä: Mechelenin kaupunki hankki valaistutuksen palveluna toimitilojen remontin yhteydessä. Palvelun toimittaja oli valaistusjärjestelmän omistaja sen elinkaaren ajan ja vastuussa järjestelmän ylläpidosta. Tavoitteena oli 15 vuoden sopimus useille rakennuksille.

Kuinka: Hankintaprosessi sisälsi tarjoajan tekemän lähtötilan kartoituksen. Kaupunki käytti kartoituksen tuloksia määrittääkseen, mihin tiloihin oli halvempaa ostaa lamput kuin hankkia valaistus palveluna. Asia riippui kunkin rakennuksen ja huoneen erityistarpeista.

Mitä opittiin: Tarjouskilpailun voittaja arvioi, että kaupunki vähentäisi CO₂-päästöjä lähes 10 tonnia vuodessa ja siten 150 tonnia koko sopimuskauden aikana. Kaupungin laskelmien mukaan tämä tarkoitti noin 15 000 euron kustannussäästöä vuodessa energiakuluissa.

Milloin: Alkoi 2017

Missä: Mechelen, Belgia

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Sähkö

Vihreän sähkön pakollinen toimitusmäärä

Mitä & kuinka: Barcelonan kaupunginvaltuuston toimistojen ja muiden tilojen sähkön puitesopimus (2013) määräsi, että 15 % sähköstä on oltava vihreää sähköä. Kaupunginvaltuuston resurssienhallintaosasto konsultoi valtuutettua yritystä mahdollisuudesta vaatia jatkossa 100 % vihreää sähköä. Siitä lähtien päätettiin maksaa 0,3 %:n lisäkustannus, joka liittyy yli 3 000 kulutuspisteen alkuperätakuupyynnön rekisteröintiin. Vuosittaiset säästöt arvioitiin yli 44 000 tonniksi CO₂-päästöjä. Siten energiapolitiikassa säädettyjen säästö-, energiatehokkuus- ja paikallisten uusiutuvan energian tuotantotoimenpiteiden kanssa toimenpide mahdollistaisi CO₂-päästöjen vähentämisen käytännössä 40 % vertailuvuoteen (2008) verrattuna.

Mitä opittiin: Päätös lisätä uusiutuvan energian osuutta Barcelonan kaupunginvaltuuston toimistojen ja muiden tilojen sähkön hankinnassa johtaa merkittäviin vuosittaisiin CO₂-päästövähennyksiin.

Milloin: 2013

Missä: Barcelona, Espanja

Kuva: Luca Bravo in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tekstiilit

Omat ja vuokratut työvaatteet pesulapalveluilla

Mitä: Helsingin kaupungin palvelukeskus toteutti hankinnan omistus- ja vuokravaatteista sekä pesulapalveluista. Hankinta kattoi neljä aluetta, mukaan lukien työvaatteet opetus- ja päivähoidopalveluille, terveydenhuollon työntekijöille ja johtajille (omistusvaatteet), työvaatteet vastaanottovirkailijoille ja puhelinhyvinvointipalvelun työntekijöille (omistusvaatteet), työvaatteet Pakkalan ruokatuotantoon täyden palvelun sopimuksena (vuokraus, mukaan lukien ylläpito) sekä pesulapalvelut terveydenhuollon työntekijöiden ja johtajien vaatteille.

Kuinka: Helsingin kaupunki pyrki kestävään, toimivaan ja turvalliseen työvaatetukseen eri toiminnoissa. Hankinnan tavoitteena oli vähentää hiilijalanjälkeä, ottaa huomioon kiertotalouden periaatteet ja edistää yhteistyötä työvaatetuksen ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Valmisteluun kuului varhainen markkinavuoropuhelu, joka sisälsi yleisiä keskusteluja, esikyselyjä ja yksittäisiä konsultaatioita, painottaen kestävyys näkökulmia. Työvaatteiden ja pesulapalveluiden kriteereissä otettiin huomioon uusiutuvan energian käyttö, tehokkuus, vastuullinen tekstiilituotanto ja kierrätettyjen kuitujen hyödyntäminen.

Mitä opittiin: Lopullisten sopimuskumppaneiden valintaan vaikuttivat tarjouskilpailussa käytetyt kestävyyskriteerit. Merkittävä saavutus oli lisääntynyt vuoropuhelu kestävyys ja ilmastotoimien osalta markkinoilla koko sopimuskauden ajan.

Milloin: 2021

Missä: Helsinki, Suomi

Kuva: Pexels.com

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tekstiilit

Tekstiilien kiertotaloutta edistävä yhteistyöverkosto

Mitä: Telaketju on tekstiilien kiertotaloutta edistävä yhteistyöverkosto. Se kehittää poistotekstiilien keräystä, lajittelua, jatkojalostusta ja kiertotalouteen perustuvia liiketoimintamalleja. Yhteistyössä alan toimijoiden kanssa kehitetään kotimaiseen saamiseen perustuvaa ekosysteemiä, jossa monialaisella yhteistyöllä luodaan uutta, vahvaa teollisuutta.

Kuinka: Telaketju toteuttaa tavoitteitaan yhteistyön kautta tekstiiliteollisuuden eri vaiheissa. Keräyksestä ja lajittelusta käsittelyyn ja tuotteiden hyödyntämiseen verkosto koordinoi aloitteita, pilottihankkeita ja tutkimusta, joita rahoittavat muun muassa ympäristöministeriö, Tekes (Business Finland) ja muut tahot.

Mitä opittiin: Telaketju on aktiivinen yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on edistää tekstiilien kestävää tuotantoa, käyttöä ja kiertoa. Telaketjun tutkimustyö luo pohjaa kiertotalouden mukaiselle liiketoiminnalle ja rakentaa Suomesta tekstiilien kiertotalouden edelläkävijää.

Missä: Suomi

Kuva: Pexels.com

Lähteet:

cris.vtt.fi/ws/portalfiles/portal/52366217/Telaketju2_FinalReport_Public.pdf

<https://lsjh.fi/lsjh/kehityshankkeet/>

<https://telaketju.turkuamk.fi/>

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tekstiilit

Sopimus perusvaatteiden, muun vaatetuksen ja univormujen toimittamisesta Osakidetzan terveysorganisaatioille (PCAP, PPT)

Mitä: Vuodesta 1995 lähtien the Basque Health Service on hallinnoinut kaikkea perusvaatteiden, muun vaatetuksen ja univormutuotteiden hankintaa integroidusti, mikä on mahdollistanut niiden standardoinnin. Sopimus on jaettu eriin yhdenmukaisten tuotetyyppien perusteella ja kukin erä muodostaa oman sopimuksensa. Tämän sopimuksen erityiset hallinnolliset ehdot määrittelevät erätasolla ympäristökriteerit osana valintakriteerejä.

Kuinka: Arvioitaviin ympäristökriteereihin kuuluvat seuraavat: sellaisten tuotteiden prosenttiosuus, joka ovat tietyn standardin mukaisia, mittojen muutos pesukoneessa 90 asteessa, värinkestävyys valolle, pesulle ja kloorille, formaldehydipitoisuus, asbestikuitukielto sekä kierrätettyjen ja/tai luomuviljeltyjen kuitujen tai osien keskimääräinen prosenttiosuus tuotteessa.

Ympäristölaatuvaatimusten noudattamisen todentamiseksi tarjouksiin tulee sisällyttää ympäristösertifikaatit/-merkit, jotka takaavat arvioitavien kriteerien noudattamisen tai muu dokumentaatio, josta tiedot voidaan kerätä. Myös muut vastaavat tukidokumentit hyväksytään, kunhan ne selvästi osoittavat, että asetetut kriteerit täyttyvät. Todentaminen on tarjoajien vastuulla.

Mitä opittiin: Toimintamalli on hyvä käytännön esimerkki siitä, kuinka ympäristökriteerien liittäminen hankintasopimukseen edistää kestävyyttä julkisissa hankinnoissa.

Milloin: 2019

Missä: Baskimaa, Espanja

Kuva: JESHOOOTS.COM in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Tulostaminen

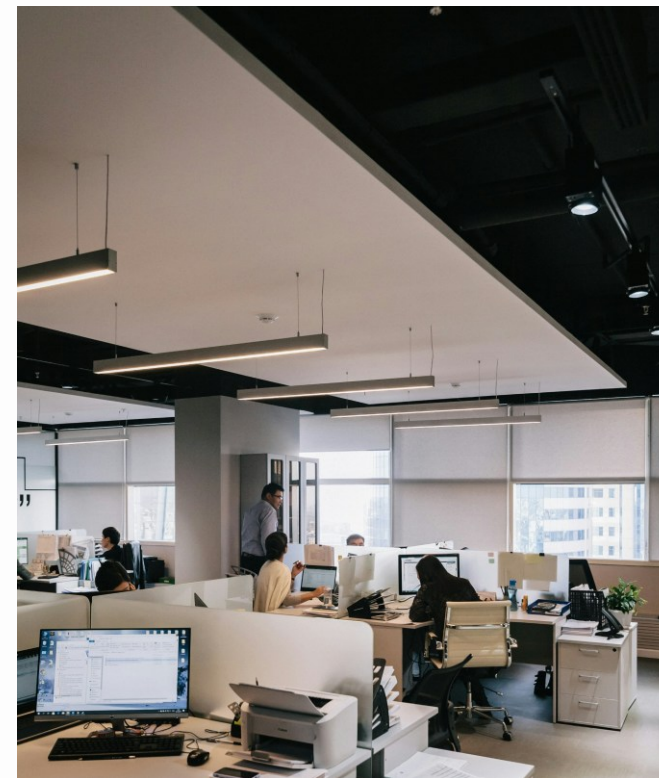
Tulostus-, skannaus- ja kopiointipalveluiden hankinta

Mitä & kuinka: Vuokrasopimus asiakirjojen tulostus-, skannaus- ja kopiointipalveluiden käytöstä ilman osto-optiota Barcelonan kaupungin Ciutat Vellan ja Les Cortsin alueilla (2014) perustui olemassa olevien laitteiden inventaarioon. Sen johdosta sopimus muuttui tulostimien ostamisesta tai korvaamisesta tulostus-, skannaus- ja kopiointipalveluiden vuokraamiseksi. Lisäksi ratkaisu vähensi merkittävästi henkilöstön käytettävissä olevien laitteiden kokonaismäärää, mutta samalla paransi ominaisuuksia ja varustevaihtoehtoja.

Mitä opittiin: Tämä on hyvä esimerkki tuotteesta palveluna, mikä vähentää oman laitteiston hankinta- ja ylläpitotarvetta ja siten pienentää haitallisia ympäristövaikutuksia.

Milloin: 2014

Missä: Barcelona, Espanja

Kuva: Damir Kopezhanov in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Urheilu, tapahtumat

Barcelonan maratonin haitallisten ympäristövaikutusten minimointi

Mitä & kuinka: Barcelonan maratonin 2015, 2016, 2017 ja 2018 toteutusta koskevat vaatimukset edellyttivät, että valittu tarjoaja esittää strategian ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Tämä sisälsi kestävän liikkumisen suunnitelman; suunnitelman jätteen minimoinnista, lajittelusta ja asianmukaisesta käsittelystä sekä ympäristökoulutussuunnitelman. Lisäksi vaatimukseen kuului muiden ympäristötoimenpiteiden asteittainen käyttöönotto tekstiilituotteissa ja viestintätoimenpiteet ympäristövastuullisten toimien edistämiseksi. Vaatimukseen kuului myös ympäristöraportin laatiminen, joka sisältää ympäristötoimenpiteet, indikaattorit (liikkuvuus, jätteet ja energia) sekä osallistujien näkemykset ympäristöön liittyen.

Mitä opittiin: Tämä on hyvä esimerkki suurten tapahtumien ympäristövaikutuksien vähentämisestä vihreän hankintaprosessin avulla, johon sisältyy monipuolinen joukko kriteerejä, jotka kohdistuvat ympäristövaikutuksiin eri näkökulmista (liikkuminen, jätteet, tekstiilit, viestintä, koulutus ja seuranta).

Milloin: 2015, 2016, 2017, 2018

Missä: Barcelona, Espanja

Kuva: Miguel A Amutio in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Hallinto

Kattava strategia ympäristöä säästävien julkisten hankintojen (GPP) käyttöönottoon

Mitä: Vuonna 2005 IHOBE (Public environmental management company of the Basque Government) aloitti tietoisuuden lisäämisen prosessin ympäristöä säästävistä julkisista hankinnoista (GPP) aluehallinnon ja kuntien kanssa ja alkoi samalla työskennellä toimittajien kanssa parantaakseen heidän ympäristösuorituskykyään. Vuonna 2008 aluehallitus hyväksyi politiikkakehyksen ja resursoinnin GPP:n tukemiseksi alueella. Vuosina 2011-2014 toteutettiin Baskimaan ensimmäinen GPP-ohjelma. Toisen ohjelman myötä suhde aluehallinnon talous- ja rahoitusosastoon vakiintui, mikä helpotti GPP:n käyttöönottoa.

Kuinka: Baskimaan menestys perustuu kolmeen pilariin: poliittiseen sitoutumiseen ja politiikkakehykseen, kapasiteetin rakentamiseen (työkalut ja resurssit) sekä koordinointiin, jaettuun johtajuuteen ja sidosryhmien verkoston rakentamiseen. Viimeksi mainitun osalta vuodesta 2005 lähtien on tehty työtä erilaisten työryhmien ja foorumien luomiseksi (mukaan lukien paikallis- ja maakuntaneuvostot, alueelliset osastot, toimittajat jne.), jotta voidaan luoda jaetun hallinnon malli (integroimalla aluehallinnon osastot ja muut tahot) sekä verkosto ohjelmaan vapaaehtoisesti liittyvistä tahoista (julkiset virastot, maakunta- ja paikallishallinnot, teollisuus), jota hallinnoidaan yhteistyön, yhteisen oppimisen ja jaetun johtajuuden pohjalta. Ne tahot, jotka liittyvät ohjelmaan vapaaehtoisesti, sitoutuvat seuraaviin toimiin: hankintojen vuosittaiseen suunnitteluun, tavoitteiden määrittelyyn, vastuuhenkilöiden nimeämiseen, yhteistyöhön eri osastojen välillä, toimittajien sitouttamiseen, sopimusten seurantaan ja tulosten mittaamiseen. Menestymisen strategioihin kuuluu myös työkalujen tarjoaminen, kuten GPP-käsikirja, joka sisältää kriteerit 30 tuoteryhmälle (kehitetty julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä), neuvontapalvelu, parhaiden käytäntöjen julkaiseminen ja tarjousmallien tarjoaminen sekä koulutustilaisuuksien järjestäminen.

Mitä opittiin: Esimerkkitapaus esittelee strategian ympäristöä säästävien julkisten hankintojen edistämiseksi laajassa mittakaavassa, mukaan lukien koulutus, tukimateriaalit ja ohjeet, politiikkakehys, sitoutuminen, koordinointi, verkostoituminen ja yhdessä oppiminen keskeisten ja kiinnostuneiden sidosryhmien kanssa ja välillä.

Milloin: Vuodesta 2005 alkaen

Missä: Baskimaa, Espanja

Kuva: krakenimages in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Muut kategoriat

Vitoria-Gasteizin kaupunginvaltuuston ohjeistus sosiaalisesti vastuulliseen ja kestäväan hankintaan

Mitä: Tavoitteena oli jäsentää kaupunginvaltuuston hankintajärjestelmä tehokkaasti ja varmistaa, että hankinnoista vastaavilla henkilöillä olisi selkeä käsitys siitä, miten ohjetta sosiaalisesti vastuulliselle ja kestäville hankinnoille tulisi toteuttaa. Resurssien minimoinnin ja synergioiden hyödyntämisen lisäksi kaupunginvaltuuston eri sitoumukset koottiin tähän yhteen ohjeistukseen.

Kuinka: Ohjeistus määritteli missä ja miten sosiaaliset tai ympäristökriteerit voidaan sisällyttää hankinnan valmistelu-, myöntämis- ja toteutusvaiheisiin. Asiakirjassa täsmennettiin myös, miten kestäväan kehityksen näkökohdat voidaan sisällyttää sopimuksen kohteeseen, teknisiin määräyksiin, tekniseen pätevyyteen, myöntämiskriteereihin ja erityisiin toteutusehtoihin sekä miten määritellä seuraamukset, jos näitä ei noudateta.

Jotta varmistetaan ohjeistuksen noudattaminen, paikallishallinnon lautakunta hyväksyy vuosittain sosiaalisesti vastuullisen ja kestäväan hankinta- ja ostosuunnitelman kaikille osastoille, jonka tulisi: asettaa poliittiset sitoumukset; analysoida ja tarkistaa hankintakäytännöt; asettaa laadulliset ja määrälliset tavoitteet, sosiaaliset ja ympäristölliset painopisteet sekä yleiset osto- ja hankintakriteerit; määrittää vastuut; laatia ohjeet ja menettelytavat tällaisten lausekkeiden sisällyttämiseksi; tarjota tarvittavat taloudelliset resurssit; kehittää viestintästrategia; lähettää tarvittavat signaalit markkinoille ja toteuttaa sisäinen koulutusohjelma.

Mitä opittiin: Esimerkki kuvaa kattavaa ja keskitettyä strategiaa ympäristöä säästävien julkisten hankintojen edistämiseksi ja kannustamiseksi kaupunginvaltuustossa, mukaan lukien: ohjeet kestäväyden kriteerien käyttöönotolle, vuosittainen suunnittelu ja painopisteiden ja tavoitteiden asettaminen, poliittinen sitoutuminen, seuranta, vastuunjako, viestintä, koulutus jne.

Milloin: 2015

Missä: Vitoria-Gasteiz, Espanja

Kuva: Memento Media in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Muut kategoriat

Ympäristökriteerien standardointi neljälle tarjouskilpailukategorialle

Mitä & kuinka: Edistääkseen ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja ja vähentääkseen Durangon kaupunginvaltuuston ympäristöasiantuntijan tarpeetonta työtaakkaa, päätettiin standardoida ympäristökriteerit neljään kategoriaan. Neljä kategoriaa olivat toimistokalusteet, ajoneuvot, tietokoneet ja näytöt sekä tapahtumat. Tarjouspyyntöjen kyseisissä neljässä kategoriassa on sisällytettävä vahvistetut ympäristökriteerit.

Mitä opittiin: Standardointityön lisäksi kaupunginvaltuusto tunnisti tarpeen lisäkoulutukselle tekniselle henkilöstölle, sillä prosessi paljasti tietyntasoisien osaamisvajeen erityisesti tarjouspyyntöjen arvioinneissa.

Milloin: 2009

Missä: Durango, Espanja

Kuva: Arisa Chattasa in Unsplash

9. Eurooppalaisia esimerkkejä

Muut kategoriat

Osaston vuokraaminen kestävän kehityksen messuille

Mitä: GEO2-kestävän kehityksen messujen 2008 yhteydessä, joiden tavoitteena oli edistää kestävyyttä liiketoiminnan, julkisten instituutioiden ja yhteiskunnan alalla yleisesti, Baskimaan hallitus sisällytti ympäristökriteerit näyttelyosastonsa suunnitteluun, varusteluun, valvontaan, kokoamiseen ja purkamiseen.

Kuinka: Hankinta-asiakirja sisälsi pakolliset ympäristökriteerit, jotka edustivat 20 prosenttia arviointikriteereistä, kuten: ekosuunnittelun ja kestävän rakentamisen huomioiminen osaston rakenteessa ja sisällössä (esim. vähäisen haitallisen ympäristövaikutuksen ja alhaisten CO₂-päästöjen ja materiaalien käytön); energiatehokkuuskriteerien huomioiminen valaistuksessa, näyttelyelementeissä ja tietokonelaitteissa; kokoonpanon, näyttelytoiminnan ja purkamisen aikana syntyvän jätteen minimointi ja asianmukainen hallinta; 100 % kierrätetyn ja kloorittoman paperin käyttö kaikissa julkaisuissa (esitteet, raportit jne.); luomutuotteiden ja kausiluonteisten maataloustuotteiden käyttö avajaislounaalla, käyttäen uudelleenkäytettäviä astioita sekä vierailijoille suunnatun kestävän kehityksen raportin laatiminen.

Mitä opittiin: Tämä ympäristöä säästävien julkisten hankintojen toimintamalli on hyvä esimerkki kestävyyskriteerien sisällyttämisestä hankintoihin, jotka käsittävät näyttelyosaston mahdollisesti aiheuttamia erilaisia haitallisia ympäristövaikutuksia.

Milloin: 2008

Missä: Bilbao, Espanja

Kuva: Wu Yi in Unsplash

10. Lähdeluettelo

- 100 ITALIAN CIRCULAR ECONOMY STORIES
https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/100storie_def_web_pag_singole_25-05-18_1527247969.pdf
- Ajuntament de Barcelona. Contaricio amb mesures de contractio publica sostenible de l'arrendament en modalitat de renting d'una furgoneta pel d'animals de companyia de Barcelona (CAACB). https://www.ajsosteniblebcn.cat/furgoneta-caacb-ppt_147587.pdf
- Alhola, et al. 2017. Circular public procurement in the Nordic Countries. Nordic Council of Ministers. <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1092366/FULLTEXT01.pdf>
- Alhola, K. et. al. / SYKE. 2022. Kiertotaloushankintojen käsikirja. https://issuu.com/suomenymparistokeskus/docs/circwaste_kiertotaloushankintojen_k_sikirja_18.5.?fr=sNTBjZDQyODg3NjA
- Anderson, K. 2023. An Overview of EU Green Public Procurement (GPP). Greenly. <https://greenly.earth/en-gb/blog/company-guide/an-overview-of-eu-green-public-procurement-gpp#anchor-32>
- Baulia, S., Halonen, K. M., Hyytinen, A., Kuusinen, H., Nokso-Koivisto, O., Pousi, M., ... & Virtanen, J. 2023. Yhteishankinnat luovat mahdollisuuksia kustannussäästöille. https://tietokayttoon.fi/documents/113169639/113170760/15-2023-Yhteishankinnat+luovat+mahdollisuuksia+kustannuss%C3%A4%C3%A4st%C3%B6ille.pdf/a829f509-b98a-89c9-9e5e-78b1fd5c15e7/15-2023-Yhteishankinnat+luovat+mahdollisuuksia+kustannuss%C3%A4%C3%A4st%C3%B6ille.pdf?version=1.0&t=1682401033140_-
- BusinessFinland. 2023. Saving the world is high-value business. <https://www.businessfinland.fi/en/do-business-with-finland/explore-key-industries/bio-circular-economy>
- Circle Economy Foundation & Deloitte. 2023. The circularity gap report. <https://www.circularity-gap.world/2023>
- Circular innovation council. N/A. Case study: Reusing workwear in herning. <https://circularprocurement.ca/reusing-workwear-in-herning/>
- CityLoops. 2023. Circular Procurement in Europe: Handbook for local and regional governments. https://cityloops.eu/fileadmin/user_upload/Images/Pages/Images/Circular_Procurement/CityLoops_2023_Handbook_Circular-Procurement.pdf
- Commission of the European Communities. 2007. Pre-commercial Procurement: Driving innovation to ensure sustainable high quality public services in Europe. COM(2007) 799 final. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0799:FIN:EN:PDF>
- Cradle to cradle products innovation institute. N/A. Cradle to Cradle Certified. <https://c2ccertified.org/the-standard>
- Deloitte. 2023. Procurement in a circular economy: Benefits beyond sustainability. <https://www2.deloitte.com/ch/en/pages/strategy-operations/articles/procurement-in-a-circular-economy.html>
- Ellen MacArthur Foundation. 2021. Reusing construction materials to limit biodiversity impacts: Upcycled studios. <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/reusing-construction-materials-to-limit-biodiversity-impacts-upcycles>
- Ellen MacArthur Foundation. 2022. A building that can be reused: Brummen Town Hall. <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/brummen-town-hall>
- Ellen MacArthur Foundation N/A. Circular public procurement. <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-public-procurement/lessons-learnt-by-cities>
- Ellen MacArthur Foundation. N/A. Circular public procurement: a framework for cities. <https://emf.gitbook.io/circular-procurement-for-cities/>
- Ellen MacArthur Foundation. N/A. The Butterfly diagram. Visualising the Circular Economy. <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy-diagram>
- European Commission. 2017. Public procurement for a circular economy. Good practice and guidance. https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/knowledge_-_public_procurement_circular_economy_brochure.pdf

10. Lähdeluettelo

- European Commission. 2021. Dynamic purchasing systems. Use guidelines. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9b5394f7-3219-11ec-bd8e-01aa75ed71a1> -
- European Commission. 2022. A New European Innovation Agenda. COM(2022) 332 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0332> -
- European Commission. 2023. Completion of the key 'Fit for 55' legislation. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_4754 -
- European Commission. 2023. EU at COP28 Climate Change Conference. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/climate-action-and-green-deal/eu-un-climate-change-conference/eu-cop28-climate-change-conference_en -
- European Commission. Green public procurement. Sustainability and circularity as a starting point for ICT procurement. https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/good-practice-library/sustainability-and-circularity-starting-point-ict-procurement_en -
- European Commission. Good practice library. N/A. Introducing circular economy procurement to road construction. https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/good-practice-library/introducing-circular-economy-procurement-road-construction-city-tampere_en -
- European Commission N/A. Pre-Commercial Procurement. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda/innovation-procurement/pre-commercial-procurement_en -
- European Commission. N/A Critical raw materials https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/areas-specific-interest/critical-raw-materials_en#fifth-list-2023-of-critical-raw-materials-for-the-eu
- European Commission. N/A. Circular economy action plan. https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en#policy-areas
- European Commission. N/A. Green public procurement. https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement_en
- European Commission. N/A. Innovation Procurement. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda/innovation-procurement_en -
- European Commission. N/A. Public Procurement of Innovative solutions. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda/innovation-procurement/public-procurement-innovative-solutions_en -
- European Commission. N/A. GPP Training Toolkit - European Commission. https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-training-toolkit_en -
- European Commission. N/A. The EU Ecolabel. https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel-home/about-eu-ecolabel_en
- European Council. 2023. European Green Deal. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/>
- European Environment Agency. 2023. How far is Europe from reaching its ambition to double the circular use of materials? <https://www.eea.europa.eu/publications/how-far-is-europe-from/how-far-is-europe-from>
- European Environment Agency. 2023. Many EU Member States risk missing waste recycling targets. <https://www.eea.europa.eu/en/newsroom/news/many-eu-member-states>
- European parliament. 2023. Waste management in the EU: infographic with facts and figures. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20180328STO00751/waste-management-in-the-eu-infographic-with-facts-and-figures> -
- European parliament. 2023. Circular economy: definition, importance and benefits. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/economy/20151201STO05603/circular-economy-definition-importance-and-benefits>
- European Union. N/A. Life cycle costing. https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_en
- Eurostat. 2022. EU's circular material use rate decreased in 2021. <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20221213-1> -
- Finnish Environment Institute. 2022. Kiertotaloushankintojen käsikirja. https://issuu.com/suomenymparistokeskus/docs/circwaste_kiertotaloushankintojen_k_sikirja_18.5.

10. Lähdeluettelo

- Finnish Ministry of Environment. N/A. Strategic programme to promote a circular economy <https://ym.fi/en/strategic-programme-to-promote-a-circular-economy>
- GS1 Italy's tool for measuring circularity in the company: https://gs1it.org/content/public/d3/55/d355c88c-47a9-4e27-ad0f-7ec788c41ad2/circolup_gs1_economia_circolare.pdf
- ICLEI. 2016. The Procura+cManual: A Guide to Implementing Sustainable Procurement. https://procuraplus.org/fileadmin/user_upload/Manual/Procuraplus_Manual_Third_Edition.pdf
- ICLEI. 2018. Life cycle costing state of the art report. <https://iclei-europe.org/publications-tools/?c=search&uid=JVTB5WYD>
- ICLEI. 2018. Market engagement best practice report. <https://circularprocurement.ca/market-engagement-best-practice-report-2/>
- Ihobe. Textil ropa de interior. <https://www.ihobe.eus/CriteriosAmbientales/Ficha.aspx?IdMenu=244677a9-6fc5-4e48-b375-3283c46421fe&Cod=43c00f35-0778-4d14-8662-5a3ddaed56e0&Idioma=es-ES>
- Ihobe. Servicio de Comedor. <https://www.ihobe.eus/CriteriosAmbientales/Ficha.aspx?IdMenu=244677a9-6fc5-4e48-b375-3283c46421fe&Cod=d762f722-d482-4ac1-8f87-b304f88357f5&Idioma=es-ES>
- Jones, M. et. al. / SPP Regions 2017. Circular Procurement - Best Practice Report. https://circulars.iclei.org/wp-content/uploads/2021/01/Circular_Procurement_Best_Practice_Report.pdf
- Junta de Andalucía. Gestion integral parque metropolitano del amamillo. https://www.juntadeandalucia.es/haciendayadministracionpublica/apl/pdc_sirec/perfiles-licitaciones/detalle-licitacion.jsf?idExpediente=000000255658
- Keino Competence Centre for Sustainable and Innovative Public Procurement. N/A. Innovativeness of public procurement in Finland. <https://www.hankintakeino.fi/en/sustainable-and-innovative/statistics-finland/innovativeness-and-sustainability-public-0>
- KEINO Competence Centre for Sustainable and Innovative Public Procurement. 2021. Sustainable procurement of self-owned and rental work clothes with laundry services – Case city of Helsinki. <https://www.hankintakeino.fi/en/materialbank/sustainable-procurement-self-owned-and-rental-work-clothes-laundry-services-case-city>
- Kriteeripankki / Criteria Bank. 2024. Responsibility criteria for public procurement. <https://kriteeripankki.fi/en>
- Ministry of the Environment and Energy Security. <https://www.mase.gov.it/pagina/economia-circolare>
- Motiva. 2024. Lisää lähi- ja luomuruokaa dynaamisella hankintajärjestelmällä –opas. https://www.motiva.fi/files/22468/Lisaa_lahi-ja_luomuruokaa_dynaamisella_hankintajarjestelmalla_opas.pdf
- Motiva. 2019. Biogas bus purchase of city of Vaasa creates markets for clean technology. https://www.motiva.fi/en/public_sector/sustainable_public_procurements/examples_of_the_procurements/biogas_bus_purchase_of_city_of_vaasa_creates_markets_for_clean_technology
- Müller, Assessment of reuse in public procurement. <https://agricultura.gencat.cat/web/.content/01-departament/contractacio/compra-publica-verda/compra-verda-economia-circular/diagnosi-reuse.pdf>
- Nokian kaupunki. 2018. Nokialla ajetaan nyt ympäristöystävällisillä kaasuautoilla. <https://www.nokiankaupunki.fi/ajankohtaista/nokialla-ajetaan-nyt-ymparistoystavallisilla-kaasuautoilla/>
- NWCP. Circular and social public procurement project upcycled and pre-loved office furniture fit-out. https://crni.ie/content/uploads/2020/11/PTI-Awards_Circular-and-Social-Public-Procurement-Project-NWCP.pdf

10. Lähdeluettelo

- OECD. N/A. Public procurement toolbox. <https://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/about/terminology/>
- Official Journal of the European Union. 2014. DIRECTIVE 2014/24/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0024>
- Oppen, C., Croon, G. & Bijl de Vroe, D. 2018. Circular procurement in 8 steps. <https://www.copper8.com/wp-content/uploads/2018/10/Circular-Procurement-in-8-steps-Ebook.pdf>
- Parmalat presented the first certified white R-Pet bottle for UHT milk made from 50% recycled Pet: <https://www.parmalat.it/parmalat/sostenibilita>
- ProCirc. 2022. City of Malmö nominated for Circular Procurement of the Year award. <https://northsearegion.eu/procirc/news/city-of-malmoe-nominated-for-circular-procurement-of-the-year-award/>
- Procura + network. N/A. Rewarding sustainable, circular and innovative procurement. <https://procuraplus.org/dev/awards/awards-2022/>
- Sitra. 2023. Inspiring circular economy solutions from around the globe. <https://www.sitra.fi/en/projects/inspiring-solutions/>
- Southwest Finland's waste management. N/A. Development projects. <https://lsjh.fi/lsjh/kehityshankkeet/>
- Sustainable procurement platform. 2019 City of Mechelen – Procuring energy-efficient indoor lighting-as-a-service <https://sustainable-procurement.org/resource-centre?c=search&uid=2ddfb414>
- Telaketju. Business from circular economy textiles. <https://telaketju.turkuamk.fi/>
- This is the first system in Italy for the recovery and recycling of aluminium coffee capsules: <https://www.nespresso.com/it/it/caffe-sostenibile>
- Työ- ja elinkeinoministeriö. 2020. Kiertotalouden ekosysteemit. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162083/TEM_2020_13.pdf
- Valovirta, V. et. al./Valtioneuvoston kanslia. 2017. Innovatiiviset julkiset hankinnat - määrittely, mahdollisuudet ja mittaaminen. https://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/82_Innohankinnat+Teas+Loppuraportti1912.pdf
- Valovirta, V./VTT. 2010. Esikaupalliset hankinnat: Menetelmä yhteiskunnalle tärkeiden innovaatioiden yrityslihtöiseksi kehittämiseksi. https://projectsites.vtt.fi/sites/procuinno/www.vtt.fi/sites/procuinno/en/procuinno_es1.pdf
- Van Oppen, Croon, Bijl de vroe. 2018. Circular Procurement in 8 Steps. <https://www.copper8.com/wp-content/uploads/2018/10/Circular-Procurement-in-8-steps-Ebook.pdf>
- VTT. 2021. Telaketju – Business from circular textiles. https://cris.vtt.fi/ws/portalfiles/portal/52366217/Telaketju2_FinalReport_Public.pdf
- World Bank. 2021. Green Public Procurement: An Overview of Green Reforms in Country Procurement Systems <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/5ee88e6e-a161-58b6-8126-e8a885e3acef/content>
- Xunta de galicia. Consellería de Sanidade – SERGAS. <https://www.contratosdegalicia.gal/licitacion?N=579802&OR=11&IDE=801&S=C&lang=gl>
- Yanatma, S. 2023. Italy, Belgium, Latvia: Which European countries are the best and worst at recycling? <https://www.euronews.com/green/2023/10/17/italy-belgium-latvia-which-european-countries-recycle-the-most>

11. Kiitokset eurooppalaiselle yhteistyölle

Funded by
the European Union

Tämä julkaisu toteutettiin osana Erasmus+ rahoitteista CIRGREEN-hanketta kansainvälisessä yhteistyössä

Ekokumppanit Oy, Suomi

PROVINCIA
DI PARMA

Provincia di Parma, Italia*

Mancomunidad Integral Sierra de San Pedro, Espanja**

* Yhteistyössä Fondazione Ecosistemi:n kanssa

* * Yhteistyössä Innogestiona Ambiental SL:n kanssa

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

Kussakin seuraavista vähimmäisympäristökriteerit täyttävistä tuotekategorioista on määritelty Italiassa kiertotalouskriteerit

MEC Indoor furniture ("Supply, rental service and life extension service of indoor furniture" approved by Ministerial Decree June 23, 2022 No. 254)	4.1.1 Eco-design; 4.1.5 Wood products; 4.1.6 Plastic materials; 4.1.7 Materials for upholstery; 4.1.8 Upholstery materials; 4.1.9 Final product requirements; 4.1.10 Packaging; 4.2.1 Packaging take-back; 4.2.2 Warranty; 4.3.2 Modularity; 4.3.5 Recycled coatings. 4.3.8 Extended warranty; 6.1.2 Performance of service; 6.1.3 Parts and materials for furniture repair; 6.1.4 Assessment of improvements; 6.1.5 Warranty; 6.2.1 Extended warranty;	MEC street furniture ("Entrusting the service of design of playgrounds, the supply and installation of street furniture products and outdoor furniture and the entrusting of the service of routine and extraordinary maintenance of street furniture products and outdoor furniture" approved by Ministerial Decree February 7, 2023)	4.1.4 General directions for material selection; 5.1.2 Reconditioned products, products prepared for reuse; 5.1.3 Ecodesign: maintenance, repair and disassembly; 5.1.4 Products made of wood or also composed of wood; 5.1.5 Products of plastic or plastic-wood, plastic-glass blends; 5.1.6 Rubber products and components, plastic-gamma blend products, flooring containing rubber; 5.1.7 Surfaces of sports camps or areas in recreational spaces made of asphalt mixes; 5.1.8 Precast concrete products; 5.1.9 Ceramic products; 5.1.10 Steel products; 5.1.11 Products with glass components; 5.2.1 Packaging requirements; 5.2.2 Warranty; 5.3.1 Supply of products prepared for reuse; 5.3.4 Precast concrete, paving and other manufactured products; made from inert materials: recycled content;
--	--	---	--

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC shoes ("Supplies of non-EPP work footwear and PPE, leather articles and accessories" approved by Ministerial Decree May 17, 2018)	2.3.8 Durability and technical characteristics of footwear; 2.4.5 Textile components made of recycled fibers; 2.4.6 Polymeric materials; 2.4.9 Recovery of processing by-products - Material Balance; 2.4.12 Collection and reuse of existing pre-tender footwear; 2.5.2 Recycling Collection.
MEC paper ("Purchase of copy and graphic paper" approved by Ministerial Decree April 4, 2013)	For Recycled Paper: 4.2.1 Fiber requirements; 4.3.2 Paper containing post-consumer recycled cellulose fibers. For Mixed or Virgin Paper: 5.2.1 Fiber Requirements.
MEC toner cartridges ("Supply of toner cartridges and inkjet cartridges and for the contracting of the integrated service of collection of spent cartridges, preparation for reuse and supply of toner and inkjet cartridges" approved by Ministerial Decree Oct. 17, 2019)	B a) 2. Print quality and yield; B a) 3. Remanufactured cartridges: minimum quota, possession of environmental labels in accordance with technical standard UNI EN ISO 14024; B (b) 1. Minimum quota of remanufactured cartridges; B (b) 2. Warranty; B c) 1. Supply of cartridges in possession of Der Blaue Engel, Umweltzeichen, Nordic Ecolabel or other environmental labels in accordance with UNI EN ISO 14024; C a) 1. 1. Authorizations.

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC construction ("Contracting of design services and contracting of works for construction interventions" approved by Ministerial Decree June 23, 2022 No. 256)	2.3.5.3 Areas equipped for separate waste collection; 2.4.14 Disassembly and end of life; 2.6.1 Site environmental performance; 2.6.2 Selective demolition, recovery and recycling; 2.6.4 Backfills and backfills; 2.5.2 On-site packaged and ready-mixed concretes; 2.5.3 Precast autoclaved aerated concrete products and vibro compressed concrete; 2.5.4 Steel; 2.5.5 Bricks; 2.5.6 Wood products; 2.5.7 Thermal and acoustic insulation; 2.5.8 Partitions, perimeter walls and false ceilings; 2.5.9 Stone and mixed masonry; 2.5.10.1 Hard flooring; 2.5.10.2 Resilient flooring; 2.5.11 PVC windows and shutters; 2.5.12 PVC and polypropylene piping; 3.1.3 Greases and lubricating oils for vehicles used during work; 3.1.3.4 Plastic packaging requirements for lubricating oils (biodegradable or regenerated-based); 3.2.7.3 Requirements for lubricating oil packaging (biodegradable or regenerated-based); 4.3.8 End of life of equipment;
---	---

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Events ("Event organization and implementation service" approved by Ministerial Decree Oct. 19, 2022 No. 459)	4.1.4 Tickets and information and promotional materials; 4.1.6 Exhibits and furnishings; 4.1.7 Packaging of fittings, furnishings, and works; 4.1.8 Collection and reuse of fittings; 4.1.9 Gadgets and prizes; 4.1.17 Tablecloths and napkins; 4.1.18 Waste prevention at food stations; 4.1.19 Waste management; 4.2.2 Plastic fittings and furnishings; 4.2.9 Tablecloths and napkins.
MEC Supply and Design Public Lighting ("Acquisition of light sources for public lighting, the acquisition of public lighting fixtures, the procurement of design services for public lighting systems" approved by Ministerial Decree Sept. 27, 2017)	4.1.3.13 Information on installation, maintenance, and removal of high-intensity discharge lamps, LED modules, and power supplies; 4.1.3.14 Warranty 4.1.4.7 Material balance; 4.1.4.8 Warranty; 4.1.5.2 Electrical and electronic waste management; 4.2.3.10 Luminous Flux Maintenance Factor and Failure Rate for LED luminaires; 4.2.3.16 Warranty; 4.2.4.10 Material balance; 4.2.4.11 Warranty; 4.3.4.6 Material balance.

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Public lighting service ("Public lighting service" approved by Ministerial Decree March 28, 2018)	4.5.4 Material balance; 4.6.1 Material balance.
--	--

MEC Cleaning and sanitization ("Entrusting the service of cleaning and sanitization of buildings and environments for civil, sanitary use and for cleaning products" approved by Ministerial Decree 51 of January 29, 2021)	C.(c)6. Waste management; C.(c)7. Reporting on products consumed; D. a)2. Concentrated detergents: technical specifications (minimum environmental criteria); E. a)6. Dosing systems; E. a)7. Packaging requirements.
--	--

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Waste ("Awarding of the service of collection and transportation of municipal waste, street cleaning and sweeping service, supply of related vehicles and containers and bags for the collection of municipal waste" approved by Ministerial Decree June 23, 2022 No.255)	4.2.1 Separate collection and material recovery targets; 4.2.2 Articulation of collection service and commodity fractions; 4.2.3 Collection of waste produced during occasional and temporary events; 4.2.4 Collection of waste in markets; 4.2.5 Collection of beached waste; 4.2.6 Floating waste collection; 4.2.7 Self-composting; 4.2.8 Community composting; 4.2.9 Bags for municipal waste collection; 4.2.10 Management of collection centers, reuse preparation centers, and exchange and reuse centers; 4.2.11 Plan for monitoring the compliance of deliveries; 4.2.14 Operation and maintenance of waste collection containers (excluding street bins); 4.2.15 Information and awareness of users and in schools; 4.2.16 Monitoring information system; 4.2.18 Staff training; 4.3.1 Systems for identification of the deliverer and measurement of the waste delivered for the plastic fraction; 4.3.2 Single-material collection of glass; 4.3.3 Personal Absorbent Products (PAP) collection; 4.3.4 Promotion and support of self-composting and community composting; 4.3.5 Implementation of local composting systems; 4.3.6 Access to collection centers; 4.3.7 Centers for exchange and reuse and preparation for reuse; 4.3.8 Waste prevention; 4.3.9 Micro-collection systems; 4.3.10 User involvement and participation; 4.3.11 Communication to users; 4.3.12 Agreements with large-scale retailers and retail trade; 4.3.13 Agreements with tourism operators; 4.3.14 Implementation of recycling supply chains for specific waste streams; 4.3.15 Automatic container fill level detection systems; 4.3.16 Provision of take-away containers for collection of smoking products waste, animal droppings, and small waste;
--	---

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Waste ("Awarding of the service of collection and transportation of municipal waste, street cleaning and sweeping service, supply of related vehicles and containers and bags for the collection of municipal waste" approved by Ministerial Decree June 23, 2022 No.255)	5.2.1 Cleaning and sweeping service objectives and type of waste to be removed; 5.2.3 Cleaning fixed and temporary markets and other areas following events and fairs; 5.2.4 Cleaning of parks, gardens, cemetery green areas, areas equipped for public use, bike paths; 5.2.5 Cleaning of sandy shores and river and lake shores; 5.2.6 Cleaning storm drains; 5.2.9 Management, emptying, and maintenance of containers for smoke product waste and very small waste (street bins); 5.2.12 Staff training; 5.3.1 Material recovery from the residual fraction and/or sweeping; 5.3.2 Street sweeping and street washing; 5.3.6 Citizen outreach activities; 5.3.7 Recycling of organic fraction from beach and river/lake shore cleaning; 5.3.8 User warning; 6.1.1 Technical characteristics of street and domiciliary containers; 6.1.2 Identification elements of street and domiciliary containers; 6.1.3 Characteristics of containers for the collection of smoke product waste and very small waste ("street bins"); 6.1.4 Characteristics of sacks and bags; 6.2.1 Take-back of containers at end-of-life; 6.2.2 Technical characteristics of containers: recycled content; 6.2.3 Characteristics of plastic bags and sacks: recycled content; 6.2.4 Renewable raw material content for sacks and bags for organic fraction collection; 6.2.5 Reduction in weight and volume of organic waste; 6.2.6 Reduction of drag effect.
--	---

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Collective catering ("Collective food service and food supply" approved by Ministerial Decree No. 65 of March 10, 2020)	C.a.3. Prevention and management of food surpluses; C.a.4. Waste prevention and other requirements of materials and articles intended for direct food contact (FCM); C.a.5. Waste prevention and management; C.a.6. Tablecloths, napkins; D.a.1. Menus; D.b.3. Food surplus prevention and management; D.b.4. Waste prevention and other requirements of materials and articles intended for direct food contact materials (FCM); D.b.5. Prevention of other waste and waste management; D.b.6. Tablecloths, napkins; D.c.1. Variety and modularity of menus; E.a.2. Prevention and management of food surpluses; E.a.3. Waste prevention and other requirements of materials and objects intended for direct food contact (FCM); E.a.4. Waste prevention and management; E.a.5. Tablecloths, napkins; E.b.4. Management measures to reduce waste generated by service in inpatient wards.
--	---

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Refreshment Services and Beverage Distribution ("Refreshment Services and to the Distribution of Mains Water for Drinking Purposes" approved by Ministerial Decree November 6, 2023)	Food, beverage and water dispensing machines 2.1.6 Packaging; 2.2.3 Collection of packaging 2.2.4 Prevention of food waste. 2.3.1 Packaging reduction Food point 3.1.2 Requirements for food and beverages and their packaging 3.1.3 Waste prevention and management 3.1.4 Prevention of food waste 3.1.8 Refreshment facility furnishings 3.2.2 Ecodesign criteria for equipmen Sandwich preparation and serving services 4.1.3 Prevention of food surpluses and waste 4.1.4 Other measures for waste prevention and management 4.1.7 Refreshment facilities furniture 4.2.2 Ecodesign criteria for equipment
---	---

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Printing services ("Managed printing service, entrustment of rental service of printers and multifunction office equipment and purchase or lease of printers and multifunction office equipment" approved by Ministerial Decree October 17, 2019)	D.A.2. Printing and imaging devices: compliance with minimum environmental criteria; D.A.4. Control of print production and equipment setup; D.A.5. Elimination of stocks of consumables; D.A.6. Deterrents to print production; D.A.8. Verification of monitoring results and adjustment of the printing system; D.A.9. Logistics and supply of consumables; D.B.1. Life extension of malfunctioning or obsolete imaging devices of the contracting station; D.B.2. Cartridge pick-up and remanufacturing service; E.A.1. Rental: compliance with Minimum Environmental Criteria; E.B.1. Toner and inkjet cartridges; E.C.3. Life extension of malfunctioning or obsolete contracting station imaging devices; E.C.4. Cartridge take-back and remanufacturing service; F.A.2. Operation with recycled paper; F.A.3. Duplex functionality, print preview, availability of multi-page printing; F.A.7. Use of remanufactured toner and inkjet cartridges; F.A.8. Additional elements of eco design; F.A.9. Supply of toner and inkjet cartridges; F.B.3. Life extension of malfunctioning or obsolete contracting station imaging devices; F.B.4. Service and maintenance.
--	--

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Textiles ("Supplies and rental of textile products and for restyling and finishing service of textile products" adopted by Ministerial Decree February 7, 2023)	3.1.2 Requirements for durability and suitability for use. 3.1.3 "Complex" garments: design for reuse. Bed, table and assimilated linens: reusability; 3.1.5 Packaging. 3.2.2 Product prepared for reuse, content of textile fibers recycled or consisting of by-products from industrial symbiosis; 3.2.5 Additional service aimed at promoting the reuse of textile products and additional service of repair and maintenance of supplied products, 4.1.1 Textile items: restyling; 4.2.1 Compliance with minimum environmental criteria; 4.2.2 Packaging.
--	---

MEC Public green ("Public green management service and supply of green care products" approved by Ministerial Decree No. 63 of March 10, 2020)	E.c.8. Reuse of residual organic materials; E.c.17. Waste management; E.d.9. Valorization and management of residual material; F.a.2. Containers and packaging; F.c.3. Substrates with reduced peat content.
---	---

12. Liitteet

Vähimmäisympäristökriteerit, Italia (MEC)

MEC Vehicles ("Purchase, lease, rental, hire of vehicles used for road transport and for public land transport services, special road passenger transport services" approved by Ministerial Decree June 17, 2021)	D. (a)2. New electric vehicles (M1 and N1): traction battery warranty and scheduled maintenance plan; D.(b)5. New electric vehicles (M1 and N1): extension of traction battery warranty; D.(b)7. Use of recycled materials and biobased plastics/polymers; D.(b)8. Recycling and recovery of end-of-life electric batteries; E. a)5. New electric vehicles (M1 and N1): traction battery warranty and scheduled maintenance plan; E. (b)1. New electric vehicles (M1 and N1): traction battery warranty; E. (b)7. Use of recycled materials and biobased plastics/polymers; E. b)8. Recycling and recovery of end-of-life electric batteries; F.(b)4. Recycling and recovery of end-of-life electric batteries; G.(b)2. New electric vehicles: extension of electric battery warranties; G.b)3. Electric vehicles: removable batteries and regenerative braking system; G.b)4. Recycling and recovery of end-of-life electric batteries; H.c)1. Greases and lubricating oils: compatibility with target vehicles; H.c)1. Biodegradable greases and oils; H.c)1. Regenerated-based mineral lubricating greases and oils; H.d)1. Biodegradable lubricants (other than motor oils): Ecolabel possession; H.d)2. Mineral lubricating greases and oils: regenerated base content; H.d)3. Packaging requirements for lubricating oils.
--	--

12. Liitteet

Kyselyiden tulokset

[A. Italia](#) (Provincia di Parma)

[B. Espanja](#) (Mancomunidad Integral Sierra de San Pedro)

[C. Suomi](#) (Ekokumppanit)

12. Liitteet

Kiertotalouden mukaisten julkisten hankintojen hyötyjä eri konteksteissa

Esimerkkejä kiertotalouden ja julkisten kiertotaloushankintojen hyödyistä ympäristön, liiketoiminnan ja yrittäjyyden, aluetalouden, sosiaalisen kestävyyden ja julkisen sektorin organisaatioiden näkökulmista.

YMPÄRISTÖ

- Uusia luonnonresursseja käytetään aikaisempaa vähemmän ja tehokkaammin
- Vaaralliset aineet ja jätteet minimoidaan
- Uusiutuvan energian ja ympäristöystävällisten tai kierrätettyjen materiaalien käytön lisääminen
- Talouskasvu voidaan erottaa luonnonvarojen käytön kasvusta

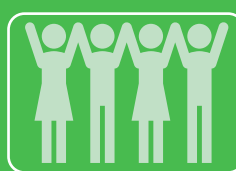
LIIKETOIMINTA JA YRITTÄJYYS

- Kiertotaloushankinnat tarjoavat arvostetun ja luotettavan asiakasreferenssin
- Mahdollinen uusien kiertotalousinnovaatioiden ja liiketoimintamallien yhteiskehittäminen
- Matalampi kynnys harjoittaa kiertotalousliiketoimintaa ja saa tukea toimintojen sopeuttamisessa tulevaisuuden kestävyysvaatimusten mukaisiksi
- Parantunut brändimielikuva

ALUETALOUS

- Työpaikkojen ja uusien yritysten luominen, lisääntyneet verotulot
- Vähentynyt riippuvuus tuonnista ja kriittisistä raaka-aineista (paikallisempi arvonaluonti ja tuotanto)
- Lyhemmät toimitusketjut ja toimitusketjun häiriöiden vaikutusten vähentyminen
- Alueellisten kiertotalousekosysteemien kehittäminen

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

- Puhtaampi ja terveellisempi elinympäristö
- Jakamistalouden mahdollisuuksien lisääntyminen, kiertotalouteen liittyvän sosiaalisen pääoman vahvistuminen ja parantunut yhteisöllisyyden tunne
- Uusia työmahdollisuuksia työllistymishaasteista kärsiville
- Kiertotalouteen liittyvien tietojen ja taitojen kehittäminen

JULKISORGANISAATIOT

- Parantunut kustannustehokkuus
- Julkisesti tuotettujen tuotteiden ja palveluiden laadun parantaminen
- Uusien tuotteiden hankintaprosessien määrän väheneminen
- Resurssien optimoitu käyttö ja vähäisempi jätehuollon tarve

12. Liitteet

Suomen vastuullisuuskriteerisivusto Kriteeripankki

- ”[Kriteeripankki](#)” on suomalainen vastuullisuuskriteerien verkkosivusto julkisia hankintoja varten.
 - Palvelu tehostaa hankintoja tekevien työtä ja on hyödyllinen myös yrityksille, jotka tarjoavat tuotteitaan ja palveluitaan julkiselle sektorille. Sivusto tarjoaa myös tietoa tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutuksista.
 - Verkkosivustolla voit etsiä hankinnoissa sovellettavia vastuullisuuskriteerejä hankittavan tuotteen tai palvelun sekä hankinnassa huomioitavan vastuullisuustavoitteen perusteella. Kriteerejä voi etsiä myös omilla avainsanoilla, kuten ‘kierrätys’.
 - Suomenkielisellä verkkosivustolla on tällä hetkellä (10/2024) 41 erilaista tuote- tai palvelukategoriaa datakeskuksista työvaatteisiin.
 - Vastuullisuustavoitteet on jaettu (10/2024) 21 eri kategoriaan, kuten ‘ilmanlaatu ja saasteet’, ‘kiertotalous ja jätteiden vähentäminen’ ja ‘vähähiilisyys’.
 - Verkkosivusto on osittain käännetty myös [ruotsiksi](#) ja [englanniksi](#).
 - Kriteerit on kehitetty yhteistyössä hankintaorganisaatioiden, toimittajien ja alan keskeisten sidosryhmien kanssa ja ne on jaettu kahteen eri tasoon: perustaso (ylittää lainsäädännön vähimmäisvaatimukset) ja edelläkävijätaso (vaativampi hankintayksikölle ja/tai toimittajalle kuin perustaso, tai ne ovat täysin uusia kriteerejä, joita ei löydy vielä perustasolta). (Kriteeripankki)
 - Esimerkki lääkinneiden laitteiden kriteereistä, jotka liittyvät kiertotalouden ja jätteen vähentämisen tavoitteisiin takuuajan osalta (Kriteeripankki):

- Kriteeripankki on KEINO-osaamiskeskuksen palvelu. Sivuston ylläpidosta vastaa Motiva Oy.
 - <https://www.hankintakeino.fi/fi/ajankohtaista/uutiset-artikkelit/keino-osaamiskeskuksen-toiminta-paattyy-vuoden-2024-aikana-mutta>
 - <https://www.hankintakeino.fi/fi/ajankohtaista/uutiset-artikkelit/keinosta-askel-eteenpain-mita-seuraavaksi>
- Lähteet: [Kriteeripankki](#); [Motiva](#)

12. Liitteet

Englanninkielinen sanasto

CE = Circular Economy (kiertotalous)

CP = Circular Procurement (kiertotaloushankinnat, kiertotalouden mukaiset hankinnat)

DPS = Dynamic Purchasing System (dynaaminen hankintajärjestelmä)

GPP = Green Public Procurement (ympäristöä säästävät/vihreät julkiset hankinnat)

LCA = Life Cycle Assessment (elinkaariarviointi)

LCC = Life Cycle Costing (elinkaarikustannuslaskenta)

KPI = Key Performance Indicator (suorituskykymittari)

SPP = Sustainable Public Procurement (kestävät julkiset hankinnat)

PCP = Pre-Commercial Procurement (esikaupalliset hankinnat)

PPI = Public Procurement of Innovative Solutions (innovatiivisten ratkaisujen hankinnat)